

Правилата на играта

21/22

Свалете

Laws of the Game App

Официален превод на Българския футболен съюз

IFAB®

THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD

FIFA®

Борд на Международната футболна асоциация

Мюнстергассе 9, 8001 Цюрих, Швейцария

Тел.: +41 (0)44 245 1886, Факс: +41 (0)44 245 1887

www.theifab.com

Тази книга не може да бъде преиздавана или превеждана изцяло или части от нея
по никакъв начин без разрешението на Борда на Международната футболна асоциация.

В сила от 1 юни 2021 г.

Правилата
на играта
2021/22

Съдържание

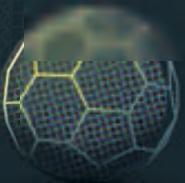
Относно правилата	9
Бележки и изменения	16
Бележки относно правилата на играта	17
Общи изменения	20
Указания за временни отстранявания (sin bins)	22
Указания за „ротационни“ смени	26
Правила на играта 2021/22	29
1 Играчно поле	31
2 Топка	41
3 Играчи	45
4 Екипировка на играчите	53
5 Съдия	59
6 Останалите членове на съдийския екип	69
7 Продължителност на мача	77
8 Начало и подновяване на играта	81
9 Топка в игра и вън от игра	85
10 Определяне изхода на срещата	87
11 Засада	93
12 Непозволена игра и некоректно поведение	97
13 Свободни удари	113
14 Наказателен удар	117
15 Страницично хвърляне	123
16 Удар от вратата	127
17 Ъглов удар	131

Протокол на видео асистент съдията (VAR protokol)	134
Програма за качество на FIFA	145
Промени в правилата на играта 2021/22	148
Резюме на промените в правилата на играта	149
Подробности за промените във всички правила	152
Речник	166
Футболни органи	167
Футболни термини	168
Съдийски термини	178
<hr/>	
Практически насоки за членовете на съдийския екип	180
Въведение	181
Позициониране, движение и работа в екип	182
Език на тялото, комуникация и свирков сигнал	196
Допълнителни указания	202

IFAB®

THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD

Относно
правилата

IFAB

Философия и дух на правилата

Футболът е най-великият спорт на Земята. Той се играе във всяка страна на много нива. Фактът, че правилата на играта са еднакви по целия свят от финала за Световната купа на FIFA™ до мача между малки деца в най-отдалеченото селище, е голямо предимство и мощ, която трябва да бъде използвана за доброто на футбола.

Футболът трябва да има правила, които запазват играта „честна“ – това е изключително важна основа за „красивата игра“ и жизненоважна характеристика на „духа“ на играта. Най-добрите мачове са тези, при които съдията рядко се намесва, тъй като играчите играят с уважение един към друг, към членовете на съдийския екип и към правилата.

Правилата на футбола са сравнително прости, в сравнение с други колективни спортове, но тъй като много ситуации са „субективни“, а съдии са човешки същества (и поради това правят грешки), някои техни решения неизбежно ще предизвикат спорове и дискусии. За някои хора тези дискусии са част от удоволствието и чара на играта, но независимо дали решенията са правилни или не, „духът“ на играта изисква съдийските решения винаги да бъдат уважавани. Всички отговорни лица, особено треньорите и капитаните на отбори, трябва да уважават членовете на съдийския екип и техните решения.

Правилата не могат да се справят с всяка възможна ситуация, така че там, където решението не е пряко предоставено от тях, IFAB очаква съдията да вземе решение в рамките на „духа“ на играта – това често включва задаване на въпроса „какво иска/очаква футболът“?

Правилата също така трябва да допринасят за безопасността и функционалността на играчите. През последните години здравето на играчите е движещата сила на редица промени като възможността за допускане на

допълнителна смяна по време на продълженията и въвеждането на паузи за „освежителни напитки“ и за „охлаждане на тялото“. Освен това в отговор на пандемията COVID-19 временно бяха направени изменения в Правило 3, които дадоха възможност в топсъстезанията да бъде увеличен максималният брой смени от три на пет. Започнаха и изпитанията с допълнителни „смени при мозъчно сътресение“, така че отборите да се погрижат приоритетно за здравето на играч, който има действително или предполагаемо сътресение, без да се налага да играят в числено намален състав.

Въпреки че се случват инциденти, правилата трябва да направят играта възможно най-безопасна. Това изиска играчите да проявяват уважение към противниците си, а съдиите да създадат безопасна среда, като са безкомпромисни към онези, чиято игра е твърде агресивна и опасна. Правилата изразяват неприемливост към на опасната игра чрез дисциплинарни термини като „безразсъдно нарушение“ и „застрашаване безопасността на противника“ или „използване на прекомерна сила“.

ITAU

Управление на промените в правилата

Футболът трябва да остане атрактивен и приятен за играчите, съдиите, треньорите, както и за зрителите, феновете и администраторите, независимо от тяхната възраст, раса, религия, култура, етническа принадлежност, пол, сексуална ориентация или увреждания.

По тази причина, за да бъде променено дадено правило, IFAB трябва да е убеден, че промяната ще е от полза за играта. Това означава, че потенциалната промяна обикновено първо ще бъде тествана.

При всяка предложена промяна фокусът е върху справедливостта, почтеността, уважението, безопасността, удоволствието на участниците и когато е подходящо, се използва технологията в полза на играта.

IFAB ще продължи да се ангажира с глобалното футболно семейство, така че промените в правилата да са от полза за футбола на всички нива и във всички краища на света, като по този начин се запази целостта на играта, а правилата и съдиите се уважават, ценят и пазят.

Бъдещето

През 2021 и 2022 IFAB ще продължи да работи с експертните си групи и да се консултира широко по редица важни теми, със специален фокус върху здравето на играчите в светлината на пандемията и обратната връзка от тестването на „смяна при сътресение на мозъка“.

IFAB се радва много на ангажираността на хора от целия свят, получавайки от тях предложения и въпроси, свързани с правилата на играта. И наистина много от последните изменения в правилата са резултат от предложения на хора от различни краища на света.

Надяваме се в бъдеще да отговаряме по-лесно и всеобхватно, така че за подробности проверете на нашия уебсайт www.theifab.com.

Моля, продължавайте да изпращате своите предложения, идеи и въпроси на: lawenquiries@theifab.com

Бележки и модификации

Бележки относно правилата на играта

Официални езици

Бордът на Международната футболна асоциация публикува *Правилата на играта* на английски, френски, немски и испански език. Ако има разминаване в текста, достоверен е текстът на английски език.

Други езици

Националните ФА, които превеждат *Правилата на играта*, могат да получат образец на оформлението за изданието 2021/22 на правилата от IFAB, като се свържат на:

info@theifab.com

Национални ФА, които изготвят преведена версия на *Правилата на играта*, използвайки този формат, се приканват да изпратят копие до IFAB (на първа корица следва да се посочи, че това е официалният превод на националната ФА), така че това копие да може да бъде публикувано на уеб сайта на IFAB, за да се използва и от други лица.

Прилагане на правилата

Едни и същи правила се прилагат във всеки мач във всяка конфедерация, страна, град и село и, с изключение на измененията, разрешени от IFAB (вж. Модификации в правилата), правилата не трябва да се модифицират или променят, освен с разрешението на IFAB.

Тези, които обучават съдиите и другите участници в мачовете, трябва да подчертават, че:

- съдиите трябва да прилагат правилата в рамките на „духа“ на играта, за да помогнат провежданите мачове да са честни и безопасни

- всеки трябва да уважава членовете на съдийския екип на мача и техните решения, като не забравя, че те са хора и ще правят грешки.

Играчите носят голяма отговорност за имиджа на играта и капитаните на отборите трябва да играят важна роля в този процес, гарантирайки спазване на правилата и уважение към решенията на съдииите.

Ключ

Основните изменения в правилата са подчертани в жълто и е поставен жълт знак отстрани в полето, редакционните промени са само подчертани.

YC = жълт картон (предупреждение); RC = червен картон (отстраняване).

1742

Промени в правилата

Универсалността на правилата на играта означава, че играта е една и съща навсякъде по света и на всяко ниво. Както създават „честна“ и безопасна среда, в която да се играе играта, така правилата трябва да насърчават участието в тази игра и да рекламират насладата от него.

В исторически план IFAB е разрешавал на някои национални футболни асоциации (ФА) известна свобода да модифицират „организационните“ правила за определени категории футбол. Независимо от това IFAB силно вярва, че на националните ФА могат да бъдат дадени повече възможности за промяна на аспектите на организирането на футбола, ако това ще бъде от полза за играта в дадена страна.

Начинът, по който се играе играта, както и съдийските отсъждания, трябва да бъдат еднакви на всяко футболно игрище по света – от финалите за Световната купа на FIFA до най-малкото село. Въпреки това нуждите на местния футбол в дадена страна трябва да определят времетраенето на срещата, броят на участниците и как да се наказват проявите на некоректно поведение.

В тази връзка 131-вото годишно събрание на IFAB, проведено в Лондон на 3 март 2017 г., единодушно реши, че националните ФА (и конфедерациите и FIFA) вече ще имат правото да променят всички или някои от следните организационни области на правилата на играта футбол, за които отговарят:

За подрастващи, ветерани, хора с увреждания и масовия футбол:

- размер на игралното поле
- размер, тегло и материал на топката
- размери на вратите
- продължителност на двете полувремена (и двете продължения, ако има)
- използването на ротационни смени
- използването на временни отстранявания (sin bins) за някои/всички предупреждения (YCs).

За всички нива, с изключение на състезания с участието на първия отбор на клубовете от най-високата дивизия или „А“ националните отбори:

- всеки отбор може да направи максимум пет смени, освен в детското-юношеския футбол, където максималният брой смени ще бъде определен от националната футболна асоциация, конфедерацията или FIFA.

Освен това, за да се даде по-голяма свобода и възможност на националните FA да развиват вътрешния си футбол, работната група на своето събрание одобри следните промени, свързани с някои „категории“ футбол:

- футболът за жени вече не е отделна категория и сега има същия статус като мъжкия футбол
- премахнати са възрастовите граници за младежи и ветерани – националните FA, конфедерациите и FIFA ще имат правото да определят възрастовите ограничения за тези категории
- всяка национална FA ще решава кои състезания на най-ниските нива на футбола ще водят с аматьорски статут (масов футбол)

Разрешение за други модификации

Националните FA имат възможност да одобрят различни модификации за различни състезания – няма изискване да се прилагат универсално или да се прилагат всичките. **Въпреки това не се допускат други изменения без разрешението на IFAB.**

От националните FA се изисква да информират IFAB относно използването на такива изменения и на кои нива става то, тъй като тази информация и особено причината (причините), наложила използването на тези модификации, могат да дадат идеи/ стратегии за развитие, които IFAB може да сподели, за да подпомогне развитието на футбола в други национални FA.

IFAB също е много заинтересован да чуе и други идеи за потенциални изменения в правилата на играта, които биха могли да доведат до увеличение на участниците във футбола, да го направят по-привлекателен и да стимулират развитието му в световен мащаб.

Указания за временни отстранявания (sin bins)

131-вото годишно събрание на IFAB, проведено в Лондон на 3 март 2017 г., одобри използването на временни отстранявания (sin bins) за всички или някои предупреждения/жълти картони (YCs) при младежи, ветерани, хора с увреждания и масовия футбол, подлежащи на одобрение от националните FA, конфедерациите или FIFA според случая.

Указания за временните отстранявания се намират в:

Правило 5. Съдията (Правомощия и задължения):

Дисциплинарни действия

Съдията има право да показва жълти или червени картони и където правилата на състезанието позволяват, временно да отстрани играч, от влизането на игралното поле в началото на мача до неговия край, включително по време на почивката между полувремената, продълженията и ударите от точката за изпълнение на наказателен удар.

Временно отстраняване е, когато играч, извършил нарушение, изискващо предупреждение (YC), се наказва с незабавно „спиране“ от участие в следващата част на мача. Философията е, че „незабавното наказание“ може да има значително и непосредствено положително влияние върху поведението на нарушителя и потенциално – на неговия отбор.

Националната FA, конфедерацията или FIFA трябва да одобрят (за публикуване в правилата на състезанието) протокол за временно отстраняване в рамките на следните насоки:

Само играчи

- Временните отстранявания се прилагат за всички играчи (включително вратарите), но не и за нарушения, изискващи предупреждения (YCs), извършени от резервни или сменени играчи.

Сигнал на съдията

- Съдията указва временно отстраняване, като след показване на жълт картон (YC) ясно посочва с двете си ръце мястото за временно отстраняване (обикновено техническата зона на игрacha).

Период на временно отстраняване

- Продължителността на временното отстраняване е еднаква за всички нарушения
- Продължителността на временното отстраняване трябва да бъде между 10–15% от общото време за игра (например 10 минути в 90-минутен мач; 8 минути в мач от 80 минути)
- Периодът на временното отстраняване започва, когато играта се поднови, след като играчът е напуснал игралното поле
- Съдията трябва да включи в периода на временното отстраняване цялото „загубено“ време за спирания на играта, за които ще бъде дадено „добавено време“ в края на полувремето (например смяна, нараняване и т.н.)
- Правилата на състезанията трябва да указват кой ще помага на съдията относно контрола на времето при временното отстраняване – това може да бъде отговорност на делегата, 4-тия съдия или неутрален асистент съдия; ако няма указан такъв, то това може да бъде официално лице на отбор
- След приключване на периода за временно отстраняване играчът може да се върне от страничната линия с разрешение на съдията, което може да бъде дадено, докато топката е в игра
- Съдията решава окончателно кога играчът може да се върне
- Временно отстранен играч може да бъде заменен не по-рано от изтичането на периода за временното му отстраняване (това не важи, ако отборът му е изчерпал допустимия брой смени)
- Ако периодът за временно отстраняване не е изтекъл в края на първото полувреме (или в края на второто полувреме, когато трябва да се играят продължения), останалата част от наказанието се изтърпява в самото начало на второто полувреме (или в самото начало на допълнителното време)
- Играч, който все още изтърпява временно отстраняване, в края на мача може да вземе участие в удари от точката за изпълнение на наказателен удар.

Зона за временно отстраняване

- Временно отстранен играч трябва да остане в техническата зона (ако има такава) или с треньора на отбора/техническия персонал, освен ако не загрява (при същите условия като резервните състезатели).

Нарушения по време на временно отстраняване

- Временно отстранен играч, който извърши нарушение, изискващо предупреждение (YC) или отстраняване (RC) по време на периода на временното му отстраняване, няма право да участва повече в мача и не може да бъде заменен.

По-нататъшни дисциплинарни действия

- Администриращият орган на състезанията/националните FA ще решат дали трябва временните отстранявания да се докладват пред съответните органи и дали ще има по-нататъшни дисциплинарни мерки спрямо провинилите се играчи, като например пропускане на мач (мачове) при натрупване на определен брой временни отстранявания, както при предупрежденията (YC) и т.н.

Системи за временно отстраняване

Състезание може да използва една от следните системи за временно отстраняване:

- Система A – за всички предупреждения (YC)
- Система B – само за някои предупреждения (YC)

Система A – временно отстраняване за всички предупреждения (YC)

- Всички предупреждения (YC) се наказват с временно отстраняване
- Играч, който получи второ предупреждение (YC) в срещата:
  - трябва да изтърпи второ временно отстраняване и след това повече няма право да участва в мача
  - той може да бъде заменен от резервен състезател след изтичането на втория период на временно отстраняване, ако отборът му не е използвал максималния си брой разрешени смени (това е така, понеже отборът му вече е бил „наказан“ да играе без този играч 2 периода на временно отстраняване)

Система В – временно отстраняване, но не за всички предупреждения (YC)*

- Има предварително определен списък от нарушения, изискващи предупреждения (YC), за които наказанието ще е временно отстраняване
- Всички останали нарушения, изискващи предупреждение, се наказват с жълт картон
- Играч, който е бил временно отстранен и след това получи предупреждение (YC), продължава да играе
- Играч, който е получил предупреждение (YC) и след това е временно отстранен, може да продължи да играе след края на периода на временното му отстраняване
- Играч, който получи второ временно отстраняване в мача, ще изтърпи второто си временно отстраняване, но след това няма право да участва повече в мача. Той може да бъде заменен от резервен състезател след изтичане на втория период на временно отстраняване, ако отборът му не е използвал вече максималния брой разрешени смени, но играч, получил също и предупреждение (YC), което не е за временно отстраняване, не може да бъде заменен
- Играч, който получи второ предупреждение (YC) в срещата, трябва да бъде отстранен, няма право да участва повече в мача и не може да бъде заменен.

*При някои състезания могат да решат, че е полезно да използват временни отстранявания само при предупреждения (YC), отправени за нарушения, свързани с „неподходящо“ поведение, например:

- Симулация
- Преднамерено забавяне подновяването на играта от противниковия отбор
- Несъгласие чрез устни коментари или жестове
- Спиране или намеса в обещаваща атака чрез задържане, дърпане, бутане или игра с ръка
- Непозволен финт на изпълнителя при наказателен удар

Указания за ротационни (хокейни) смени

Следвайки решенията, взети на 131-вото годишно събрание на IFAB, проведено в Лондон на 3 март 2017 г., правилата на играта сега позволяват използването на ротационни смени при подрастващи, ветерани, хора с увреждания и в масовия футбол, като това ще подлежи на одобрение от администриращите състезанията национални футболни асоциации, конфедерации или FIFA, където е подходящо.

Указания за ротационни смени има в:

Правило 3. Играчите (Брой смени)

Ротационни смени

- Използването на ротационни смени е разрешено само при подрастващи, ветерани, хора с увреждания и в масовия футбол, като това ще подлежи на одобрение от администриращите състезанията национални футболни асоциации, конфедерации или FIFA.

„Завръщаща се резерва“ е играч, който вече е играл в мача и е бил заменен (сменен играч) и по-късно в мача се завръща в игра, сменяйки друг играч.

Освен изключението, разрешаващо завръщането в игра на сменен играч, всички други разпоредби на Правило 3 и Правилата на играта се прилагат към „завръщащите се резерви“. В частност процедурата за смяна, описана в Правило 3, трябва да се спазва.

IFAB®

THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD

Правила
на играта
2021/22

Правило

1

Игралино поле

1. Покритие на игралиното поле

Игралиното поле трябва да е изцяло с естествено покритие или (ако правилата на състезанието позволяват) с изцяло изкуствено покритие освен в случаите, когато правилата на състезанието позволяват интегрирана комбинация от изкуствени и естествени материали (хибридна система).

Цветът на изкуственото покритие трябва да е зелен.

Когато се използва изкуствено покритие при мачове от състезания между национални отбори на асоциациите – членки на FIFA, или мачове от международни клубни състезания, повърхността трябва да отговаря на изискванията на Програмата на FIFA за покритие на футболни терени или на международния стандарт за мачове, освен ако от борда на Международната футболна асоциация не е предоставено специално разрешение.

2. Маркировка на игралиното поле

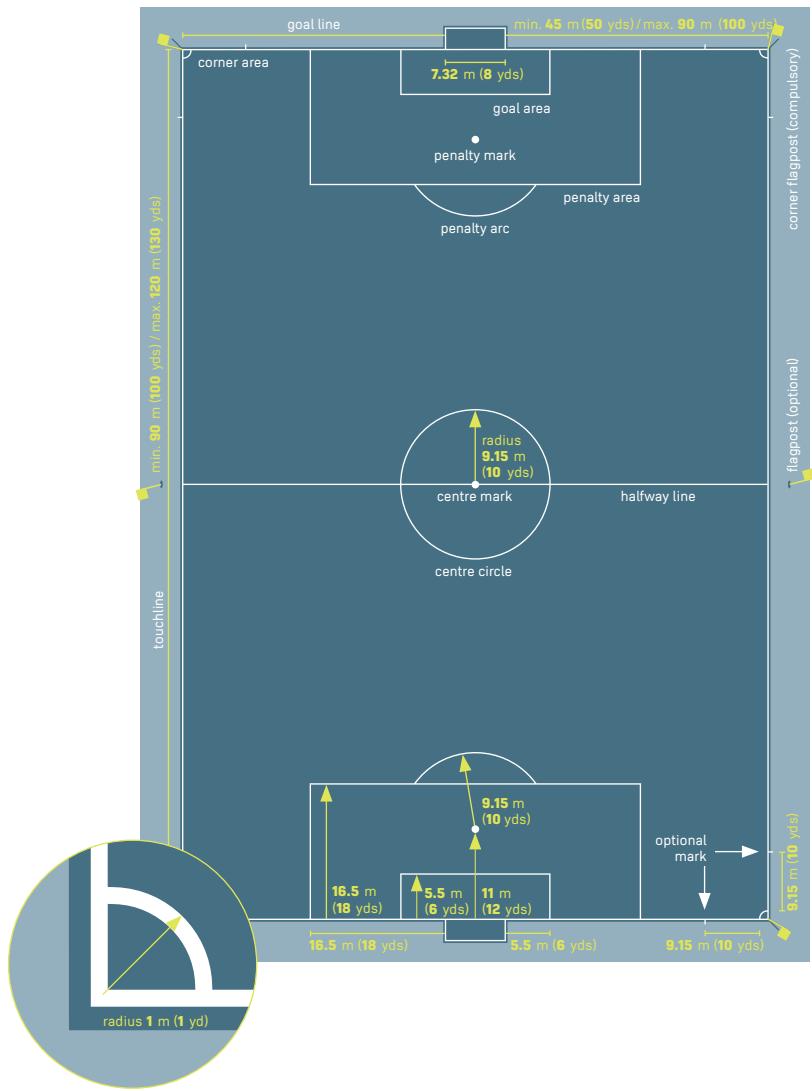
Игралиното поле трябва да е правоъгълно и маркирано с непрекъснати линии, които не трябва да са опасни; на естествен терен могат да бъдат използвани изкуствени материали за участъци, служещи за очертания на игралиното поле, ако не са опасни. Тези линии се включват към областите, които очертават.

На игралиното поле трябва да са маркирани само линиите, посочени в Правило 1. Където се използват изкуствени покрития, са разрешени и други линии, при условие че те са с друг цвят и са ясно различими от футболните линии.

Двете по-дълги линии се наричат странични линии. Двете по-къси линии се наричат линии на вратата.

Игралиното поле се разделя на две половини от централната линия, която съединява средата на двете странични линии.

Центрърът на игралиното поле се обозначава в средата на централната линия. Около точката на центъра се очертава кръг с радиус 9.15 м (10 ярда).

- Измерванията са от външната страна на линиите, тъй като те са част от площта, която заграждат.
- Мястото на точката за изпълнение на наказателен удар се определя от разстоянието между нейния център и задния край на линията на вратата.

Извън игралното поле може да се постави маркировка на 9.15 м (10 ярда) от дъгата за изпълнение на ъглов удар под прав ъгъл на линиите на вратата и страничните линии.

Всички линии трябва да са с еднаква ширина, която не трябва да е повече от 12 см (5 инча). Линиите на вратата трябва да са със същата ширина като страничните греди и напречната греда на вратата.

Играч, извършващ неправомерно маркиране на игралното поле, трябва да бъде предупреден за неспортивско поведение. Ако съдията забележи, че това се извършва по време на игра, играчът се предупреждава при следващото излизане на топката от игра.

3. Размери

Дължината на страничната линия трябва да бъде по-голяма от дълчината на линията на вратата.

• Дължина (странична линия):	• Дължина (линия на вратата):
минимум 90 м (100 ярда)	минимум 45 м (50 ярда)
максимум 120 м (130 ярда)	максимум 90 м (100 ярда)

При тези състезания дължината на линията на вратата и на страничната линия трябва да бъде в рамките на горепосочените размери.

4. Размери за международни мачове

• Дължина (странична линия):	• Дължина (линия на вратата):
минимум 100 м (110 ярда)	минимум 64 м (70 ярда)
максимум 110 м (120 ярда)	максимум 75 м (80 ярда)

При тези състезания дължината на линията на вратата и на страничната линия трябва да бъде в рамките на горепосочените размери.

5. Вратарско поле

Начертават се две линии перпендикулярно на линията на вратата, на разстояние 5.50 м (6 ярда) от вътрешната страна на страничните греди. Тези линии продължават в игралното поле на разстояние 5.50 м (6 ярда) и са съединени с помощта на трета линия, която е начертана успоредно на линията на вратата. Зоната, която е заградена от тези линии и линията на вратата, представлява вратарското поле.

6. Наказателно поле

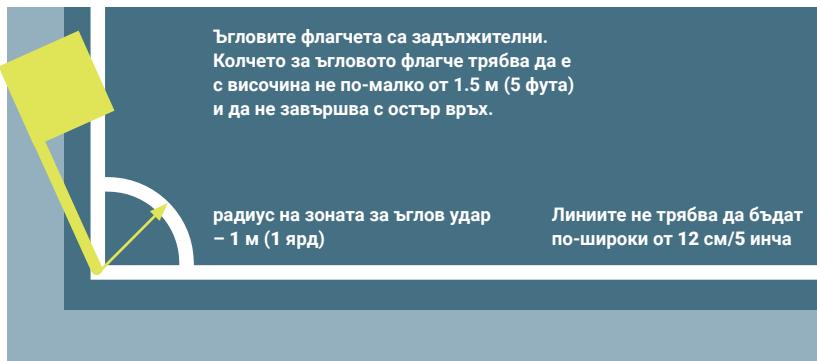
Начертават се две линии перпендикулярно на линията на вратата, на разстояние 16.50 м (18 ярда) от вътрешната страна на страничните греди. Тези линии продължават в игралното поле на разстояние 16.50 м (18 ярда) и са съединени с помощта на трета линия, която е начертана успоредно на линията на вратата. Областта, заградена от тези линии и линията на вратата, представлява наказателното поле.

В границите на всяко наказателно поле се маркира точка за изпълнение на наказателен удар (дузпа) на разстояние 11 м (12 ярда) от средата на линията на вратата между страничните греди.

Извън всяко наказателно поле се маркира дъга с радиус 9.15 м (10 ярда) с център точката за изпълнение на наказателен удар.

7. Зона за изпълнение на ъглови удари (корнери)

Зоната за изпълнение на ъглови удари се определя от дъга (четвърт окръжност) с радиус 1 метър (1 ярд) от флагчетата във всеки ъгъл, очертана навътре в игралното поле.

8. Флагчета за изпълнение на ъглови удари

Във всеки един от ъглите на игралното поле трябва да бъде поставено колче с незаострен връх и височина не по-малко от 1.50 м (5 фута), на което се закача флагче.

Флагчета могат да бъдат монтирани и от двата края на централната линия, на разстояние не по-малко от 1 м (1 ярд) зад страничната линия.

9. Техническа зона

Техническата зона, отнасяща се за срещи, които се играят на стадиони с резервни скамейки, предназначени за сядане на официални лица, резервни и сменени състезатели на двата отбора, е описана по-долу:

- границите на техническата зона трябва да бъдат разположени на 1 м (1 ярд) от двете страни на предназначената за сядане зона и да продължават към терена на разстояние до 1 м (1 ярд) от страничната линия;
- препоръчва се границите на техническата зона да бъдат обозначени с маркировка;
- броят на лицата, на които е разрешено да присъстват в техническата зона, се определя от правилата на състезанието
- Имащите право да стоят в техническата зона:
  - се определят преди началото на мача, в съответствие с правилата на турнира
  - трябва да се държат по отговорен начин
  - нямат право да напускат границите на техническата зона, с изключение на извънредни обстоятелства, например, когато се налага физиотерапевт или лекар да влезе на терена, за да помогне на контузен състезател след разрешение от страна на съдията
- разрешава се само на едно лице в даден момент да дава тактически инструкции на състезателите.

10. Врати

Вратите трябва да бъдат монтирани в средата на всяка от линиите на вратата. Вратите се състоят от две странични греди, които са разположени вертикално на еднакво разстояние от ъгловите флагчета и са съединени отгоре с хоризонтална напречна греда. Странничните греди и напречната греда трябва да са изработени от одобрен материал. Те трябва да са с квадратно, правоъгълно, кръгло, елипсовидно сечение или комбинация от тези основни форми и не трябва да са опасни.

Разстоянието между вътрешната страна на странничните греди трябва да бъде 7.32 м (8 ярда), а разстоянието между долния край на напречната греда и земята трябва да бъде 2.44 м (8 фута).

Положението на гредите на вратите спрямо голлинията трябва да бъде съгласно дадените по-долу графики.

Странничните греди и напречната греда трябва да бъдат боядисани с бяла боя и да са с еднаква ширина и дебелина, която да не надвишава 12 см (5 инча).

Ако напречната греда бъде отместена или се счупи, играта се спира, докато гредата не бъде поправена или заменена. Игра се подновява със съдийска топка. Ако не може да бъде поправена, мачът трябва да бъде прекратен. Напречната греда не може да се заменя с въже или с гъвкав или опасен материал.

Към вратите и земята зад тях могат да бъдат прикрепени мрежи; те трябва да бъдат правилно прикрепени и не трябва да пречат на вратаря.

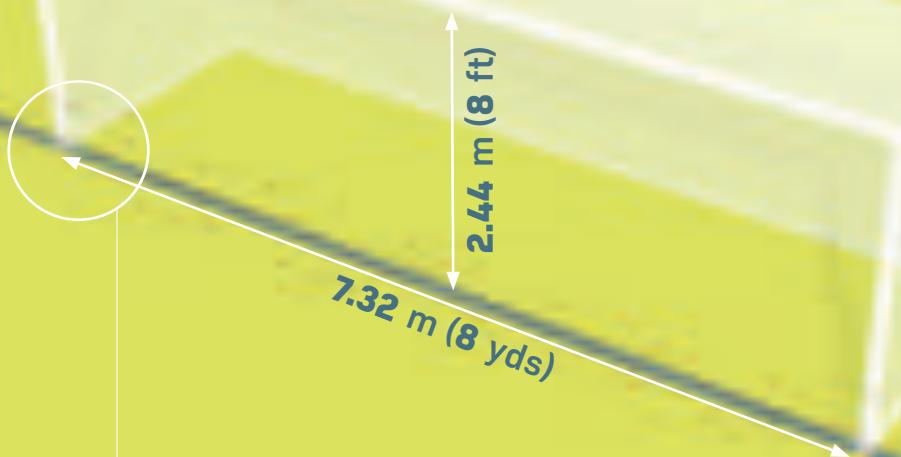
Безопасност

Вратите (включително преносимите врати) трябва да бъдат здраво закрепени към земята.

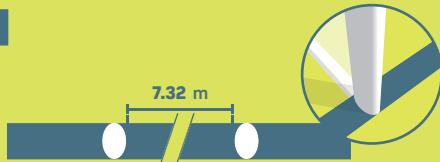
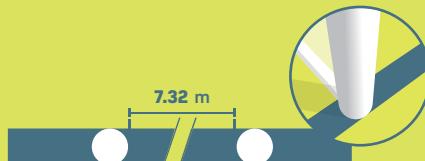
11. Технология на голлинията (GLT)

Системите за GLT може да се използват за потвърждаване отбелязването на гол и подпомагане решението на съдията.

Когато се използва GLT, могат да бъдат разрешени промени в рамката на вратата в съответствие със спецификациите, предвидени в Програмата за качество на FIFA за GLT и с правилата на играта. Използването на GLT трябва да бъде уточнено в правилата на състезанието.

Положението на страничните греди
по отношение на линията на вратата трябва
да е в съответствие с графиката по-долу.

Принципи на GLT

GLT се отнася единствено за голлинията и се използва само за да се определи дали има отбелязан гол.

Определянето на това дали е отбелязан гол трябва да бъде незабавно и автоматично потвърдено в рамките на една секунда от системата за GLT само към членовете на съдийския екип (чрез часовника на съдията, чрез вибрация и визуален сигнал).

Изисквания и спецификации на GLT

Ако в мачовете от състезанието се използва GLT, организаторите на срещата трябва да осигурят системата да е сертифицирана съгласно един от следните стандарти:

- FIFA Quality PRO
- FIFA Quality
- IMS – INTERNATIONAL MATCH STANDARD.

Независима институция за тестване трябва да провери точността и функционалността на системите на различните доставчици на технологии в съответствие с Програмата за качество на FIFA относно ръководството за тестване на GLT. Ако технологията не функционира в съответствие с Ръководството за провеждане на тестване, съдията не трябва да използвате системата за GLT и трябва да напише доклад за това до съответните органи.

Когато се използва GLT, съдията трябва да тества функционалността на технологията преди мача, както е посочено в Ръководството за провеждане на тестване за GLT.

12. Търговска реклама

Не се разрешава никаква форма на търговска реклама, независимо дали е реална или виртуална, на игралното поле, в зоната зад вратите, ограничена от мрежите, или в техническата зона, или в зоната за видео преглед на съдията (RRA) или на земята на разстояние до 1 м (1 ярд) от линиите, ограничаващи игралното поле, от момента, в който отборите влизат на игралното поле, до момента, в който напускат игралното поле на полувремето, и от момента, в който отборите отново влязат на игралното поле, до края на мача. Рекламиране не е разрешено върху вратите, мрежите, колчетата за ъглови флагчета или самите флагчета и никакво допълнително оборудване (камери, микрофони и т.н.) не може да се прикрепя към тези елементи.

В допълнение изправените реклами трябва да бъдат поне:

- на 1 метър (1 ярд) от страничните линии на игралното поле
- на същото разстояние от голлинията, колкото е дълбината на мрежата на вратата
- на 1 м (1 ярд) от мрежата на вратата.

13. Лога и емблеми

Възпроизвеждането, независимо дали е реално или виртуално, на представителните лога или емблеми на FIFA, конфедерации, национални футболни асоциации, турнири, клубове или други органи е забранено на игралното поле, мрежите на вратите и зоните, които те обхващат, вратите и колчетата за ъглови флагчета, докато мачът се играе. Те са разрешени върху плата на ъгловите флагчета.

14. Видео асистент съдии (VARs)

В мачове, в които се използват VARs, трябва да има стая за видео обработка (VOR) и поне една зона за видео преглед от съдията (RRA).

Стая за видео обработка – Video Operation Room (VOR)

В стаята за видео обработка работят видео асистент съдията (VAR), асистент видео асистент съдията (AVAR) и оператор на повторенията (Replay Operator RO); тази стая може да се намира на/близо до стадиона или на по-отдалечено място. По време на мач само упълномощени за това лица могат да влизат във VOR или да комуникират с VAR, AVAR и RO.

Състезател, резервен състезател, сменен състезател или официално лице на отбор, които влязат във VOR, ще бъдат отстранени.

Зона за видео преглед от съдията – Referee Review Area (RRA)

При мачове, използващи VAR, трябва да има поне една RRA, където съдията да направи видео прегледа на ситуацията (on-field review OFR). RRA трябва да бъде:

- на видимо място извън игралното поле
- ясно обозначена.

Състезател, резервен състезател, сменен състезател или официално лице на отбор, който влезе в RRA, ще бъде предупреден.

Правило

2

Топка

1. Качество и размери

Всички топки трябва да са:

- със сферична форма
- изработена от подходящ материал
- с обиколка между 68 см (27 инча) и 70 см (28 инча)
- между 410 г (14 oz) и 450 г (16 oz) тегло в началото на мача
- налягането на топката трябва да бъде равно на 0.6–1.1 атмосфери ($600\text{--}1100\text{ g/cm}^2$) на морско равнище (8.5 либри/квадратен инч – 15.6 либри/квадратен инч)

Всички топки, използвани в мачовете, играли в официален турнир, организирани под егидата на FIFA или конфедерациите, трябва да отговарят на изискванията и да носят едно от обозначенията на Програмата за качество на FIFA за футболни топки.

Всеки знак показва, че топката е била официално тествана и отговаря на специфичните технически изисквания за тази марка, които са в допълнение към минималните спецификации, предвидени в Правило 2, и трябва да бъдат одобрени от IFAB.

Състезанията на националните футболни асоциации могат да изискват използването на топки, имащи една от тези маркировки.

В мачове, играещи се в официално състезание, организирано под егидата на FIFA, конфедерациите или националните футболни асоциации, не е разрешена никаква форма на търговска реклама върху топката, с изключение на логото/емблемата на състезанието, организатора на състезанието и търговската марка на упълномощения производител. Правилата на турнира могат да ограничат размера и броя на такива обозначения.

2. Подмяна на дефектна топка

Ако топката дефектира:

- играта се спира и
- се подновява със съдийска топка.

Ако топката дефектира при начален удар, удар от вратата, ъглов удар, свободен удар, наказателен удар или странично хвърляне, съответният удар се повтаря.

Ако топката дефектира по време на изпълнението на наказателен удар или на удар от точката за изпълнение на наказателен удар, докато се придвижва напред и преди да докосне играч, напречната греда или страничните греди, наказателният удар трябва да се повтори.

По време на игра топката не може да бъде подменяна без разрешението на съдията.

3. Допълнителни топки

Допълнителни топки, които отговарят на изискванията на Правило 2, могат да бъдат разположени около игралното поле и използването им става под контрола на съдията.

IFAB

Правило
3

Играчи

1. Брой на играчите

В играта участват два отбора, всеки от които се състои от не повече от единадесет играчи, един от които е вратар. Срещата не може да започне или продължи, ако броят на играчите от даден отбор е по-малък от седем.

Ако един отбор има по-малко от седем състезатели, защото един или повече играчи преднамерено са напуснали игралното поле, съдията не е длъжен да спре играта и може да бъде приложен авантаж, но мачът не трябва да се възстановява, след като топката излезе от игра, ако някой от отборите не разполага с минималния брой от поне седем състезатели.

Ако в правилата на състезанието е посочено, че всички играчи и резервни играчи трябва да бъдат вписани в тимовия лист преди началото на мача и даден отбор започне мача с по-малко от единадесет играчи, само тези играчи и резервни играчи, които са вписани в тимовия лист, могат да вземат участие в мача след тяхното пристигане.

2. Брой смени

Официални състезания

FIFA, конфедерациите или националните футболни асоциации ще определят броя разрешени смени, които не могат да надвишават пет в мачове от официални състезания, освен в състезания за мъже и жени, включващи първите отбори на клубове от най-високата дивизия или «A» националните отбори, където максималният брой разрешени смени е три.

Правилата на състезанието трябва да посочват:

- броя на вписаните резервни състезатели – от 3 до максимум 12
- дали може да бъде използвана една допълнителна смяна, когато мачът влезе в продълженията (без значение дали отборът вече е използвал пълния брой разрешени смени).

Други срещи

По време на срещи между «А» националните отбори могат да бъдат вписани максимум дванадесет резервни състезатели, от които могат да бъдат използвани максимум шест.

При всички останали срещи могат да се използват повече смени, при условие че:

- участващите отбори са се споразумели относно максимално допустимия брой смени;
- съдията е бил уведомен за това преди началото на срещата.

Ако съдията не бъде уведомен или ако отборите не са постигнали споразумение преди началото на срещата, не се разрешават повече от шест смени.

Ротационни (с връщане) смени

Използването на смени на ротационен принцип са разрешени само в състезания за подрастващи, ветерани, инвалиди и в масовия футбол със съгласие на националните футболни асоциации, конфедерациите или FIFA.

3. Процедура по извършване на смените

Имената на резервните играчи трябва да бъдат дадени на главния съдия преди началото на срещата. Резервни играчи, чийто имена не са вписани предварително, не могат да участват в срещата.

За да бъде сменен даден играч с резервен играч, трябва да бъдат спазени следните условия:

- съдията трябва да бъде уведомен, преди да бъде извършена дадена смяна
- състезателят, който ще бъде заменен:
  - получава разрешение от съдията да напусне игралното поле (освен ако вече не е извън него) и трябва да го напусне през най-близката точка от границите му, освен ако съдията не посочи друго място (напр. поради причини, свързани с безопасността и/или сигурността)
  - трябва да се придвижи незабавно към техническата зона или съблекалнята на отбора и не може да вземе повече участие в срещата, с изключение на случаите, в които са разрешени ротационни смени
- ако състезател, който трябва да бъде сменен, откаже да напусне игралното поле, играта продължава.

Резервният състезател влиза единствено:

- при спряна игра
- на централната линия
- след като състезателят, когото той сменя, е напуснал терена
- след като е получил сигнал от съдията.

Смяната е завършена, когато резервният състезател влезе на игралното поле; от този момент нататък играчът става сменен състезател, а резервният състезател става играч и може да поднови играта.

Всички сменени и резервни състезатели са в правомощията на съдията независимо дали са в игра или не.

4. Смяна на вратаря

Всеки един от състезателите може да смени вратаря, при условие че:

- съдията бъде уведомен преди извършването на смяната
- смяната се извършва при спряна игра.

5. Нарушения и санкции

Ако вписан резервен състезател започне мача вместо вписан титуляр и съдията не е уведомен за тази смяна:

- съдията позволява на вписания резервен състезател да продължи да играе
- срещу вписания резервен състезател не се предприема никаква дисциплинарна санкция
- вписаният титуляр може да стане вписан резервен състезател
- броят на смените не се намалява
- съдията докладва за инцидента на компетентните органи.

Ако дадена смяна бъде извършена по време на почивката между двете полувремена или преди продълженията, процедурата трябва да бъде изпълнена преди подновяването на играта. Ако съдията не е информиран, вписаният резервен състезател може да продължи да играе, не се предприемат дисциплинарни мерки, но случая се описва в доклад до съответните органи.

Ако даден състезател се размени с вратаря, без преди това да е получил разрешение от съдията, то съдията:

- оставя играта да продължи
- предупреждава двамата играчи при следващото излизане на топката от игра, но не и ако смяната е станала по време на почивката между полуувремената (включително по време на почивката между двете продължения) или периода между края на мача и началото на продълженията и/или ударите от точката за изпълнение на наказателен удар

При други нарушения на това правило:

- играчите получават предупреждение
- играта се подновява с изпълнение на непряк свободен удар от мястото, където се е намирала топката в момента на спиране на играта.

6. Отстраняване на играчи и резервни състезатели

Състезател, който е бил отстранен:

- преди предоставянето на тимовия лист на отбора, не може да бъде вписан в него под каквато и да е форма
- след като е бил вписан в тимовия лист на отбора и преди началния удар на срещата, може да бъде заменен от вписан резервен състезател, на чието място не може да бъде вписан нов резервен състезател; броят на смените, които отборът може да направи, не се намалява
- след започването на мача не може да бъде заменен.

Вписан резервен състезател, който е отстранен преди или след началния удар, не може да бъде заменен.

7. Допълнителни лица на игралното поле

Тренърът и другите длъжностни лица, записани в тимовия лист (с изключение на състезатели или резервни състезатели), са официални лица на отборите. Всеки, който не е вписан в тимовия лист като състезател, резервен състезател или официално лице на отбор, е външно лице.

Ако официално лице на отбор, резервен състезател, сменен състезател, отстранен състезател или външно лице навлезе на игралното поле, съдията трябва:

- да спре играта само ако има намеса в играта
- да отстрани лицето, когато играта спре
- да предприеме съответните дисциплинарни мерки.

Ако играта е спряна и намесата е била от:

- официално лице на отбор, резервен, сменен или отстранен състезател, играта се подновява с пряк свободен удар или наказателен удар
- външно лице, играта се подновява със съдийска топка.

Ако топката отива във вратата и намесата не пречи на играч на защищаващия се отбор да играе с нея, то ако тя влезе във вратата, голът трябва да бъде признат, дори ако топката е била докосната от нарушителя, освен ако намесата не е била извършена от атакуващия отбор.

8. Състезател извън игралното поле

Ако намиращ се извън игралното поле състезател, който се нуждае от разрешение на съдията, за да се завърне на игралното поле, го направи, без да е получил това разрешение, съдията трябва:

- да спре играта (не веднага, ако състезателят не се намесва в играта или не повлиява на член на съдийския екип или ако може да се приложи авантаж)
- да предупреди състезателя за влизане на игралното поле без разрешение.

Ако съдията спре играта, тя трябва да бъде подновена:

- с пряк свободен удар от мястото на намесата
- с непряк свободен удар от мястото, където се е намирала топката в момента на спиране на играта, ако не е имало намеса.

Състезател, който напуска терена като част от играта, не извършва нарушение на правилата на играта.

9. Гол, отбелязан, докато на игралното поле се намира допълнително лице

Ако след като е отбелязан гол, съдията осъзнае, преди играта да бъде подновена, че в момента на отбелязването му на игралното поле се е намирало допълнително лице:

- съдията трябва да отмени гола, ако допълнителното лице е било:
  - състезател, резервен състезател, сменен състезател, отстранен състезател или официално лице от отбора, който е отбелязал гола; играта се подновява с прям свободен удар от мястото, където се е намирало допълнителното лице
  - външно лице, което се е намесило в играта, освен ако голът е в резултат на обстоятелства, описани по-горе в раздела „Допълнителни лица на игралното поле“; играта се подновява със съдийска топка
- съдията трябва да признае гола, ако допълнителното лице е било:
  - състезател, резервен състезател, сменен състезател, отстранен състезател или официално лице от отбора, който е допуснал гола
  - външно лице, което не се е намесило в играта.

При всички случаи съдията трябва да отстрани допълнителното лице от игралното поле.

Ако след като е бил отбелязан гол и играта е подновена, съдията осъзнае, че на игралното поле е имало допълнително лице при отбелязването на гола, голът не може да бъде отменен. Ако допълнителното лице все още е на игралното поле, съдията трябва:

- да спре играта
- да отстрани допълнителното лице
- да поднови играта със съдийска топка или свободен удар според случая.

Съдията трябва да докладва за инцидента на съответните органи.

10. Капитанът на отбора

Капитанът на отбора няма специален статут или привилегии, но има степен на отговорност за поведението на отбора

IFAB

Правило

4

Екипировка на играчите

1. Безопасност

Състезател не може да използва опасна екипировка или да е облечен в нещо, което е опасно.

Всички видове бижута (огърлици, пръстени, гривни, обици, кожени ленти, гумени ленти и др.) са забранени и трябва да бъдат отстранени. Не се допуска използването на лепенки за покриването на бижутата.

Състезателите трябва да бъдат проверени преди началото на мача, а резервните състезатели – преди да влязат на игралното поле. Ако даден играч е облечен със или използва неразрешена/опасна екипировка или бижута, съдията трябва да нареди на състезателя:

- да свали въпросния артикул
- да напусне игралното поле при следващото спиране на играта, ако играчът не е в състояние или не желае да се съобрази с нареддането.

Състезател, който откаже да се съобрази или отново носи артикула, трябва да бъде предупреден.

2. Задължителна екипировка

Задължителната екипировка на състезателите се състои от следните отделни части:

- фланелка с ръкави
- гащета
- чорапи – ако се използва лепенка или друг материал върху чорапите, те трябва да са със същия цвят като този на частта от чорапа, върху който е поставена или го покрива
- предпазни кори – трябва да бъдат изработени от подходящ материал, осигуряващ защита, и да бъдат покрити от чорапите
- футболни обувки.

Вратарите могат да са облечени с долнище на анцуг.

Състезател, чиято обувка или предпазна кора са били случайно загубени, трябва да ги замени във възможно най-кратък срок, но не по-късно от следващото излизане на топката от игра; ако преди това състезателят играе с топката и/или отбележи гол, голът се зачита.

3. Цветове

- Двата отбора трябва да са облечени в цветове, които ясно ги отличават един от друг и от членовете на съдийския екип
- Всеки вратар трябва да е облечен в цветове, които го отличават от останалите състезатели и от членовете на съдийския екип
- Ако фланелките на двамата вратари са с еднакъв цвят и никой от тях няма друга фланелка, съдията разрешава срещата да се играе.

Термобельото под основните фланелки трябва да бъде:

- едноцветно със същия основен цвят като късия ръкав на фланелката на екипа
- или
- многоцветно – с цветове, повтарящи тези на ръкава на екипа.

Клиновете трябва да са със същия цвят както основния цвят на гащетата или подгъва им – играчите от един отбор трябва да носят клинове с еднакъв цвят.

4. Друга екипировка

Безопасни предпазни средства, като например ленти за глава, маски за лице, наколенки и протектори за ръцете, изработени от мек, лек подплатен материал, са разрешени, както и шапки за вратарите и спортни очила.

Ленти за глава

Когато се използват ленти за глава (с изключение на шапките на вратарите), те трябва:

- да са черни или със същия основен цвят като фланелката (като състезателите от един отбор трябва да носят ленти с еднакъв цвят)
- да бъдат в съответствие с професионалния външен вид на екипировката на състезателя
- да не бъдат прикрепени към фланелката
- да не бъдат опасни за състезателя, който ги носи, или за всеки друг състезател (например отварящ/затварящ се механизъм около врата)
- да нямат част/части, които стърчат над повърхността (изпъкнали елементи).

Електронна комуникация

На играчите (включително резервни/сменени и отстранени играчи) не се разрешава да носят или използват каквато и да е форма на електронно или комуникационно оборудване (освен където е позволено EPTS). Разрешено е използването на електронна комуникация от официалните лица на отбор, когато това е пряко свързано със здравето и безопасността на играчите или се използва по тактически причини, но могат да се използват само малки, мобилни, ръчни устройства (например микрофон, слушалки, мобилен телефон/смартфон, смарт часовник, таблет, лаптоп). Официално лице на отбор, което използва неоторизирано оборудване или се държи неподходящо в резултат на използването на електронно или комуникационно оборудване, ще бъде отстранено.

Високотехнологични системи за проследяване (EPTS)

Когато се използва оборудване за носене (wearable technology WT) като част от високотехнологичните системи за проследяване (EPTS) в мачове от официални състезания, организирани под егидата на FIFA, конфедерациите или националните футболни асоциации, организаторът на състезанието трябва да провери и да гарантира, че оборудването, прикрепено към екипировката на състезателите, не е опасно и отговаря на изискванията за оборудване за носене EPTS на Програмата за качество на FIFA за EPTS.

Когато EPTS се предоставят от организатора на мача или състезанието, то е отговорност на въпросния организатор да гарантира, че информацията и данните, предавани от EPTS към техническата зона по време на мачове, играни в официални състезания, са точни и надеждни.

Програмата за качество на FIFA подпомага организаторите на състезанията в процеса на одобрение на надеждни и точни електронни системи за проследяване.

5. Лозунги, изявления, изображения и реклами

Екипировката не трябва да има никакви политически, религиозни или лични лозунги, изявления или изображения. Състезателите не трябва да показват бельо, на което има политически, религиозни, лични лозунги, изявления или изображения или реклама, които са различни от логото на производителя. За всяко нарушение състезателят и/или отборът ще бъдат санкционирани от организатора на състезанието, националната футболна асоциация или от страна на FIFA.

Принципи

- Правило 4 важи за цялата екипировка (включително облеклото), носена от състезателите, резервните състезатели и сменените състезатели; неговите принципи важат и за всички официални лица на отборите в техническата зона
- Разрешени са (обикновено) следните неща:
  - имената и номерата на състезателите; логото на отбора; лозунги, емблеми на инициативи, популяризиращи играта футбол, уважението и почтността, както и всяка реклама, разрешена от правилата на състезанието или националната футболна асоциация, конфедерация или FIFA
  - факти относно мача: отбори, дата, състезание/събитие, място
- Разрешените лозунги, изявления или изображения трябва да са разположени на предната част на фланелката и/или ръкава
- В някои случаи лозунгите, изявленията или изображенията могат да се появяват само на капитанската лента

Тълкуване на правилото:

Когато се тълкува дали един лозунг, изявление или изображение е допустим, трябва да се вземе под внимание Правило 12 (Непозволена игра и некоректно поведение), което изисква съдията да вземе мерки срещу състезател, който:

- използва агресивни, обидни или нецензурни изрази и/или действие/действия
- действа по начин, който е провокативен, подигравателен или подстрекателски.

Всеки лозунг, изображение или изявление, който попада в някоя от тези категории, е забранен.

Докато „религиозен“ и „личен“ са относително добре дефинирани, то „политически“ е по-малко ясен, но не са разрешени лозунги, изявления или изображения, свързани със:

- лице(а), живи или мъртви (освен ако не е част от официалното име на състезанието)
- всяка местна, регионална, национална или международна политическа партия/ организация/група и т.н.

- всяко местно, регионално или национално правителство или някой от неговите отдели, служби или функции
- всяка дискриминационна организация
- всяка организация, чиито цели/действия има вероятност да обидят значителен брой хора
- всеки конкретен политически акт или събитие.

При отбелязването на значимо национално или международно събитие трябва внимателно да се вземат предвид чувствителността на противникотия отбор (включително на неговите привърженици), както и на широката общественост.

Правилата за състезанието могат да съдържат допълнителни ограничения, особено във връзка с размера, броя и позицията на позволените лозунги, изрази и изображения. Препоръчва се споровете, свързани с лозунги, изявления или изображения, да се решават преди започването на мача/състезанието.

6. Нарушения и санкции

За всяко нарушение на това правило играта не трябва да се спира, а състезателят:

- се инструктира от съдията да напусне игралното поле, за да оправи екипировката си
- трябва да напусне игралното поле при следващото спиране на играта, освен ако вече не е оправил екипировката си.

Състезател, който е напуснал игралното поле, за да оправи или да смени екипировката си, трябва:

- член на съдийския екип да провери екипировката му, преди да разреши завръщането му на игралното поле
- да се върне на игралното поле само с разрешението на съдията (което може да бъде дадено по време на игра).

Състезател, който влезе на терена без разрешение, получава предупреждение и ако играта бъде спряна за даването на предупреждението, се отсъжда непряк свободен удар от мястото, където се е намирала топката в момента на спиране на играта, освен ако не се е намесил в играта – тогава трябва да се отсъди пряк свободен (или наказателен) удар от мястото на намесата.

Правило
5

Съдия

1. Правомощия на съдията

Всяка футболна среща се ръководи от съдия, който има пълната власт да прилага правилата на играта по отношение на срещата.

2. Решения на съдията

Решенията се вземат съобразно най-добрата преценка на съдията по правилата на играта и „духа на играта“ и се базират на мнението на съдията, който има правото да предприеме необходимите действия в рамките на правилата на играта.

Решенията на съдията по отношение на факти, свързани с играта, включително дали е отбелязан гол, или не е отбелязан гол и за резултата от мача, са окончателни. Решенията на съдията и останалите членове на съдийския екип трябва винаги да бъдат уважавани.

Съдията не може да промени решението си относно подновяването на играта, осъзнавайки, че то е неточно, или по съвет на друг член на съдийския екип, ако играта е била вече подновена или съдията е дал сигнал за края на първото или второто полувреме на срещата (включително продълженията) и е напуснал игралното поле или е прекратил срещата. Обаче, ако в края на полувремето съдията напусне игралното поле, за да отиде до зоната за видео преглед (RRA) или за да инструктира играчите да се върнат на игралното поле, това не пречи решението да бъде променено във връзка с инцидент, настъпил преди края на полувремето.

С изключение на посоченото в Правило 12.3 и VAR протокола дисциплинарна санкция може да бъде налагана, след като играта е била подновена само ако друг член на съдийския екип е забелязал и се е опитал да съобщи за нарушението на съдията преди подновяването на играта; подновяването, свързано със санкцията, не се прилага.

Ако един съдия временно не е в състояние да изпълнява своите задължения, играта може да продължи под ръководството на останалите членове на съдийския екип до следващото излизане на топката от игра.

3. Права и задължения

Съдията:

- прилага правилата на играта
- ръководи срещата с помощта на останалите членове на съдийския екип
- следи за изтеклото време, води бележки за срещата и предоставя на съответните органи доклад за срещата, включително информация за дисциплинарни действия и други инциденти, случили се преди, по време на срещата или след нейния край
- съблюдава и/или показва подновяването на играта.

Предимство (авантаж)

- позволява играта да продължи, когато е извършено нарушение и отборът, срещу когото е извършено нарушението, ще извлече предимство от това играта да не се спира, и наказва извършеното нарушение, ако предполагаемото предимство не бъде реализирано в този момент или в рамките на няколко секунди.

Дисциплинарни действия

- наказва по-сериозното нарушение откъм санкция, подновяване на играта, физическата тежест и тактическо влияние при поне две едновременни нарушения
- предприема дисциплинарни действия срещу състезателите, извършили нарушения, изискващи предупреждение и отстраняване от игра
- има право да предприеме дисциплинарни мерки от момента, в който излиза да инспектира игралното поле преди срещата, до напускането на игралното поле след края на срещата (включително при изпълнение на удари от точката за изпълнение на наказателен удар за изльчване на победител). Ако преди да влезе на терена в началото на мача, играч извърши нарушение, което изиска отстраняване от играта, съдията има право да не допусне състезателя да участва в срещата (вж. Правило 3.6); съдията трябва да докладва за всяко друго неуместно поведение
- има право да показва жълти или червени картони и където правилата на състезанието позволяват, временно да отстрани играч, от момента на влизане на игралното поле в началото на мача до завършването на мача, включително по време на почивката между двете полувремена, през продълженията и при изпълнението на удари от точката за изпълнение на наказателен удар
- предприема действия срещу официалните лица на отбора, които не се държат по подходящ начин, и може да им отговари устно предупреждение,

да им покаже жълт картон или показвайки червен картон, да ги отстрани от игралното поле и от неговата непосредствена околност, включително техническата зона; ако нарушителят не може да бъде идентифициран, най-старшият треньор, присъстващ в техническата зона, ще получи санкцията. Медицинско официално лице на отбор, което извърши нарушение, изискващо отстраняване, може да остане, ако отборът няма друго медицинско лице, и да действа, ако състезател се нуждае от медицинска помощ

- действа съгласно мнението на останалите членове на съдийския екип по отношение на инциденти, които са останали извън полезните му.

Контузии

- позволява играта да продължи, докато топката не излезе от игра, ако даден състезател е само леко контузен
- спира играта, ако даден състезател е сериозно контузен, и осигурява извеждането му от игралното поле. Контузеният състезател не може да бъде лекуван на терена и може да влезе отново само след като играта е подновена; ако топката е в игра, повторното влизане трябва да бъде от страничната линия, но ако топката е извън игра, влизането може да бъде от всяка линия на игралното поле. Изключения от изискването за напускане на игралното поле има само когато:
  - е контузен вратар
  - вратар и полеви играч са се сблъскали и се нуждаят от внимание
  - играчи от един отбор са се сблъскали и се нуждаят от внимание
  - е настъпила тежка контузия
  - състезател е контузен в резултат на физическо нарушение, за което на противника е отправено предупреждение или е отстранен (например безразсъдно нарушение или сериозна груба игра), и медицинската помощ е извършена бързо
  - е отseyден наказателен удар и контузеният състезател ще бъде неговият изпълнител
- гарантира, че всеки състезател, който има кървяща рана, напуска игралното поле. Състезателят може да се върне на игралното поле едва след като е получил сигнал от съдията, който на свой ред се е уверен, че кървевето е спряно и по екипировката няма кръв
- ако съдията е разрешил на лекарите и/или на носачите с носилка да влязат на терена, състезателят трябва да напусне игралното поле на носилка

или вървейки. Състезател, който не се съобрази с изискванията, трябва да бъде предупреден за неспортивно поведение

- ако съдията е решил да предупреди или отстрани играч, който е контузен и трябва да напусне игралното поле за получаване на медицинска помощ, трябва да покаже картона преди напускането на играча
- ако играта не е спряна поради друга причина или ако претърпяната контузия от играча не е в резултат на нарушение на правилата на играта, играта се подновява със съдийска топка.

Външна намеса

- спира или прекратява мача за всякакви нарушения на правилата или поради външна намеса като например, ако:
- осветлението е нездадоволително
- предмет, хвърлен от зрител, удари член на съдийския екип, играч или официално лице на отбор, съдията може да продължи мача или да го спре или прекрати в зависимост от сериозността на инцидента
- зрител свири със свирка, която попречи на играта – играта се спира и подновява отново със съдийска топка
- допълнителна топка, друг предмет или животно влезе на терена по време на мача, съдията трябва:
  - да спре играта (и да я поднови със съдийска топка) само ако това пречи на играта, освен ако топката отива към вратата и намесата не пречи на играч на защитаващия отбор да играе с нея, като голът се признава, ако топката влезе във вратата (дори ако е имало контакт с нея), освен в случая, когато намесата е била от атакуващия отбор
  - да позволи играта да продължи, ако намесата не пречи на играта, и да отстрани причинителя на тази намеса при първа възможност
- Да не позволява неупълномощени лица да навлизат на игралното поле.

4. Видео асистент съдия (VAR)

Използването на видео асистент съдии (VARs) е разрешено само където организаторът на мача/състезанието е изпълнил всички изисквания на Програмата за помощ при прилагане и одобрение (IAAP) (както е посочено в IAAP документите на FIFA) и е получил писмено разрешение от FIFA.

Съдията може да бъде подпомогнат от видео асистент съдия (VAR) само в случаи на „явна и очевидна грешка“ или „пропуснат сериозен инцидент“ във връзка със:

- има/няма гол
- има/няма наказателен удар
- директен червен картон (не второ предупреждение в срещата)
- сгрешена самоличност, когато съдията предупреди или отстрани грешен състезател от отбора, извършил нарушението.

Помощта от видео асистент съдията (VAR) ще се отнася до повторение(я) на инцидента. Съдията ще вземе крайното решение, което може да бъде основано единствено на информацията от VAR и/или на прегледа от съдията на директно видео повторение (on-field review).

С изключение на случая с „пропуснат сериозен инцидент“ съдията (и където е приложимо други членове на съдийския екип на терена) трябва винаги да вземе решение (включително решение да не накаже потенциално нарушение); това решение не трябва да се променя, освен когато е „явна и очевидна грешка“.

Видео прегледи, след като играта е била подновена

Ако играта е била спряна и подновена, съдията може само да прегледа видео запис и да предприеме подходяща дисциплинарна санкция, в случая на сгрешена самоличност или потенциално нарушение за отстраняване, свързано с проява на насилие, плюене, хапане или изключително обидно, нецензурно действие(я).

5. Екипировка на съдията

Задължителна екипировка:

- Свирка/свирки
- Часовник/ часовници
- Червени и жълти картони
- Бележник (или друго средство за водене на записи от мача).

Друга екипировка

На съдиите може да се разреши да използват:

- Оборудване за комуникация с останалите членове на съдийския екип – зумер/флаг със звуков сигнал, слушалки и др.
- EPTS или друго оборудване за наблюдаване на физическото състояние.

На съдиите и другите членове на съдийския екип „на игралното поле“ е забранено да носят бижута или друго електронно оборудване, включително камери.

6. Съдийски сигнали

Относно одобрените съдийски сигнали направете справка с графиките.

Наказателен удар |

Непряк свободен удар |

Пряк свободен удар |

Авантаж (1)

Авантаж (2)

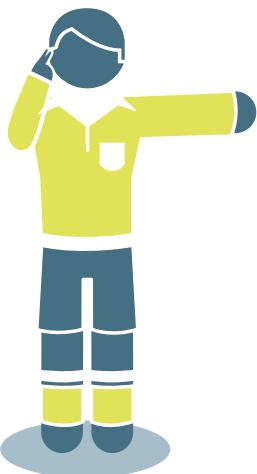
Тъглов удар

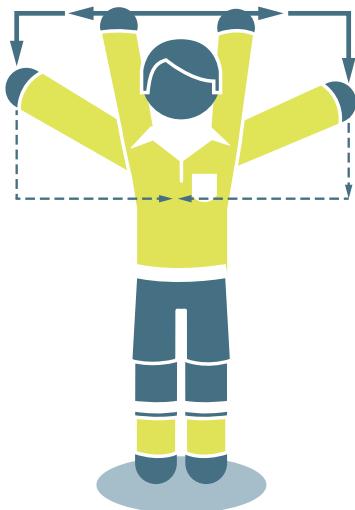
Удар от вратата

Червен и жълт картон

Проверка пръст към ухото,
другата ръка протегната

Преглед ТВ сигнал

7. Отговорности на членовете на съдийския екип

Съдията или друг член на съдийския екип не носи отговорност за:

- каквото и да било контузии, понесени от състезатели, официални лица или зрители
- каквото и да било имуществени щети
- каквото и да било щети, понесени от отделни лица, клубове, фирми, асоциации или други органи, които са причинени или могат да бъдат причинени от отсъжданията, които той е направил във връзка с правилата на играта или стандартните процедури за провеждане, изиграване и ръководене на футболни срещи.

Тези отсъждания може да включват:

- решение, че състоянието на игралното поле или прилежащите съоръжения, както и метеорологичните условия позволяват или не позволяват срещата да бъде проведена
- решение срещата да бъде прекратена поради някаква причина
- решение относно пригодността на оборудването и топката, използвани по време на срещата
- решение да бъде или да не бъде спряна срещата поради намеса от страна на зрителите или каквото и да било проблеми в зрителските сектори
- решение да бъде или да не бъде спряна играта, за да позволи контузен състезател да напусне игралното поле, за да му бъде оказана лекарска помощ
- решение да изиска контузен играч да бъде изнесен от игралното поле, за да му бъде оказана лекарска помощ
- решение да позволи или да не позволи на състезателите да носят определено облекло или екипировка
- решение (доколкото това влиза в правомощията му) да позволи или да не позволи лица (включително представители на отборите или служители на стадиона, служители на реда, фотографи или други представители на медиите) да се намират в непосредствена близост до игралното поле
- други решения, които той може да вземе според правилата на играта или в съответствие с неговите задължения, съгласно изискванията на FIFA, правилата или правилника на конфедерацията, асоциацията – членка или лигата, в рамките на която се провежда срещата.

Правило

6

Останалите членове на съдийския екип

Останалите членове на съдийския екип (двама помощник-съдии, четвъртият съдия, двама допълнителни помощник-съдии, резервен помощник-съдия, видео асистент съдия (VAR) и поне един асистент VAR (AVAR)) могат да бъдат назначени за мача. Те ще подпомагат съдията при ръководенето на мача в съответствие с правилата на играта, но окончателното решение винаги ще се взема от съдията.

Съдията, асистент съдиите, четвъртият съдия, допълнителните асистент съдии и резервният асистент съдия са членовете на съдийския екип „на терена“.

VAR и AVAR са „видео“ членовете на съдийския екип (VMOs) и подпомагат съдията в съответствие с правилата на играта и VAR протокола.

Членовете на съдийския екип работят под ръководството на съдията. В случай на неправомерно вмешателство или неадекватно поведение съдията ги освобождава от задълженията им и изготвя доклад до съответните органи.

С изключение на резервния помощник-съдия, членовете на съдийския екип „на терена“ подпомагат съдията при нарушения, когато имат по-добра видимост в сравнение с него, и трябва да представят доклад до съответните органи за всяко сериозно нарушение или друг инцидент, възникнал извън полезрението на съдията и останалите членове на съдийския екип. Те трябва да съдействат на съдията и другите членове на съдийския екип при изготвянето на всеки доклад.

Членовете на съдийския екип „на терена“ помагат на съдията при проверката на игралното поле, топките и екипировката на състезателите (включително и дали проблемите са били отстранени), както и при времеизмерването, статистиката относно голове, нарушения и т.н.

В правилата на състезанието ясно трябва да е посочено кой сменя някой от съдиите, който не е в състояние да започне или продължи мача. В частност трябва да е ясно дали, ако съдията не е в състояние да продължи, го сменя четвъртият съдия, старши асистентът или старши допълнителният асистент съдия.

1. Асистент съдии

Те посочват кога:

- топката изцяло е напусната игралното поле и кой отбор има право да изпълни ъглов удар, удар от вратата или странично хвърляне
- играч, намиращ се в положение на засада, може да бъде санкциониран
- е поискана смяна
- при изпълнение на наказателни удари дали вратарят се е придвижили напред преди топката да бъде ритната, както и да установят дали топката е пресякла линията на вратата; когато са назначени допълнителни асистент съдии, асистентите при наказателен удар застават на линията на точката за изпълнение на наказателен удар.

Помощта на асистент съдията включва също наблюдение на процедурата по смяна на състезателите.

Асистент съдията може да влезе на игралното поле, за да помогне контролирането на разстоянието от 9.15 м (10 ярда).

2. Четвърти съдия

Помощта на четвъртия съдия включва също:

- упражняване контрол на процедурата по смяна
- проверка екипировката на играчите/резервните играчи
- обратното влизане на играч да става след сигнала/разрешението на съдията
- контрол на резервните топки
- посочване минималния размер на добавеното от съдията време в края на всяко полувреме (включително и в края на продълженията, ако има такива)
- информиране на съдията за безотговорно поведение от страна на лице в техническата зона.

3. Допълнителни асистент съдии

Допълнителните асистент съдии могат да посочат:

- кога топката изцяло е преминала голлинията, включително кога е отбелязан гол;
- кой отбор има право да изпълни ъглов удар или удар от вратата;
- дали при изпълнение на наказателни удари вратарят се е придвижилик напред, преди топката да бъде ритната, както и дали топката е пресякла линията на вратата.

4. Резервен асистент съдия

Единственото задължение на резервния асистент съдия е да замести асистент съдията или четвъртия съдия, когато не е в състояние да продължи.

5. Видео членове на съдийския екип

Видео асистент съдията (VAR) е член на съдийския екип, който може да помогне на съдията да вземе решение, като използва видео повторения само в случай на „явна и очевидна грешка“ или „пропуснат сериозен инцидент“ във връзка със ситуации има/няма гол, има/няма наказателен удар, директен червен картон (не втори жълт картон) или сгрешена самоличност, когато съдията предупреждава или отстранява грешен състезател от отбора, извършил нарушението.

Асистент видео асистент съдията (AVAR) е член на съдийския екип, който помага на VAR предимно като:

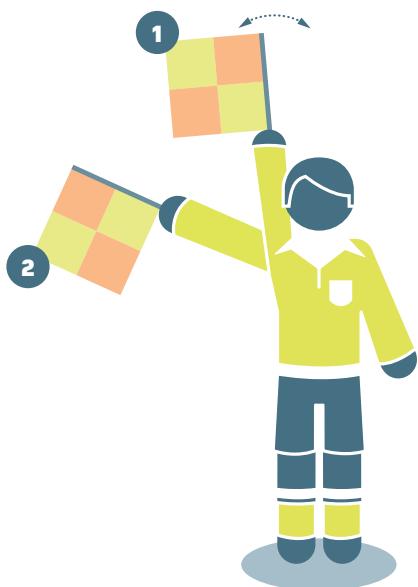
- гледа телевизионния материал, докато VAR е зает с проверка или преглед
- води записи на инциденти, свързани с VAR, както и на всички комуникационни или технологични проблеми
- подпомага комуникацията на VAR със съдията, особено когато VAR пред приема проверка/преглед например да каже на съдията да „спре играта“ или да „забави подновяването“ и т.н.
- записва „изгубеното“ време, когато играта е спряна за „проверка“ или преглед
- обменя информация със съответните страни за свързано с VAR решение.

6. Сигнали на асистент съдията

Вижте графиките за одобрените сигнали на асистент съдията.

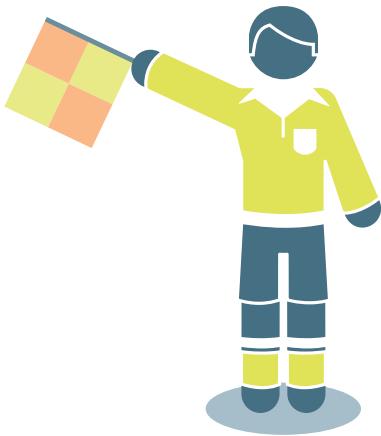
Смяна |

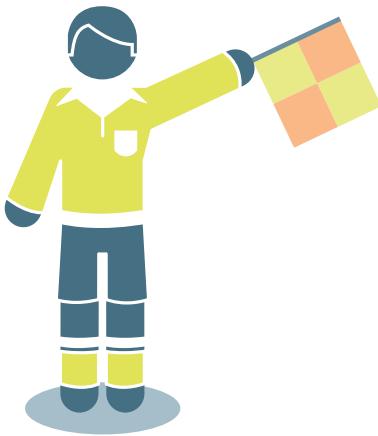
Свободен удар за
атакуващия отбор |

Свободен удар за
защитаващия се отбор |

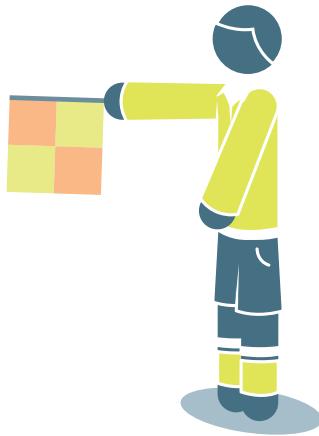
Страницично хвърляне за
атакуващия отбор

Страницично хвърляне за
защитаващия се отбор

Тъглов удар

Удар от вратата

Засада |

Засада от близката страна
на игралното поле |

Засада в средата
на терена |

Засада от далечната страна
на игралното поле |

7. Сигнали на допълнителния асистент съдия

Гол

(освен когато топката е преминала
много явно линията на вратата)

Правило

7

Продължителност на мача

1. Периоди на играта

Всяка среща се състои от две полувремена, като всяко от тях има продължителност 45 минути, освен ако не бъде договорено друго между съдията и двата отбора преди началото на мача и това не противоречи на правилата на състезанието.

2. Почивка между двете полувремена

Състезателите имат право на почивка между полувремената, която не може да бъде по-дълга от 15 минути. Разрешена е кратка пауза за прием на течности (която не трябва да надхвърля една минута) между двете продължения в мач, в който трябва да бъде излъчен краен победител. Времетраенето на почивката между двете полувремена трябва да бъде регламентирано от правилата на състезанието и може да бъде променяно само с разрешението на съдията.

3. Добавено време

Времетраенето на всяко едно от полувремената се удължава от Съдията поради загуба на време за игра през въпросното полувреме в резултат на:

- смени
- определяне степента на сериозност на контузия и/или отстраняването на контузен състезател
- загубено време
- дисциплинарни санкции
- медицински паузи, разрешени от правилата на състезанието, като например паузи за „прием на течности“ (до една минута) и паузи за „охлажддане на тялото“ (от минута и половина до три минути)
- забавления поради „проверки“ и „видео прегледи“ на VAR
- всяка друга причина, включително всяко значимо забавяне при подновяването на играта (напр. празнуване при отбележването на гол)

Четвъртият съдия показва в края на последната минута на всяко полувреме минималното допълнително време, определено от съдията. Допълнителното време може да се увеличи от съдията, но не и да се намали.

Съдията не трябва да компенсира грешка при отчитането на времето през първото полувреме чрез промяна на продължителността на второто полувреме.

4. Наказателен удар

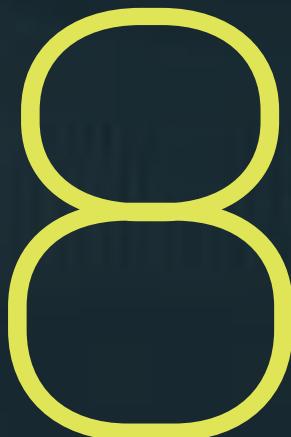
Ако трябва да бъде изпълнен или повторно изпълнен наказателен удар, времетраенето на полувремето се удължава, докато не бъде завършено изпълнението му.

5. Прекратен мач

Прекратените мачове се преиграват, освен ако правилата на състезанието или организаторите не предвиждат друго.

Правило

Начало и подновяване на играта

Началният удар се използва за започване на двете полувремена, на продълженията на срещата, както и за подновяване на играта след отбелязване на гол. Свободни удари (преки или непреки), наказателни удари, странични хвърляния, удари от вратата и ъглови удари са другите начини за подновяване на играта (вж. Правила 13–17). Съдийската топка е начин за подновяване, когато съдията спира играта по причина, неупомената другаде в правилата на играта и не изисква някое от горепосочените подновявания. Ако бъде извършено нарушение, докато топката не е в игра, това не променя начина на подновяване на играта.

1. Начален удар

Процедура

- Отборът, спечелил жребия преди първия съдийски сигнал, има право да реши коя врата ще атакува през първото полувреме или избира да изпълни началния удар
- в зависимост от горния избор противниковият отбор или взима началния удар, или решава коя врата ще атакува през първото полувреме
- отборът, решил коя врата ще атакува през първото полувреме, изпълнява началния удар за започване на второто полувреме
- през второто полувреме на срещата отборите сменят местата си и вратите, които атакуват
- след като някой от отборите отбележи гол, началният удар се изпълнява от противниковия отбор.

При всеки начален удар:

- всички състезатели, освен изпълняващия началния удар, трябва да се намират в своята половина от игралното поле
- противниците на отбора, който изпълнява начален удар, трябва да са на поне 9.15 м (10 ярда) от топката, докато тя не влезе в игра
- топката трябва да бъде поставена неподвижно в центъра на терена

- съдията трябва да даде сигнал
- топката е в игра, след като бъде ритната и се придвижи „явно“
- от начален удар гол може да бъде отбелаязан директно само срещу противниковия отбор; ако топката влезе директно във вратата на изпълнилия удара състезател, се отсъжда ъглов удар за противниковия отбор

Нарушения и санкции

Ако състезателя, изпълнил началния удар, докосне топката повторно, преди тя да е била докосната от друг играч, се отсъжда непряк свободен удар за противниковия отбор или при наказуема игра с ръка се отсъжда пряк свободен удар.

При други нарушения на процедурата по изпълнение на началния удар той трябва да се изпълни отново.

2. Съдийска топка

Процедура

- Топката се пуска на вратаря на защитаващия отбор в неговото наказателно поле, ако при спирането на играта:
- топката е била в наказателното поле или
- последното докосване на топката е било в наказателното поле.
- Във всички останали случаи съдията пуска топката на един състезател от отбора, който последен е докоснал топката, като пускането е там, където тя е била последно докосната от играч, външно тяло или както ще бъде описано в Правило 9.1, член на съдийския екип при определени обстоятелства
- Всички останали състезатели (и от двата отбора) трябва да са на поне 4 метра (4.5 ярда) от мястото на пускането, докато топката влезе в игра.

Топката е в игра, когато докосне земята.

Нарушения и санкции

Пускането на съдийска топка трябва да бъде повторено, ако:

- топката докосне някой от състезателите, преди да докосне земята
- топката напусне игралното поле, след като докосне земята, но без да е била докосната от никой от състезателите.

Ако съдийската топка влезе във вратата, без да докосне поне двама играчи, играта се подновява със:

- удар от вратата, ако влезе във вратата на противника;
- с ъглов удар, ако влезе в собствената врата.

Правило

9

Топка в игра и вън от игра

1. Топка вън от игра

Топката е вън от игра, когато:

- с целия си обем е пресякла линията на вратата или страничната линия, независимо дали това е станало по земя или по въздух
- играта е спряна от съдията
- докосне член на съдийския екип, остане на игралното поле и:
  - отбор започне обещаваща атака или
  - топката влезе директно във вратата или
  - се смени отборът, който притежава топката.

Във всички тези случаи играта се подновява със съдийска топка.

2. Топка в игра

Във всички останали случаи топката е в игра, включително когато докосне член на съдийския екип или рикошира от странична греда, напречна греда или флагчето за ъглов удар и остане в границите на игралното поле.

Правило

10

Определяне изхода на срещата

1. Отбелязан гол

Гол е отбелязан, ако топката с целия си обем премине линията на вратата между страничните греди и под напречната греда, при условие че преди това отборът, който е отбелязал гола, не е извършил нарушение на правилата на играта.

Ако вратарят хвърли топката, докато е в игра, директно в противниковата врата, се отсъжда удар от вратата.

Ако съдията даде сигнал за отбелязан гол преди топката с целия си обем да е преминала линията на вратата, играта се подновява със съдийска топка.

2. Победител

Отборът, който отбележи повече голове по време на срещата, е победител.

Ако и двата отбора отбележат еднакъв брой голове или ако изобщо не бъдат отбелязани голове, резултатът е равен.

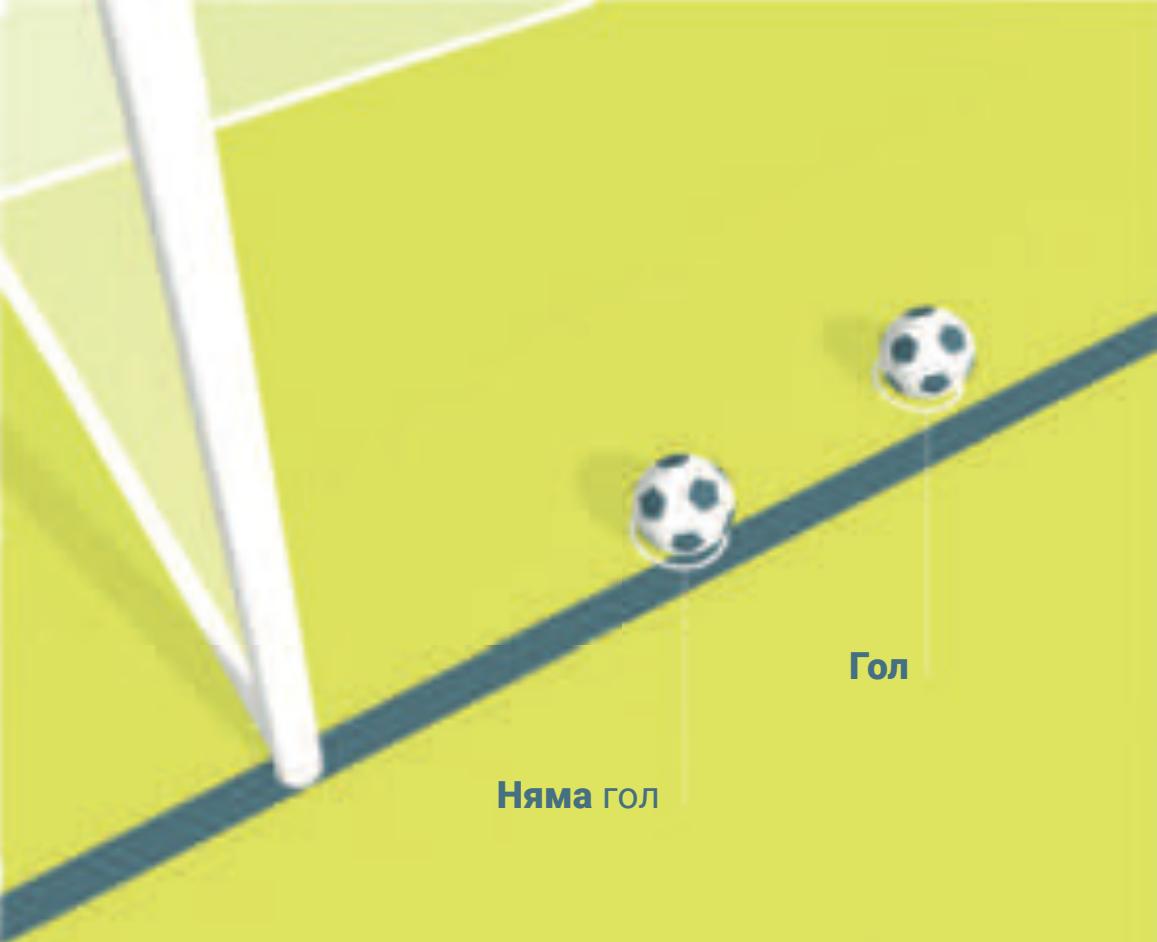
Ако правилата на състезанието изискват да бъде излъчен победител, след като даден мач или мачове с разменено домакинство завършат при равен резултат, единствените допустими процедури за определянето на отбора победител са:

- правилото за голове на чужд терен
- две еднакви продължения, не по-дълги от 15 минути всяко
- удари от точката за изпълнение на наказателен удар.

Може да бъде използвана и комбинация от изброените процедури.

3. Удари от точката за изпълнение на наказателен удар

Удари от точката за изпълнение на наказателен удар се изпълняват, след като мачът е приключил, и ако не е предвидено друго в правилата на състезанието, се прилагат съответните правила на играта. Играч, който е бил отстранен по време на мача, няма право да участва в ударите; устните предупреждения и жълтите картони, дадени по време на мача, не се отчитат (анулират се) по време на изпълнението на удари за определяне на краен победител.

Няма гол

Гол

Няма гол

Гол

гол-
линия

гол-
линия

Процедура

Преди да започне изпълнението на ударите от точката за изпълнение на наказателен удар

- Ако няма други съображения (напр. състояние на терена, безопасност и др.), съдията хвърля монета, за да реши на коя от вратите ще се изпълняват ударите, което може да бъде променено единствено от съображения за сигурност или ако вратата или покритието на терена станат неизползваеми
- Съдията хвърля монета отново и отборът, спечелил жребия, избира дали да започне първи или втори изпълнението на ударите
- С изключение на резервен играч, сменящ контузен вратар, само състезателите, които се намират на игралното поле или временно са отстранени от игралното поле (поради контузия, за поправяне на екипировката и др.), в края на срещата имат право да изпълняват удари от точката за изпълнение на наказателен удар
- Всеки от отборите отговаря за определянето на реда, по който играчите ще изпълняват ударите. Съдията не се информира за този ред
- Ако в края на мача и преди или по време на изпълнението на ударите, някой от отборите разполага с по-голям брой състезатели, отколкото има противникът, той трябва да намали техния брой, докато се изравни с броя на противниковите състезатели, и съдията трябва да бъде информиран за името и номера на всеки един изключен от участие в ударите футболист. Всички състезатели, изключени по този начин, не могат да участват в изпълнението на ударите от точката за изпълнение на наказателен удар (освен по начина посочен по-долу)
- Вратар, който не е в състояние да продължи преди или по време на изпълнението на ударите, може да бъде заменен от изключен поради изравняване броя на играчите състезател или ако отборът му не е използвал максималния разрешен брой смени, от вписан резервен състезател. Смененият по този начин вратар се изключва от по-нататъшно участие и не може да изпълнява удар
- Ако вратарят вече е изпълнил удар, то сменилият го играч не може да изпълни удар до следващото завъртане.

По време на изпълнението на удари от точката за изпълнение на наказателен удар

- На терена имат право да се намират само определените да участват в ударите състезатели и членовете на съдийския екип
- Всички участващи в ударите играчи, с изключение на състезателя, който изпълнява удар, и двамата вратари, трябва да останат в централния кръг на терена
- Вратарят, който е сътборник на изпълняващия удара, трябва да остане на игралното поле, извън наказателното поле, в точката, където линията на вратата се пресича с линията, маркираща наказателното поле
- Състезателите, които имат право да изпълняват удари, могат да сменят местата си вратаря по всяко време, докато трае изпълнението

- Ударът се смята за изпълнен, когато топката спре своето движение, излезе от игра или съдията спре играта поради нарушение на правилата; изпълняващият удара няма право да играе с топката втори път
- Съдията си води бележки за изпълнените удари
- Ако вратарят извърши нарушение, което стане причина за повторение на удара, той трябва да бъде само устно предупреден при първото нарушение, но ще получи жълт картон за всяко следващо такова нарушение
- Ако изпълнителят е наказан за извършено нарушение, след като съдията е дал сигнал за изпълнение на удара, този удар се смята за пропуснат, а изпълнителят трябва да бъде предупреден
- Ако изпълнителят и вратарят едновременно извършат нарушение, ударът се смята за пропуснат, а изпълнителят трябва да бъде предупреден.

В съответствие с посочените по-долу условия и двата отбора изпълняват по пет удара

- Двата отбора изпълняват ударите, редувайки се последователно
- Всеки удар се изпълнява от различен сътезател, като преди някой от тях да бие повторно, всички имащи право да изпълняват удари сътезатели трябва да са изпълнили удар
- Ако преди и двата отбора да са изпълнили по пет удара, единият от тях е отбелязал повече голове, отколкото другият би могъл да отбележи, дори ако изпълни и петте си удара, останалите удари не се изпълняват
- Ако след като и двата отбора са изпълнили по пет удара, те са отбелязали еднакъв брой голове, изпълнението на удари продължава в същия ред, докато единият от отборите не отбележи един гол повече от противника след изпълнението на еднакъв брой удари
- Горепосоченият принцип продължава за всяка следваща поредица от удари, но отборът може да промени реда на играчите, които изпълняват ударите
- Удари от точката за изпълнение на наказателен удар не може да бъдат забавяни поради напускането на терена на сътезател. Ако сътезателят не се върне навреме да изпълни удара си, то се счита, че ударът му е изпълнен, но не е отбелязан гол.

Смени и отстраняване по време на изпълнението на удари от точката за изпълнение на наказателен удар

- Играч, резервен играч или сменен играч може да бъде предупреден или отстранен
- Вратар, който е отстранен, трябва да бъде заменен от участващ в ударите играч
- Играч, различен от вратаря, който не е в състояние да продължи, не може да бъде заменен
- Съдията не трябва да прекратява мача, ако един от отборите остане с по-малко от седем играчи.

IFAB®

Правило

11

Засада

1. Положение на засада

Ако някой състезател се намира в положение на засада, това само по себе си не представлява нарушение.

Даден състезател се намира в положение на засада, ако:

- част от главата, тялото или краката е в противниковата половина на игралното поле (централната линия се изключва) и
- част от главата, тялото или краката е по-близо до линията на противниковата врата, в сравнение с топката и предпоследния състезател на противника

Ръцете на всички състезатели, включително тези на вратарите, не се вземат под внимание. За целите на определяне на засадата за горна граница на ръката се счита най-вдлъбнатата част на подмишницата.

Даден състезател не се намира в положение на засада, ако е на една линия със:

- предпоследния състезател на противника
- последните двама играчи на противника.

2. Нарушение при засада

Състезател, който се намира в положение на засада в момента, в който топката бъде отиграна или докосната* от някой от сътборниците му, се наказва само когато той започне да участва активно в играта, като:

- се намесва в играта с отиграване или докосване на топката, която е била подадена или докосната от сътборник, или
- влияе на противник, като:
  - пречи на противника да играе или на възможността му да играе с топката чрез явно възпрепятстване на полезрението му, или
  - влиза в единоборство с противника за топката, или

* Трябва да се използва първият момент на контакт при „отиграване“ или „докосване“ на топката.

- явно се опитва да играе с топката, която е в близост до него, като с това действие влияе на противника, или
- извършва очевидно действие, което явно влияе на възможността на противника да играе с топката

или

- извлича предимство, играейки с топката или влияйки на противника, когато топката:
  - е отскочила или рикоширала от страничната или напречната греда на вратата, член на съдийския екип или от противников играч
  - е била умишлено спасена от противников играч.

Играч в положение на засада, който получава топката от противник, умишлено играл с нея, включително и когато я е докоснал умишлено с ръка, не се счита, че извлича предимство, освен в случая на умишлено спасяване от противник.

„Спасяване“ е, когато играч спира или се опитва да спре топка, която отива във вратата или много близо до нея, с която и да е част от тялото си, освен ръцете (с изключение на вратаря в рамките на наказателното поле).

В ситуации, при които:

- състезател се придвижва от или стои в позиция на засада на пътя на противник и пречи на движението му към топката, трябва да бъде наказан съзасада, ако влияе на възможността на противника да атакува или играе с топката; ако такъв състезател се придвижи и застане на пътя на противника и попречи на неговото движение (т.е. блокира противника), нарушението би трябало да бъде наказано по Правило 12
- състезател в позиция на засада се придвижва към топката с намерение да играе с нея и е фаулиран, преди да играе или да се опита да играе с топката или преди да влезе в единоборство с противник за топката, се наказва фаулът, защото той става преди нарушението за засада
- е извършено нарушение срещу състезател, намиращ се в позиция на засада, който вече играе или се опитва да играе с топката или влиза в единоборство с противник за топката, се наказва засадата, тъй като тя се случва преди фаула.

3. Няма нарушение

Няма нарушение за засада, ако играч получи топката директно от:

- удар от вратата
- странично хвърляне
- ъглов удар.

4. Нарушения и санкции

При отсъждане на засада съдията трябва да предостави на противниковия отбор правото да изпълни непряк свободен удар от мястото, където е станало нарушението, включително ако това се е случило в собствената половина от игралното поле на играча.

Играч от отбраняващия се отбор, който напусне игралното поле без разрешение на съдията, трябва да се счита позициониран на линията на вратата или страничната линия по отношение на засадата до следващото спиране на играта или докато защитаващият се отбор отиграе топката към централната линия и тя излезе от наказателното му поле. Ако сътезателят е напуснал умишлено игралното поле, той трябва да бъде предупреден при следващото излизане на топката от игра.

Нападател може да пристъпи или да остане извън играното поле, за да не бъде въвлечен в активна игра. Ако играчът се върне обратно през линията на вратата (или страничната линия) и се включи в играта преди следващото ѝ спиране или преди момента, в който отбраняващият се отбор отправи топката към централната линия и тя е извън тяхното наказателно поле, играчът се счита, че се намира на линията на вратата (или страничната линия) по отношение на засадата. Ако такъв сътезател се върне на терена без разрешение на съдията и не е наказан по Правило 11 – засада, а извлече предимство, то той трябва да бъде предупреден.

Ако нападател остане неподвижен между гредите и вътре в мрежата на вратата зад голлинията, когато топката влиза във вратата, трябва да се отсъди гол, освен когато играчът извърши нарушение за засада или нарушение по Правило 12, като в този случай играта се подновява с непряк или с пряк свободен удар.

Правило
12

Непозволена игра и некоректно поведение

Пряк свободен удар, непряк свободен удар и наказателен удар се отсъждат само за нарушения, извършени, докато топката е в игра.

1. Пряк свободен удар

Ако някой от състезателите извърши едно от следните нарушения срещу противник по начин, който съдията сметне за невнимателен, безразсъден или свързан с употреба на прекомерна сила, се отсъжда пряк свободен удар:

- атакува с тяло противника
- скача върху противника
- рита или се опитва да ритне противника
- бута противника
- удря или се опитва да удари (включително по главата) противника
- влиза в единоборство по опасен за противника начин
- спъва или се опитва да спъне противника.

Ако при нарушението има контакт с противника, то се наказва с пряк свободен или наказателен удар:

- „Невнимателно“ означава, че състезателят е показал липса на внимание или съобразителност, когато е извършил атаката, или е действал непредпазливо. Не е необходима дисциплинарна санкция.
- „Безразсъдно“ означава, че състезателят е действал с незачитане на опасността или на последствията за неговия противник и трябва да му се отправи предупреждение.
- „Използване на прекомерна сила“ означава, че състезателят силно превишава необходимото използване на сила, може да контузи противника и трябва да бъде отстранен.

Пряк свободен удар се отсъжда и ако играч извърши някое от следните нарушения:

- наказуема игра с ръка (изключение прави вратарят в границите на своето наказателно поле)

- задържа противников състезател
- пречи на придвижването на противников състезател с контакт
- ухапе или наплюе някой, вписан в тимовите листи или член на съдийския екип
- хвърли предмет по топката, противник или член на съдийския екип или докосне топката с предмет, който държи с ръката си.

Вж. също нарушенията в Правило 3

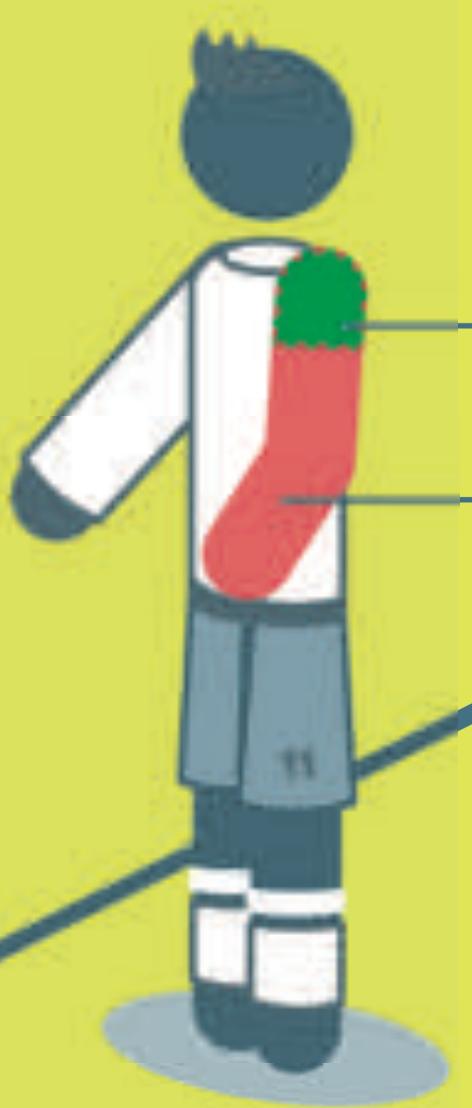
Докосване или хващане на топката с ръце

За целите на определяне наказуемостта на играта с ръка за граница между рамото и ръката се счита най-вдлъбнатата част на подмишницата. Не всяко докосване на топката в ръката на играча е нарушение.

Нарушение е, ако състезател:

- умишлено докосне топката с ръката си, например, движейки ръката си към топката
- докосне топката с ръка, когато тя е увеличила неестествено обема на тялото. Счита се, че играч е увеличил неестествено обема на тялото си, когато положението на ръката му не е следствие от или не може да се оправдае с движението на тялото на играча в конкретната ситуация. Поставяйки ръката си в такава позиция, играчът рискува ръката му да бъде ударена от топката и той да бъде наказан с нарушение за игра с ръка.
- отбележи гол в противниковата врата:
  - директно след докосване на топката в ръката му, дори това да е станало случайно, включително ако е вратар
  - веднага след като топката е докоснала ръката му, дори това да е станало случайно.

Извън наказателното си поле вратарят има същите ограничения да играе с топката с ръце, както и останалите играчи. Ако вратарят докосне неправомерно топката с ръка в своето наказателно поле, то се отсъждва непряк свободен удар, но не се налага дисциплинарна санкция. Обаче, ако нарушението е за неправомерна игра втори път с топката (със или без ръце) след подновяване на играта, преди тя да е докосната друг състезател, вратарят трябва да бъде санкциониран (с жълт или червен картон), ако нарушението спре обещаваща атака или предотврати на противник или на противниковия отбор гол или очевидна глава възможност.

Няма игра с ръка

Игра с ръка

2. Непряк свободен удар

Непряк свободен удар в полза на противниковия отбор се отсъжда, ако състезател:

- играе по опасен начин
- пречи на придвижването на противников състезател, без да има пряк контакт
- е виновен за изразяване на несъгласие, използвайки агресивни, обидни или нецензурни изрази и/или действия или други вербални нарушения
- пречи на вратаря да хвърли топката с ръце или ритне, или се опита да ритне топката, когато вратарят се освобождава от нея
- инициира умишлен трик за подаване на топката (включително от свободен удар или удар от вратата) към вратаря с глава, гърди, коляно и т.н., за да се заборави Правилото, независимо дали вратарят докосва топката с ръце или не; вратарят се наказва, ако е отговорен за инициирането на умишления трик
- извърши друго нарушение, неупоменато досега в Правилата, в резултат на което играта е спряна, за да бъде направено предупреждение или за да бъде отстранен състезател.

Непряк свободен удар в полза на противниковия отбор се отсъжда, ако вратарят извърши някое от следните нарушения в границите на своето наказателно поле:

- контролира топката с ръка за повече от шест секунди, преди да се освободи от нея
- докосне топката с ръка, след като се е освободил от нея и преди тя да е докосната друг състезател
- докосне топката с ръка, освен когато вратарят е ритнал или е направил явен опит да изрита топката в игра, след като:
  - тя умишлено му е била подадена с крак от негов сътборник
  - е получил топката директно от странично хвърляне, изпълнено от негов сътборник.

Счита се, че вратарят контролира топката с ръцете си, когато:

- топката се намира между двете му ръце или между едната му ръка и някаква повърхност (напр. земята, собственото тяло) или той я докосва с която и да е част от ръцете си, освен ако топката неочаквано е отскочила от него или след като той е направил спасяване
- държи топката на дланта на протегнатата си ръка
- тупка топката в земята или я подхвърля във въздуха.

Когато вратарят държи топката в ръцете си, той не може да бъде атакуван от противник.

Игра по опасен начин

Като игра по опасен начин се определя всяко действие, при което, докато играч прави опит да играе с топката, има опасност да контузи някого (включително самия себе си) и не позволява на противника да играе с топката поради страх от контузия.

Допуска се изпълнението на удар със задна или странична ножица по топката, при условие че това не застрашава противниковите състезатели.

Препречване движението на противника без контакт

Препречване на движението на противника означава навлизане в траекторията на противника, за да се прегради, блокира, намали скоростта му или да го принуди да промени посоката си на движение, когато топката не се намира на игрално разстояние.

Всички състезатели имат право на своя позиция на терена, като да си на пътя на противника не означа същото, като да навлезеш в пътя на противника.

Състезател може да пази топката, заставайки между нея и противника, ако топката остава на игрално разстояние и състезателят не задържа противника с ръце или тяло. Ако топката се намира на игрално разстояние, състезателят може честно да бъде атакуван от противник.

3. Дисциплинарни действия

Съдията може да прилага дисциплинарни санкции от момента, в който излиза да инспектира игралното поле преди мача, до момента, в който напуска терена след срещата (включително при изпълнение на удари от точката за изпълнение на наказателен удар).

Ако преди влизането на игралното поле при започването на мача играч или официално лице на отбор извърши нарушение, за което се предвижда отстраняване от терена, съдията има право да спре играта или официалното лице на отбора от участие в мача (вж. Правило 3.6); съдията докладва за всяко некоректно поведение.

Състезател или официалното лице на отбор, който извърши на игралното поле или извън него нарушение, за което следва да получи предупреждение или да бъде отстранен от игра, се наказва съобразно естеството на извършеното нарушение.

Жълт картон се показва за отправяне на официално предупреждение, а червен картон се показва за отстраняване от игра.

Червен или жълт картон може да бъде показан единствено на играещ състезател, резервен състезател, сменен състезател или официално лице на отбор.

Състезатели, резервни и сменени състезатели

Забавяне подновяването на играта за показване на картон

Когато съдията е решил да покаже картон, за да предупреди или да отстрани състезател, играта не трябва да се подновява, докато наказанието не бъде наложено, освен ако потърпевшият отбор изпълни бързо съответния свободен удар, при което се получи очевидна глава възможност и съдията не е бил стартиран процедурата по показване на картона. Съответната дисциплинарна санкция се налага при следващото спиране на играта, като, ако картонът е бил за предотвратяване на очевидна глава възможност, се показва жълт картон на провинилия се играч; ако нарушението се намесва във или спира обещаваща атака, извършилият го играч не се санкционира с жълт картон.

Предимство (авантаж)

Ако съдията приложи авантаж при нарушение, което изисква предупреждение/отстраняване и не спре играта, то предупреждението/отстраняването трябва да стане при следващото излизане на топката от игра. Обаче, ако нарушението е било предотвратяване на противниковия отбор на очевидна възможност за обелязване на гол, играчът, извършил нарушението, получава предупреждение за неспортивно поведение; ако нарушението е било намеса във или спиране на обещаваща атака, извършилият го играч не се санкционира с жълт картон.

Авантаж не би следвало да се прилага в случаите на сериозна груба игра, насилиствено поведение или нарушение за второ предупреждение в срещата, освен ако е налице очевидна възможност за обелязване на гол. Тогава съдията трябва да отстрани играта при следващото излизане на топката от игра, но ако играчът играе с топката или влезе в единоборство/влияе на противник, съдията спира играта, отстранява играта и подновява играта с непряк свободен удар, освен ако играчът не е извършил по-сериозно нарушение. Ако защитник започне да задържа нападател извън наказателното поле и продължава да го държи вътре в наказателното поле, съдията трябва да отсъди наказателен удар.

Нарушения, изискващи предупреждение

Играч получава предупреждение, ако е виновен за:

- забавяне подновяването на играта
- изразяване на несъгласие с думи или действие
- влизане, присъединяване или умишлено напускане на игралното поле без разрешение на съдията
- неспазване на необходимото разстояние при подновяването на играта със съдийска топка, ъглов удар, свободен удар или странично хвърляне
- повтарящо се нарушаване на правилата на играта (за „повтарящо се“ не се определя конкретен брой или начин на нарушаване)
- неспоредменско поведение
- навлизане в зоната за видео преглед от съдията (RRA)
- настойчиво използване на жеста за „видео преглед“ (ТВ екран).

Резервен играч или сменен играч получава предупреждение, ако е виновен за:

- забавяне подновяването на играта
- изразяване на несъгласие с думи или действие
- влизане или присъединяване на игралното поле без разрешение на съдията
- неспоредменско поведение
- навлизане в зоната за видео преглед от съдията (RRA)
- настойчиво използване на жеста за „видео преглед“ (ТВ екран).

Когато са извършени две отделни нарушения, изискващи предупреждение (дори в много близка последователност), трябва да има съответно и две предупреждения (ЖК), например, когато състезател влезе на игралното поле без необходимото разрешение от съдията и извърши безразсъдно нарушение или спре обещаваща атака с нарушение/игра с ръка и т.н.

Предупреждения за неспоредменско поведение

Съществуват различни обстоятелства, когато състезателите могат да бъдат официално предупредени за неспоредменско поведение, включително ако даден състезател:

- се опитва да измами съдията чрез симулиране на контузия или като се преструва, че е фаулиран (симулация)
- смени мястото си с вратаря по време на игра или без разрешението на съдията (вж. Правило 3)

- извърши по безразсъден начин нарушение, наказуемо с пряк свободен удар
- хване топката с ръка, за да се намеси във или спре развитието на обещаваща атака
- извърши някакво друго нарушение, което се намесва във или спира обещаваща атака, освен в случая, когато съдията отсъди наказателен удар за нарушение, което е било опит да се играе за топката
- предотвратява очевидна глава възможност на противника с нарушение, което е опит да се играе за топката, и съдията е отсъдил наказателен удар
- играе с топката с ръка, опитвайки се да отбележи гол (независимо дали опитът е успешен или неуспешен) или при неуспешен опит за предотвратяване отбелязването на гол
- извършва непозволена маркировка върху терена
- играе с топката при напускане на терена, след като е получил разрешение да напусне
- действа по начин, който показва липса на уважение към играта
- инициира умишлен трик, за да подаде топката (включително от свободен удар или удар от вратата) на своя вратар с глава, гърди, коляно и др., за да заобиколи Правилото, независимо от това дали вратарят докосва топката с ръцете си или не; вратарят трябва да бъде предупреден, ако е виновен за инициирането на умишленния трик
- гласно смущава противника по време на игра или при подновяване на играта.

Празнуване при отбелязване на гол

Играчите могат да изразяват радостта си при отбелязване на гол, но празнуването на попадението не трябва да надхвърля определени граници; не се настърчава празнуване на гола, съпроводено с хореография, и това не трябва да води до излишна загуба на време.

Напускането на игрището за празнуване на отбелязания гол само по себе си не е нарушение за предупреждение, но е важно състезателят да се върне на терена колкото може по-бързо.

Състезател трябва да бъде предупреден, дори и ако голът бъде отменен, когато:

- се покатери върху оградата, която огражда терена и/или се приближи към зрителите по начин, който води до проблеми с безопасността и/или сигурността
- действа по провокативен, подигравателен или подстрекателски начин
- покрива главата или лицето си с маска или подобно средство
- сваля фланелката си или покрива главата си с фланелката.

Забавяне подновяването на играта

Съдииите трябва да отправят предупреждение към сътезателите, които забавят подновяването на играта, с помощта на следното:

- подготвят се да изпълнят странично хвърляне, но внезапно предоставят изпълнението му на някой от своите сътборници
- бавят времето, когато напускат игрището при смяна
- излишно забавят изпълнението при подновяване на играта
- изритват или носят далече топката или провокират конфронтация чрез умишлено докосване на топката, след като играта е спряна от съдията
- изпълняват свободен удар от друго място с единствената цел да принудят съдията да нареди повторното му изпълнение.

Нарушения, за които се отстранява от игра

Сътезател, резервен сътезател или сменен сътезател се отстранява от игра, ако извърши някое от следните нарушения:

- възпрепятства противниковия отбор да отбележи гол или предотвратява очевидна възможност за отбелязване на гол на противника, като извършва нарушение за наказуема игра с ръка (освен ако това не е вратарят в границите на собственото му наказателно поле)
- предотвратява гол или очевидна възможност за отбелязване на гол на противников сътезател, чието цялостно придвижване е по посока на вратата на нарушителя, извършвайки нарушение, наказуемо със свободен удар (освен в случаите, описани по-долу)
- сериозна груба игра
- хапане или плюене на някого
- проява на насилие
- използва агресивни, обидни или нецензурни изрази и/или действия
- получава второ официално предупреждение в срещата
- влиза в стаята за видео обработка (VOR).

Сътезател, резервен сътезател или сменен сътезател, който е бил отстранен, трябва да напусне игралното поле, околностите му и техническата зона.

Предотвратяване на гол или на очевидна възможност за отбелязване на гол

Когато играч предотврати гол на противниковия отбор или на очевидна възможност за отбелязване на гол чрез наказуема игра с ръка, играчът се отстранява, където и да е извършено нарушението.

Когато играч извърши нарушение срещу противников играч в собственото

си наказателно поле, което лишава противника от очевидна възможност за отбелязването на гол и съдията отсъди наказателен удар, играчът, извършил нарушението, се предупреждава, ако нарушението е опит да се играе с топката; във всички останали случаи (задържане, бутане, дърпане, няма възможност да се играе с топката и т.н.) извършилият нарушението състезател трябва да бъде отстранен.

Състезател, отстранен състезател, резервен или сменен състезател, който влезе на игралното поле без разрешение на съдията и се намеси в играта или повлияе на противник и предотврати гол или очевидна глава възможност на противниковия отбор, трябва да бъде отстранен.

Трябва да се имат предвид следните обстоятелства:

- разстоянието между нарушението и вратата
- цялостната посока на играта
- възможността за овладяване или контролиране на топката
- разположението и броят на състезателите от защитаващия се отбор.

Сериозна груба игра

Атакуване или борба за топката, което застрашава здравето на противника, както и използването на прекомерна сила или бруталност, трябва да се считат за сериозна груба игра.

Състезател, който се хвърля срещу противник при борба за топката отпред, отстрани или отзад с единия или и с двета крака, използвайки прекомерна сила или застрашавайки здравето на противника, следва да бъде наказан за сериозна груба игра.

Проява на насилие

Проява на насилие е, когато играч използва или се опитва да използва прекомерна сила или бруталност срещу противников състезател, без да има борба за топката, или срещу свой сътборник, член на съдийския екип, официално лице на отбор, зрител или друго лице, независимо дали е имало контакт. Освен това играч, който, без да има борба за топката, умишлено удари противник или друго лице по главата или лицето с ръка, е виновен за проява на насилие, освен ако ударът е „пренебрежимо лек“.

Официални лица на отбори

Когато е извършено нарушение и нарушителят не може да бъде идентифициран, най-старшият треньор, присъстващ в техническата зона, ще получи санкцията.

Устно предупреждение

Следните нарушения обикновено водят до устно предупреждение; повтарящи се или нагли нарушения трябва да бъдат санкционирани с ЖК или ЧК:

- влизане на игралното поле по уважителен и неконфронтационен начин
- недобро взаимодействие с член на съдийския екип (напр. игнориране на инструкция на асистент съдията или четвъртия съдия)
- дребно несъгласие (чрез думи или действия) със съдийско решение
- случайно напускане на техническата зона, но без извършване на друго нарушение.

Предупреждение

Нарушенията, изискащи предупреждение, включват (но не се ограничават само с изброените случаи):

- явно и редовно несъобразяване с очертанията на техническата зона
- забавяне подновяването на играта от техния отбор
- умишлено навлизане в техническата зона на другия отбор (неконфронтационно)
- явно оспорване чрез думи и действия, включващо:
  - хвърляне или ритане на бутилки или други предмети
  - саркастично ръкопляскане и други подобни действия, показващи явна липса на респект към членовете на съдийския екип
- влизане в зоната за видео преглед на съдията (RRA)
- настойчиво показване на сигнал за жъlt или червен картон
- настойчиво показване на ТВ сигнал за VAR преглед
- провокативни или подстрекателни действия
- постоянно неприемливо поведение (вкл. нееднократни устни предупреждения)
- демонстрирана липса на респект към играта.

Отстраняване

Нарушенията, изискащи отстраняване, включват (но не се ограничават само с изброените случаи):

- забавяне подновяването на играта от страна на другия отбор (напр. задържане на топката, изритването ѝ надалеч, препречване на противник, който я гони)
- умишлено напускане на техническата зона с цел:

- протест към член на съдийския екип за негово решение
- провокативно или подстрекателно поведение
- навлизане в техническата зона на другия отбор по агресивен или конфронтационен начин
- умишлено хвърляне или изриване на предмет на игралното поле
- навлизане на терена с цел:
  - конфронтация с член на съдийския екип (в това число и след края на всяко полувреме)
  - намеса в играта или повлияване на противник или член на съдийския екип
- влизане в стаята за видео наблюдение (VOR)
- агресия (вкл. физическа, напр. наплюване или ухапване) към противников играч, резерва, официално лице, зрител или друго лице (напр. децата, гонещи топките, стюард и т.н.)
- получаване на второ предупреждение в срещата
- използване на обидни или осъкърбителни думи и/или действия
- използване на нерегламентирани електронни устройства и/или демонстрирайки неподходящо поведение като следствие от използването на подобни устройства
- насилствено поведение.

Нарушения, при които е хвърлен предмет (или топката)

Във всички случаи съдията трябва да предприеме съответните дисциплинарни действия:

- безразсъдно – да предупреди този състезател за неспортивско поведение
- с използване на прекомерна сила – да отстрани този състезател за проява на насилие.

4. Подновяване на играта след непозволена игра и некоректно поведение

Ако топката е извън игра, играта се подновява съгласно предходното решение;

Ако топката е в игра и играч извърши физическо нарушение на игралното поле срещу:

- противник – непряк или пряк свободен удар или наказателен удар;
- сътборник, резервен играч, сменен играч или отстранен играч, официално лице на отбор или член на съдийския екип – пряк свободен удар или наказателен удар
- всяко друго лице – съдийска топка.

Всички вербални нарушения се наказват с непряк свободен удар.

Ако съдията спре играта за нарушение, извършено от играч на игралното поле или извън него срещу външно лице, играта се подновява със съдийска топка, освен ако не е отсъден свободен удар за напускане на игралното поле без разрешение на съдията.

Ако докато топката е в игра:

- играч извърши нарушение срещу член на съдийския екип или противников играч, резервен, сменен или отстранен играч или официално лице от противниковия отбор извън игралното поле или
- резервен, сменен или отстранен играч или официално лице на отбор извърши нарушение срещу/или повлияе на противников играч или член на съдийския екип извън игралното поле,

играта се подновява със съответния свободен удар (според вида на нарушението) от най-близката точка на терена (върху линията на вратата или страничната линия). Ако нарушението е наказуемо с пряк свободен удар и най-близката точка е в наказателното поле на извършителя, се отсъжда наказателен удар.

Ако играч извърши нарушение извън игралното поле срещу играч, резервен играч, сменен играч, отстранен играч или официално лице от собствения си отбор, играта се подновява с непряк свободен удар от най-близката до мястото на нарушението точка от игралното поле (върху линията на вратата или страничната линия).

Ако сътезател докосне топката с предмет, който държи в ръката си (обувка, кора и др.), играта се подновява с пряк свободен удар (или наказателен удар).

Ако играч, който е на игралното поле или извън него, хвърли или ритне предмет (различен от игровата топка) по противник или хвърли или ритне предмет (включително топка) по противников резервен играч, сменен играч или отстранен играч, официално лице на отбор или член на съдийския екип, или игровата топка, играта се подновява с пряк свободен удар от мястото, където предметът е ударил или е щял да удари човека или топката. Ако това място е извън игралното поле, свободният удар се изпълнява от най-близката до мястото на нарушението точка от игралното поле; ако тази точка е в наказателното поле на извършителя, се отсъжда наказателен удар.

Ако резервен, сменен или отстранен сътезател, сътезател, намиращ се временно извън игралното поле, или официално лице на отбор хвърли

или ритне предмет на игралното поле и той се намеси в играта, повлияе на противник или член на съдийския екип, играта се подновява с прям свободен удар (или наказателен удар) от мястото, където предметът се е намесил в играта или е ударил, или е щял да удари противника, члена на съдийския екип или топката.

ITAD

Правило
13

Свободни удари

1. Видове свободни удари

Преки и непреки свободни удари се отсъждат в полза на противниковия отбор на играч, резервен, сменен или отстранен играч, или официално лице на отбор, извършил нарушение.

Сигнал за непряк свободен удар

Съдията показва, че свободният удар е непряк, като вдига ръката си над главата. Той трябва да задържи ръката си в това положение, докато не бъде изпълнен ударът и топката не докосне някой друг състезател, излезе извън игра или стане ясно, че не може директно да се отбележи гол.

Непрекият свободен удар трябва да се повтори, ако съдията не успее да сигнализира, че ударът е непряк, и топката бъде ритната и влезе директно във вратата.

Топката влиза във вратата

- ако след изпълнение на пряк свободен удар топката влезе директно в противникова врата, се отсъжда гол
- ако след изпълнение на непряк свободен удар топката влезе директно в противникова врата, се отсъжда удар от вратата
- ако след изпълнение на пряк или непряк свободен удар топката влезе директно в собствената врата, се отсъжда ъглов удар в полза на противниковия отбор.

2. Процедура

Всички свободни удари се изпълняват от мястото, където е извършено нарушението, освен в изброените по-долу случаи:

- непреките свободни удари в полза на атакуващия отбор за нарушение вътре във вратарското поле на противника се изпълняват от най-близката до мястото на нарушението точка на линията на вратарското поле, успоредна на линията на вратата
- свободните удари в полза на защитаващия се отбор в неговото вратарско поле може да се изпълняват от всяко място в тази зона

- свободни удари за нарушения относно влизане или напускане на игралното поле на играчи без разрешение на съдията се изпълняват от мястото, където се е намирала топката в момента на спиране на играта. Обаче, ако играчът извърши нарушение извън игралното поле, играта се подновява със съответния свободен удар (според вида на нарушенето) от най-близката точка на терена (върху линията на вратата или страничната линия). Ако нарушенето е наказуемо с пряк свободен удар и най-близката точка е в наказателното поле на извършителя, се отсъжда наказателен удар
- където в Правилата на играта е определено друго място на изпълнение (вж. Правило 3, 11 и 12).

Топката:

- трябва да бъде неподвижна и изпълнителят не трябва да я докосва отново, докато тя не бъде докосната от друг играч
- е в игра, след като бъде ритната и се придвижи „явно“.

Докато топката влезе в игра, всички противници играчи трябва да са:

- най-малко на 9.15 м (10 ярда) от топката, освен когато те са на собствената си голлина между напречните греди на вратата
- извън наказателното поле при свободни удари в полза на противниковия отбор в неговото наказателното поле.

Където се строи „стена“ от поне трима състезатели на защитаващия се отбор, всички състезатели на атакуващия отбор трябва да бъдат поне на 1 метър от нея, докато топката влезе в игра.

Свободен удар може да бъде изпълнен чрез повдигане на топката с крак или с двата крака едновременно.

Финтирането по време на изпълнение на свободен удар, за да се заблуди противникът, е разрешено като част от футбола.

Ако даден играч, докато правилно изпълнява свободен удар, умишлено ритне топката в противников състезател, за да играе отново с нея, като това не е извършено по невнимателен, безразсъден начин или с използване на прекомерна сила, съдията трябва да остави играта да продължи.

3. Нарушения и санкции

Ако при изпълнението на свободен удар противникът се намира по-близо до топката от необходимото разстояние, ударът се повтаря, освен ако не бъде приложен авантаж; обаче, ако играчът изпълни свободния удар бързо и топката срещне противник, който е на по-малко от 9.15 м, съдията трябва да остави играта да продължи. Но ако противник умишлено пречи на бързото изпълнение на свободен удар, то той трябва да бъде предупреден (ЖК) за забавяне подновяването на играта.

Ако при изпълнение на свободен удар със стена от поне трима сътезатели на защитаващия се отбор сътезател на атакуващия отбор наруши еднометрова-та дистанция, се отсъжда непряк свободен удар.

Ако при изпълнението на свободен удар от защитаващия се отбор от място вътре в неговото наказателно поле един или повече противници останат вътре в наказателното поле, тъй като защитникът решава да изпълни удара бързо и противниците му нямат време да напуснат наказателното поле, съдията трябва да остави играта да продължи. Ако противник, който се намира в наказателното поле при изпълнението на свободния удар или влезе в наказателното поле преди топката да е в игра, докосне топката или атакува сътезател на защитаващия отбор за топката, ударът трябва да се повтори.

Ако след като топката е в игра, сътезателят, изпълнил удара, я докосне повторно преди тя да докосне друг сътезател, се отсъжда непряк свободен удар; ако изпълняващият извърши нарушение за наказуема игра с ръка:

- се отсъжда пряк свободен удар
- се отсъжда наказателен удар, ако нарушението е в наказателното поле на изпълнилия удара играч, освен ако изпълнителят не е вратарят, като в този случай се отсъжда непряк свободен удар.

Правило

14

Наказателен удар

Наказателен удар се отсъжда, ако играч извърши нарушение, изискващо изпълнението на прям свободен удар в своето наказателно поле или извън игралното поле като част от играта, както е описано в Правило 12 и 13.

От наказателен удар директно може да бъде отбелязан гол.

1. Процедура

Топката трябва да бъде поставена неподвижно на точката за изпълнение на наказателен удар и гредите на вратата и мрежата трябва да са неподвижни. Играчът, който изпълнява наказателния удар, трябва да бъде ясно идентифициран.

Вратарят на защитаващия отбор трябва да остане на своята голлина, с лице към изпълняващия наказателния удар между страничните греди на вратата, като не трябва да докосва мрежата или гредите, докато топката бъде ритната.

Играчите, освен изпълняващия играч и вратаря, трябва:

- да са на разстояние най-малко 9.15 м (10 ярда) от точката за изпълнение на наказателен удар
- зад точката за изпълнение на наказателен удар
- вътре в игралното поле
- извън наказателното поле.

След като играчите заемат позиции в съответствие с това правило, съдията дава сигнал за изпълнение на наказателния удар.

Играчът, който изпълнява наказателния удар, трябва да ритне топката напред; ритането със задната част на петата е разрешено при условие, че топката се придвижи напред.

В момента на ритането на топката вратарят на защитаващия отбор трябва да е поне с част от единия си крак на (или над) линията на вратата.

Топката е в игра, след като бъде ритната и се придвижи „явно“.

Играчът, изпълнил наказателния удар, не трябва да играе отново с топката, докато тя не докосне друг играч.

Наказателният удар е завършен, когато топката спре своето движение, излезе от игра или съдията спре играта поради някакво нарушение на правилата на играта.

Времето се удължава за изпълнението на наказателен удар и неговото завършване в края на всяко полувреме или в края на продълженията на мача. Когато се добави време по тази причина, НУ се счита за завършен, когато след изпълнението на удара топката спре движението си, излезе от игра или с нея играе състезател (включително изпълняващият), различен от вратаря на защитаващия се отбор, или съдията спре играта за нарушение на изпълняващия или негов сътборник. Ако състезател на защитаващия се отбор (включително вратарят) извърши нарушение и НУ е пропуснат/спасен, НУ трябва да се изпълни отново.

2. Нарушения и санкции

След като съдията даде сигнал за изпълнението на наказателен удар, ударът трябва да се изпълни; ако въпреки сигнала на съдията за изпълнение на НУ, топката не бъде ритната (т.e. НУ не е изпълнен), то съдията взима евентуално съответните дисциплинарни мерки и сигнализира отново за изпълнението на НУ.

Ако преди влизането на топката в игра, настъпи една от следните ситуации:

• играчът, който изпълнява наказателния удар, или негов сътборник нарушили правилата на играта:

- ако топката влезе във вратата, ударът се повтаря;
- ако топката не влезе във вратата, съдията спира играта и отсъждда непряк свободен удар;

освен в описаните по-долу случаи, когато играта ще бъде спряна и подновена с непряк свободен удар, независимо дали е отбелязан гол или не:

- наказателният удар е изпълнен назад
- сътборник на определения изпълнител изпълни наказателния удар; съдията предупреждава играча, изпълнил удара
- финтиране/спиране на изпълнителя непосредствено преди ритането на топката след завършване на движението (засилването) му (финтирането по време на засилването е разрешено); съдията предупреждава изпълнителя

- вратарят наруши правила на играта:
  - ако топката влезе във вратата, се признава гол
  - ако топката не влезе във вратата или отскочи от някоя от гредите, ударът се повтаря само ако това нарушение на вратаря явно повлиява на изпълнителя
  - ако влизането на топката във вратата е предотвратено от вратаря, ударът се повтаря

Ако нарушението на вратаря стане причина за повторението на удара, вратарят трябва да бъде само устно предупреден за първото нарушение в мача и ще получи жълт картон за всяко следващо такова нарушение.

- сътборник на вратаря наруши правила на играта:
  - ако топката влезе във вратата, се признава гол
  - ако топката не влезе във вратата, ударът се повтаря
- играчи от двета отбора нарушат правила на играта, ударът се повтаря, освен ако някой от тях не е извършил по-сериозно нарушение (напр. неправомерен финт)
- ако вратарят и изпълняващият удара едновременно нарушаат Правилата, изпълняващият получава предупреждение (жълт картон) и играта се подновява с непряк свободен удар за защитаващия се отбор.

Ако след изпълнението на наказателния удар:

- изпълнителят докосне отново топката, преди тя да е докосната друг играч:
  - се отсъжда непряк свободен удар (или пряк свободен удар за наказуема игра с ръка)
- топката е докосната от външно лице, докато се движи напред:
  - ударът се повтаря, освен когато това стане, докато топката се движи към вратата и намесата не пречи на вратаря или негов сътборник да играе с нея, в този случай се отсъжда гол, ако топката влезе във вратата (дори да е осъществен контакт с нея), освен ако намесата не е от атакуващия отбор
- топката е отбита в игралното поле от вратаря, напречната греда или страничните греди и след това е докосната от външно лице:

- съдията спира играта
- играта се подновява със съдийска топка от мястото, където топката е докоснала външното лице.

3. Обобщаваща таблица

Резултат от наказателния удар		
	Гол	Няма гол
Навлизане на нападател	Наказателният удар се повтаря	Непряк свободен удар
Навлизане на защитник	Гол	Наказателният удар се повтаря
Навлизане на нападател и защитник	Наказателният удар се повтаря	Наказателният удар се повтаря
Нарушение на вратаря	Гол	Ако ударът не е спасен: НУ не се повтаря (освен ако изпълняващият не се е явно повлиял)
		Ако ударът е спасен: НУ се повтаря, устно предупреждение за вратаря при първото нарушение и ЖК при всяко следващо
Едновременно нарушение на вратаря и изпълняващия удара	Непряк свободен удар и предупреждение за изпълнителя	Непряк свободен удар и предупреждение за изпълнителя
Ритане на топката назад	Непряк свободен удар	Непряк свободен удар
Непозволено финтиране	Непряк свободен удар и предупреждение за изпълнителя	Непряк свободен удар и предупреждение за изпълнителя
Подменен изпълнител на удара	Непряк свободен удар и предупреждение за изпълнилия удара	Непряк свободен удар и предупреждение за изпълнилия удара

IFAB

Правило
15

Страницично хвърляне

Страницично хвърляне се отсъжда за противниковия отбор на състезателя, който последен е докоснал топката, преди тя да пресече с целия си обем страницната линия по въздуха или по земята.

Не може да бъде отбелязан гол директно от страницично хвърляне:

- ако топката влезе във вратата на противника – отсъжда се удар от вратата
- ако топката влезе във вратата на изпълняващия удара – отсъжда се ъглов удар.

1. Процедура

В момента на хвърлянето на топката състезателят, изпълняващ страницното хвърляне, трябва:

- да е застанал прав с лице към игралното поле
- да е поставил част от всеки свой крак на страницната линия или на земята зад нея
- да хвърли топката с двете си ръце отзад и над главата си от мястото, където тя е напуснала игралното поле.

Всички противникоиграчи трябва да бъдат най-малко на 2 м (2 ярда) от мястото на страницната линия, от което топката ще влезе в игра.

Топката е в игра веднага след като влезе на терена. Ако топката докосне земята преди да навлезе в терена, страницното хвърляне се повтаря от същия отбор и от същото място. Ако страницното хвърляне не бъде изпълнено правилно, то се изпълнява отново, но от противниковия отбор.

Ако играч, изпълнявайки правилно страницното хвърляне, умишлено удари с топката противников играч, за да играе отново с нея, но това не става по един невнимателен или безразсъден начин, нито пък с използване на прекомерна сила, то съдията позволява играта да продължи.

Хвърлящият няма право да докосва топката повторно, докато тя не докосне друг състезател.

2. Нарушения и санкции

Ако след като топката влезе в игра, изпълняващият я докосне повторно, преди тя да е докосната друг състезател, се отсъжда непряк свободен удар за противниковия отбор; ако изпълняващият играч извърши нарушение за наказуема игра с ръка:

- се отсъжда пряк свободен удар
- се отсъжда наказателен удар, ако нарушението е станало вътре в наказателното поле на изпълняващия играч, освен ако топката е била докосната с ръка от вратаря на защитаващия отбор и в този случай се отсъжда непряк свободен удар.

Ако противников играч отвлича вниманието или пречи на хвърлящия по недопустим начин (включително придвижване на разстояние по-малко от 2 м (2 ярда) към мястото, където трябва да се изпълни страничното хвърляне), тогава той трябва да бъде предупреден за неспортивно поведение и ако страничното хвърляне е било изпълнено, да се отсъди непряк свободен удар.

Във всички останали случаи на нарушение на настоящото правило изпълнението на страничното хвърляне трябва да бъде предоставено на противникния отбор.

IFAB

FIFA WOMEN'S WORLD CUP FRANCE 2019™

Правило
16

Удар от вратата

Удар от вратата се отсъжда, когато топката пресече с целия си обем линията на вратата, независимо дали по земя или по въздух, след като последно е докоснала играч на атакуващия отбор и не е отбелязан гол.

От удар от вратата директно може да бъде отбелязан гол, но само срещу противниковия отбор; ако топката директно влезе във вратата на изпълняващия удара играч, се отсъжда ъглов удар в полза на противниковия отбор.

1. Процедура

- Топката трябва да е неподвижна и да бъде ритната от която и да е точка на вратарското поле от състезател на защитаващия се отбор
- Топката е в игра, когато бъде ритната и се придвижи явно
- Противниките състезатели трябва да останат извън наказателното поле, докато топката влезе в игра.

2. Нарушения и санкции

Ако след като топката бъде вкарана в игра, състезателят, изпълнил удара, докосне повторно топката, преди тя да е докосната друг състезател, се отсъжда непряк свободен удар; ако изпълняващият играч извърши нарушение за наказуема игра с ръка:

- се отсъжда пряк свободен удар;
- се отсъжда наказателен удар, ако нарушението е вътре в наказателното поле на изпълняващия играч, освен ако изпълнителят не е вратарят, като в този случай се отсъжда непряк свободен удар.

Ако в момента на изпълнението на удар от вратата някои противникови играчи са в наказателното поле, понеже не са имали време да го напуснат, съдията оставя играта да продължи. Ако противников състезател, който се намира в наказателното поле в момента на изпълнението на удара от вратата или такъв, който навлезе в наказателното поле преди топката да е влязла в игра, докосне топката или атакува противник за топката, ударът от вратата се повтаря.

Ако играч навлезе в наказателното поле, преди топката да е в игра, и извърши нарушение или е фаулиран от противник, ударът от вратата се повтаря, а нарушителят може да получи предупреждение или да бъде отстранен в зависимост от нарушението.

При всяко друго нарушение на настоящото правило ударът от вратата се повтаря.

IFAB

Правило

17

ъглов удар

ъглов удар се отсъжда, когато топката пресече с целия си обем линията на вратата, независимо дали по земя или по въздух, след като последно е докоснала играч на защитаващия отбор и не е отбелязан гол.

Гол може да бъде отбелязан директно от ъглов удар, но само срещу противниковия отбор; ако топката влезе директно във вратата на изпълняващия ъгловия удар, се отсъжда ъглов удар в полза на противниковия отбор.

1. Процедура

- Топката трябва да бъде поставена в зоната за изпълнение на ъглов удар, която е по-близко до точката, където топката е пресякла линията на вратата
- Топката трябва да е неподвижна и да се ритне от играч на атакуващия отбор
- Топката е в игра, след като бъде ритната и се придвижи „явно“; не е необходимо тя да е напуснала зоната за изпълнение на ъгловия удар
- Флагчето за ъглов удар не трябва да се мести
- Противниките играчи трябва да бъдат най-малко на 9.15 м (10 ярда) от дъгата за ъглов удар, докато топката не влезе в игра.

2. Нарушения и санкции

Ако след като топката бъде вкарана в игра, състезателят, изпълнил ъгловия удар, докосне повторно топката, преди тя да е докосната друг състезател, се отсъжда непряк свободен удар; ако изпълняващият играч извърши нарушение за наказуема игра с ръка:

- се отсъжда пряк свободен удар,
- се отсъжда наказателен удар, ако нарушението е извършено в наказателното поле на изпълнителя на удара, освен ако този изпълнител не е вратарят, в който случай се отсъжда непряк свободен удар.

Ако играч, докато правилно изпълнява ъглов удар, преднамерено ритне топката в противник, за да играе отново с нея, но това не става по един невнимателен или безразсъден начин или като се използва прекомерна сила, съдията позволява играта да продължи.

При всяко друго нарушение на настоящото правило ъгловият удар се повтаря.

1140

Видео
асистент
съдии (VAR)
протокол

Протокол – принципи, практически въпроси и процедури

VAR протоколът, доколкото е възможно, отговаря на принципите и философията на правилата на играта.

Използването на видео асистент съдии (VARs) е разрешено само където организаторът на мача/състезанието е изпълнил всички изисквания на Програмата за помощ при прилагане и одобрение (IAAP) (както е посочено в IAAP документите на FIFA) и е получил писмено разрешение от FIFA.

1. Принципи

Използването на VARs във футболни мачове се основава на редица принципи, които трябва да се прилагат във всеки мач, в който се използва VAR.

1. Видео асистент съдията (VAR) е член на съдийския екип с независим достъп до видео кадри от мача, който може да подпомогне съдията само в случай на „явна и очевидна грешка“ или „пропуснат сериозен инцидент“ във връзка със:
  - a. Има/няма гол
  - b. Има/няма наказателен удар
  - c. Директен червен картон (не втори жълт картон)
  - d. Сгрешена самоличност (когато съдията предупреди или отстрани грешен сътрезател от отбора, извършил нарушението)
2. Съдията винаги трябва да вземе решение, т.е. на съдията не се разрешава да подмине ситуацията „без решение“ и после, използвайки VAR, да вземе решение; решение да остави играта да продължи след потенциално нарушение може да бъде преразгледано.
3. Това решение не трябва да се променя, освен в случая, когато видео прегледът ясно показва, че има „явна и очевидна грешка“.
4. Само съдията може да инициира „преглед“; VAR (и останалите членове на съдийския екип) могат само да препоръчат „преглед“ на съдията.

5. Окончателното решение винаги се взема от съдията или въз основа на информация от VAR, или след като съдията сам е направил „преглед на ситуацията на терена“ („on-field review“ OFR).
6. Няма ограничения във времето за процеса на преразглеждане, тъй като точността е по-важна от скоростта.
7. Играчите и официалните лица на отбора не трябва да обграждат съдията или ако решението се преразглежда, да се опитват да въздействат на процеса на преразглеждане или на окончателното решение.
8. Съдията трябва да остане „видим“ по време на процеса на преглед, за да убеди всички в прозрачността на действията си.
9. Ако играта продължи след инцидент, който по-късно се преразглежда, предприетите/необходимите дисциплинарни действия по време на периода след инцидента не се отменят, дори ако първоначалното решение се промени (с изключение на предупреждение/отстраняване за спиране на или намеса в обещаваща атака или предотвратяване на очевидна голова възможност).
10. Ако играта е била спряна, след нейното подновяване съдията не може да предприеме „преглед“, с изключение на случаите на сгрешена идентичност или потенциално нарушение за отстраняване, свързано с насилиствено поведение, плюене, хапане или изключително обидни, осърбителни и/или нецензурни действия.
11. Периодът на игра преди и след инцидент, който може да бъде преразглеждан, е определен от Правилата на играта и VAR протокола.
12. Тъй като VAR автоматично „проверява“ всяка ситуация/решение, няма нужда треньори или играчи да искат „преглед“.

2. Подлежащи на преразглеждане важни за хода на мача решения/инциденти

Съдията може да получи помощ от VAR само във връзка с четири категории решения/ инциденти, които влияят на хода на мача. Във всички тези ситуации VAR се използва само след като съдията е взел първоначално решение (включително да остави играта да продължи) или ако сериозен инцидент е пропуснат/не е видян от членовете на съдийския екип.

Първоначалното решение на съдията няма да бъде променено, освен в случая, когато има „явна и очевидна грешка“ (това включва всяко решение, взето от съдията въз основа на информация от друг член на съдийския екип, напр. засада).

Категориите решения/инциденти, които могат да бъдат преразгледани в случай на потенциална „явна и очевидна грешка“ или „пропуснат сериозен инцидент“, са:

a. Има/няма гол

- нарушение на атакуващия отбор при изграждането на головата атака или при самото отбелязване на гола (наказуема игра с ръка, фаул, засада и др.)
- излизане на топката от игра преди гола
- решения при ситуации има/няма гол
- нарушение на вратар и/или изпълняващ при изпълнението на наказателен удар или навлизане в наказателното поле преди удара на нападател или защитник, който после директно се намесва в играта при отбита топка от гредите или вратаря

b. Има/няма наказателен удар

- нарушение на атакуващия отбор при изграждането на атаката за наказателния удар (наказуема игра с ръка, фаул, засада и др.)
- излизане на топката от игра преди инцидента
- място на нарушението (във или извън наказателното поле)
- неправилно отсъден наказателен удар
- неотсъден наказателен удар при наличие на такъв

c. Директен червен картон (не втори жълт картон)

- предотвратяване на очевидна глава възможност (особено мястото на нарушението и разположението на другите играчи)
- сериозна груба игра (или безразсъдно нарушение)
- проява на насилие, ухапване или наплюване на някого
- използване на обидни, оскърбителни или нецензорни действия

d. Сгрешена самоличност (червен или жълт картон)

Ако съдията отсъди нарушение и след това даде жълт или червен картон на друг играч от отбора, извършил нарушението, идентичността на нарушителя може да бъде преразгледана; самото нарушение не може да бъде преразгледано, освен ако не се отнася до гол, нарушение за наказателен удар или директен червен картон.

3. Практически въпроси

Използването на VAR по време на мач включва следните практически организационни мерки:

- VAR наблюдава мача в стаята за видео обработка (VOR), подпомаган от асистент VAR (AVAR) и оператор за повторение (RO)
- В зависимост от броя на камерите и тъгъла им на виждане (и други съображения) може да има повече от един AVAR или RO
- Само упълномощени лица имат право да влизат във VOR или да комуникират с VAR/AVAR/RO по време на мача
- VAR има независим достъп до телевизионното предаване и контрола над кадрите в него
- VAR е свързан с комуникационната система, използвана от съдийския екип, и чува всичко, което те казват; VAR може да говори със съдията само когато натисне един бутон (за да се избегне разсейване на съдията от разговори във VOR)
- Ако VAR е зает с „проверка“ или „преглед“, AVAR може да говори със съдията, особено ако играта трябва да бъде спряна или да не бъде подновявана
- Ако съдията реши да изгледа кадри от видео повторенията, VAR ще избере най-добрите тъгъл/скорост на възпроизвеждане; съдията може да поиска други/ допълнителни тъгли/скорости.

4. Процедури

Първоначално решение

- Съдията и другите членове на съдийския екип винаги трябва да вземат първоначално решение (включително всякакви дисциплинарни действия), все едно няма VAR (с изключение на случая с „пропуснат“ инцидент)
- На съдията и останалите членове на съдийския екип не се разрешава да подминат ситуация „без решение“, тъй като това ще доведе до „слабо/нерешително“ съдействие, твърде много „прегледи“ и значителни проблеми при възникване на техническа повреда
- Съдията е единственият човек, който може да вземе окончателното решение; VAR има същия статут като останалите членове на съдийския екип и може само да подпомага съдията

- „Задържане“ на свирковия сигнал или забавяне вдигането на флага за нарушение е допустимо само при много явна атакуваща ситуация, когато сътезател в следващия момент ще вкара гол или има отворено пространство да навлезе в наказателното поле на противника
- Ако асистент отложи вдигането на флага за нарушение, той трябва да вдигне флага, ако атакуващият отбор отбележи гол, отсъден е наказателен удар, свободен удар, ъглов удар или странично хвърляне, или владеенето на топката след първоначалната атака от този отбор е приключило; при всички други ситуации асистентът трябва да реши дали да вдигне, или да не вдигне флага в зависимост от игровата ситуация.

Проверка

- VAR автоматично „проверява“ кадри от телевизионната камера за всеки потенциален или реализиран гол, наказателен удар или решение/инцидент за директен червен картон или случай на сгрешена идентичност, използвайки различни ъгли на камерата и скорости на повторенията
- VAR може да „провери“ кадри при нормална скорост и/или при забавено движение, но по принцип повторенията със забавено движение трябва да се използват само за факти, като напр. определяне мястото на нарушение/играч, точка на контакт при физически нарушения и такива за игра с ръка с топката, топка вън от игра (включително ситуация има/няма гол); нормалната скорост трябва да се използва за оценка на „интензитета“ на нарушението или да се прецени дали е имало наказуема игра с ръка
- Ако „проверката“ не покаже „явна и очевидна грешка“ или „пропуснат сериозен инцидент“, обикновено няма нужда VAR да комуникира със съдията – това е „тиха проверка“; но понякога помага на съдията/асистента относно контрола на играчите/мача, ако VAR потвърди, че няма „явна и очевидна грешка“ или „пропуснат сериозен инцидент“
- Ако подновяването на играта трябва да бъде забавено за „проверка“, съдията ще го покаже, като притисне с пръст слушалката в ухото си, а другата ръка протегне хоризонтално; този сигнал трябва да се задържи до приключване на „проверката“ тъй като той показва, че съдията получава информация (която може да е от VAR или друг член на съдийския екип)
- Ако „проверката“ показва вероятна „явна и очевидна грешка“ или „пропуснат сериозен инцидент“, VAR ще съобщи тази информация на съдията (но не и какво решение трябва да вземе), който след това ще реши дали да започне или не „преглед“.

Преглед

- Съдията може да инициира „преглед“ за потенциална „явна и очевидна грешка“ или „пропуснат сериозен инцидент“, когато:
  - VAR (или друг член на съдийския екип) препоръча „преглед“
  - съдията подозира, че е пропуснато нещо „сериозно“
- Ако играта е вече спряна, съдията забавя подновяването
- Ако играта не е спряна, съдията спира играта, когато топката попадне в неутрална зона/ситуация (обикновено, когато нито един от отборите не е в атака) и показва „ТВ сигнала“
- VAR казва на съдията какво може да се види на телевизионното повторение(я) и съдията след това:
  - показва „ТВ сигнала“ (ако вече не го е показал) и отива в зоната за видео преглед от съдията, за да види кадри от повторенията – „on-field review“ (OFR) – преди да вземе окончателното решение. Другите членове на съдийския екип не гледат видео повторения, освен ако, при изключителни обстоятелства, не поискат това от съдията
или
  - взема окончателно решение въз основа на собственото си възприятие и информацията от VAR и където е уместно, информация от другите членове на съдийския екип – решение, базирано само на преглед от VAR
- В края на двата процеса на преразглеждане съдията трябва отново да покаже „ТВ сигнал“, незабавно последван от окончателното решение
- За субективни решения, напр. интензитет на атакуване, намеса в играта при засада, преценка за наказуема игра с ръка, е подходящ видео преглед на терена „on-field review“ (OFR)
- За фактически решения, като например позиция на нарушение или сътезател (при засада), точка на контакт (при наказуема игра с ръка/фаул), място (вътре или извън наказателното поле), топка извън игра и т.н., само преглед от VAR обикновено е достатъчен, но видео прегледът на терена „on-field review“ (OFR) може да се използва за вземане на решение, когато това ще помогне при контрола на сътезателите/мача, или за да се „продаде“ решението (например решение от критична важност за изхода на срещата в нейния край)
- Съдията може да поиска различни ъгли на камерата/скорости на повторение, но по принцип повторения със забавено движение трябва да се използват само за факти, напр. позиция на нарушение/играч, точка на контакт при физически нарушения и при наказуемата игра с ръка, топка вън

от игра (включително ситуации има/няма гол); нормалната скорост трябва да се използва за определяне на „интензитета“ на нарушенията или за да се прецени има ли наказуема игра с ръка

- За решения/инциденти, свързани с голове, има/няма наказателен удар и червени картони за предотвратяване на очевидна глава възможност (DOGSO), може да е необходим „преглед“ на атакуващата фаза на играта, която е довела директно до решението/инцидента; това може да включва начина, по който атакуващият отбор е овладял топката по време на игра
- Правилата на играта не позволяват решения относно подновяване на играта (ъглови удари, странични хвърляния и т.н.) да се променят, след като играта е била подновена, така че те не могат да бъдат преразглеждани
- Ако играта е спряна и подновена, съдията може да предприеме само „преглед“ и да наложи подходящо дисциплинарно наказание в случай на сгрешена идентичност или при потенциално нарушение за отстраняване, свързано с насилиствено поведение, плюене, ухапване или използване на изключително обидни, осърбителни или нецензурни действия
- Процесът на преразглеждане следва да бъде завършен възможно най-ефективно, но точността на окончателното решение е по-важна от скоростта. Поради тази причина, а и защото някои ситуации са сложни с по няколко решения/инциденти, няма ограничение във времето за видео преглед.

Окончателно решение

- Когато процесът на преразглеждане приключи, съдията трябва да покаже „ТВ сигнал“ и да съобщи окончателното решение
- След това съдията ще предприеме/промени/отмени дисциплинарно действие (когато е нужно) и ще поднови играта в съответствие с Правилата.

Играчи, резервни играчи и официални лица на отбори

- Тъй като VAR автоматично ще проверява всяка ситуация/инцидент, няма нужда треньори или играчи да искат „проверка“ или „преглед“
- Играчи, резервни играчи и официални лица на отбори не трябва да се опитват да влияят или да се намесват в процеса на преразглеждане, включително когато е съобщено окончателното решение
- По време на процеса на преглед играчите трябва да останат на игралното поле; резервните играчи и официалните лица на отборите трябва да останат извън игралното поле

- Играч/резервен играч/сменен играч/официално лице на отбор, който прекалено настойчиво показва телевизионния сигнал или влиза в RRA, ще бъде предупреден
- Играч/резервен играч/сменен играч/официално лице на отбор, който влезе във VOR, ще бъде отстранен

Валидност на мача

По принцип мачът не се счита за невалиден поради:

- неизправност(и) на технологията VAR (както и на технологията на голлината (GLT))
- неправилно решение (неправилни решения) при намесата на VAR (тъй като VAR е член на съдийския екип)
- решение (решения) да не се преразглежда инцидент
- преглед на ситуация/решение, което не подлежи на преразглеждане

Нефункциониращ VAR, AVAR или оператор на видео повторенията

Правило 6 – Останалите членове на съдийския екип казва: „Правилата на състезанието трябва да посочват ясно кой замества член на съдийския екип, който не е в състояние да започне или да продължи участието си в мача, както и всякакви свързани с това промени.“ В мачове, използващи VAR, това се отнася и за операторите на видео повторенията.

Тъй като е необходимо специално обучение и квалификация, за да бъде някой видео асистент съдия (VMO)/оператор на видео повторенията, следните принципи трябва да бъдат включени в правилата на състезанието:

- VAR, AVAR или оператор на видео повторенията, който не е в състояние да започне или продължи мача, може да бъде заменен само от квалифицирано за тази роля лице
- Ако не може да бъде намерено квалифицирано лице за смяна на VAR или на оператора на видео повторенията*, мачът трябва да се проведе/продължи без използването на VAR
- Ако не може да бъде намерено квалифицирано лице за смяна на AVAR*, мачът трябва да се проведе/продължи без използване на VAR, освен ако при извънредни обстоятелства и двата отбора се съгласят писмено, че мачът може да се проведе/да продължи само с VAR и оператор на видео повторенията

* Това не се прилага, когато има повече от един AVAR/оператор на видео повторенията

Програма за качество на FIFA

Програма за качество на FIFA

Програмата за качество на FIFA определя критерии, базирани на добре обосновани изследвания, за продукти, игрални повърхности и технологии, използвани във футболната игра. В допълнение към задължителните изисквания за качество в някои области на приложение се предлагат единни препоръки и в други области, въз основа на които организаторите на състезания могат допълнително да определят свои собствени разпоредби.

Независими институти за тестване проверяват функционалността на продукти, игралните повърхности и технологиите в зависимост от съответния стандарт. Институтите, провеждащи тези тестове, подлежат на одобрение от FIFA. Следните марки за качество идентифицират тези продукти, игрални повърхности и технологии, тествани и сертифицирани по преобладаващите изисквания:

FIFA Basic*

Тестовите изисквания за този стандарт са предназначени да идентифицират продукти, които отговарят на основните критерии за производителност, точност, безопасност и издръжливост за футбола. Фокусът е върху определянето на минимални стандарти, като същевременно се гарантира достъпност за употреба на всички нива на играта.

FIFA Quality

Тестовите изисквания подчертават по-голямата трайност и безопасност на тези продукти, игрални повърхности и технологии в сравнение със стандарта FIFA Basic. Базовите критерии за производителност и точност са тествани, но основният фокус е върху осигуряването на широкомащабното им използване.

FIFA Quality Pro

Акцентът на изискванията на този тест е върху първокласното изпълнение, точността и безопасността. Продукти, игрални повърхности и технологии с този знак за качество са проектирани за оптимална производителност и използване на най-високо ниво.

За повече информация относно програмата за качество на FIFA, индивидуални стандарти и сертифицирани продукти, игрални повърхности и технологии посетете
<https://football-technology.fifa.com>

* FIFA Basic заменя International Match Standard (IMS). Футболни топки и игрални повърхности, тествани по този предходен стандарт, могат да бъдат използвани до изтичане на техния срок на годност.

IFAB

Промени
в правилата
на играта
2021/22

Кратко резюме на промените в Правилата на играта

Настоящото представлява кратко резюме на основните промени/разяснения.

Промени, засягащи повече от едно правило

Бележки по правилата на играта (по всички правила) – метрични единици

- Пояснение, че ако има някакво разминаване между метричните и неметричните единици, ще важат метричните единици

Правила 4, 5, 12 и VAR протоколът – ненасилствено неприемливо

поведение

- Да се позволи някои прояви на ненасилствено неподходящо поведение да бъдат считани като „агресивни, обидни или нецензурни“ и да водят до отстраняване, „действие/действия“ заменят „жест (жестове)/жестикулиране“ в съответните текстове

Правила 1, 2 и 4 – Програма за качество на FIFA

- Информацията за програмата за качество на FIFA вече е включена след VAR протокола – подробностите са премахнати от текста в Правилото

Индивидуални промени в правилата (според номера на правилото)

Правило 1 – Играчно поле

- Страницните греди и напречната греда (и вратите) трябва да са с една и съща форма
- Сигналът от GLT системата може да бъде изпратен до стаята за видео обработка (VOR)

Правило 6 – Останалите членове на съдийския екип

- Сега има списък на FIFA с международни видео асистент съдии (VMO)

Правило 7 – Продължителност на мача

- Времето за спиране се причислява към „изгубеното“ време за игра

Правило 11 – Засада

- Включване на дефиницията от Правило 12 къде завършва рамото (долната част на подмишницата) за целите на определяне позицията на засада

Правило 12 – Непозволена игра и некоректно поведение

- Игра с ръка:
  - Не всеки контакт на топката с ръката е нарушение
  - Позицията на ръката на играла трябва да се преценява, като се отчита движението на тялото му в конкретната ситуация
  - Премахване от текста за инцидентното докосване на топката с ръка от атакуващ състезател на позоваванията на „сътборник“ и „създаване на очевидна глава възможност“
- Нарушението за използване на „трик“, за да се заобиколи Правилото, забраняващо на вратаря да играе с ръка с топката, която му е умишлено върната с крак от сътборник, се прилага и при удар от вратата; инициаторът трябва да бъде предупреден (ЖК)
- Свободен удар/наказателен удар може да бъде отсъден само за нарушение, извършено срещу някой, записан в тимовия лист, или срещу член на съдийския екип

VAR протокол

- Писмено разрешение за използването на VAR се изисква само от FIFA
- Установени са принципи при ситуации, когато видео асистент съдия или оператор на видео повторенията не могат да започнат или продължат мача

IFAB

Подробности за промените във всички правила

По-долу са изброени промените в правилата на играта от изданието 2021/22. За всяка промяна е дадена новата/променена/допълнена формулировка заедно със стария текст, където е уместно, след което следва обяснение на промяната.

Промени, засягащи повече от едно правило

Бележки по Правилата на играта (по всички правила) – метрични единици

Други езици

(...)

Измервания

Ако има никакво разминаване между метричните и неметричните единици, ще важат метричните единици.

Правила 4, 5, 12 и VAR протоколът – ненасилствено неприемливо поведение

„Да се позволи някои форми на ненасилствено неподходящо поведение (напр. обидно докосване на друг човек) да бъдат считани като „агресивни, обидни или нецензурни“ и да водят до отстраняване, „действие/действия“ заменят „жест (жестове) / жестикулиране“ в следните правила:

Правило 4 – Екипировка на играчите

- 5. Лозунги, изявления, изображения и реклама – Тълкуване на правилото

Правило 5 – Съдия

- 4. Видео асистент съдия (VAR) – Видео прегледи след подновяване на играта

Правило 12 – Непозволена игра и некоректно поведение

- 2. Непряк свободен удар
- 3. Дисциплинарни мерки – Празнуване на отбелязан гол
- 3. Дисциплинарни мерки – Нарушения, изискаващи отстраняване
- 3. Дисциплинарни мерки – Официални лица на отборите

Видео асистент съдия (VAR) протокол

- 1. Принципи
- 2. Подлежащи на видео преглед важни за хода на мача решения/инциденти
- 4. Процедури

Правила 1, 2 и 4 – Програма за качество на FIFA

Има нов раздел, разясняващ Програмата на FIFA за качество (FQP). Някои подробности относно тази програма и свързаните с нея стандарти са премахнати от Правилата, така че бъдещи промени в Програмата няма да налагат промени и в Правилата. Получените промени в текста са както следва:

ПРАВИЛО 1 – ИГРАЛНО ПОЛЕ (стр. 31)

1. Покритие на игралното поле

Изменен текст

Когато се използва изкуствено покритие при мачове от състезания между национални отбори на асоциациите – членки на FIFA, или мачове от международни клубни състезания, повърхността трябва да отговаря на изискванията на Програмата на FIFA за покритие на футболни терени ~~или международния стандарт за мачове~~, освен ако от IFAB не е предоставено специално разрешение.

ПРАВИЛО 1 – ИГРАЛНО ПОЛЕ (стр. 36 и 38)

11. Технология на голлинията (GLT)

Изменен текст

Системите за GLT може да се използват за потвърждаване отбелязването на гол и подпомагане решението на съдията.

Когато се използва GLT, могат да бъдат разрешени промени в рамката на вратата в съответствие със спецификациите, предвидени в Програмата за качество на FIFA за GLT и с Правилата на играта. Използването на GLT трябва да бъде уточнено в правилата на състезанието.

(...)

Изисквания и спецификации на GLT

Ако в мачовете от състезанието се използва GLT, организаторите на срещата трябва да осигурят системата (включително всички разрешени потенциални изменения на рамката на вратата или на технологията в топката) да е сертифицирана съгласно един от следните стандарти: да отговаря на изискванията на Програмата за качество на FIFA за GLT.

- **FIFA Quality PRO**
- **FIFA Quality**
- **IAMS INTERNATIONAL MATCH STANDARD**

Независима институция за тестване трябва да провери точността и функционалността на системите на различните доставчици на технологии в съответствие с Програмата за качество на FIFA относно ръководството за тестване на GLT. Където се използва GLT, съдията трябва да тества функционирането на технологията преди мача, както е описано в Ръководството за провеждане на тестове. Ако технологията не функционира в съответствие с Ръководството за провеждане на тестване, съдията не трябва да използвате системата за GLT и трябва да напише доклад за това до съответните органи.

Когато се използва GLT, съдията трябва да тества функционалността на технологията преди мача, както е посочено в Ръководството за провеждане на тестване за GLT.

ПРАВИЛО 2 – ТОПКА (стр. 41)

1. Качество и размери

Изменен текст

На всички топки, използвани в мачовете, играни в официален турнир, организиран под егидата на FIFA или конфедерациите, трябва да има едно от следните обозначения: да отговарят на изискванията и да носят едно от обозначенията на Програмата за качество на FIFA за футболни топки.

Всеки знак показва (...) и трябва да бъдат одобрени от IFAB. Институциите, извършващи изпитванията, са предмет на одобрение от FIFA.

Където се използва технологията на голлиннията (GLT), топките с вградена та технология трябва да носят една от изброените по-горе маркировки за качество:

ПРАВИЛО 4 – ЕКИПИРОВКА НА ИГРАЧИТЕ (стр. 55)

4. Друга екипировка

Високотехнологични системи за проследяване (EPTS)

Изменен текст

Когато се използва оборудване за носене (wearable technology WT) (...), организаторът на състезанието трябва да провери и гарантира, че оборудването, прикрепено към екипировката на състезателите, не е опасно и отговаря на един от следните стандарти: IMS (International Match Standard) или FIFA Quality на изискванията за оборудване за носене EPTS на Програмата за качество на FIFA за EPTS.

Институтите, извършващи тези тестове, са предмет на одобрение от FIFA.
(...)

Профессионален стандарт бе разработен от FIFA и одобрен от IFAB; Програмата за качество на FIFA подпомага организаторите на състезания (...)

Следният знак показва, че едно EPTS устройство (за носене или оптично) е било официално тествано според изискванията по отношение на надеждността и точността на данните във футбола.

Индивидуални промени в Правилата (според номера на правилото)

ПРАВИЛО 1 – ИГРАЛНО ПОЛЕ (стр. 36)

10. Врати

Изменен текст

Вратите се състоят от (...) страничните греди и напречната греда трябва да са изработени от одобрен материал ~~Те трябва да са с квадратно, правоъгълно, кръгло, елипсовидно сечение или комбинация от тези основни форми~~ и не трябва да са опасни. Странничните греди и напречната греда на двете врати ~~трябва да са с еднаква форма, която може да бъде квадратна, правоъгълна, кръгла, елипсовидна или комбинация от тези основни опции.~~

Препоръчително е всички врати, използвани в официални състезания, организирани под егидата на FIFA или конфедерациите, да отговарят на изискванията на Програмата за качество на FIFA за футболни врати.

Обяснение

- Странничните греди и напречната греда трябва да бъдат с една и съща форма; двете врати трябва да са еднакви.
- Добавена е препратка към Програмата за качество на FIFA за футболни врати.

ПРАВИЛО 1 – ИГРАЛНО ПОЛЕ (стр. 38)

11. Технология на голлинията (GLT)

Изменен текст

Принципи на GLT

Определянето на това дали е отбелаязан гол трябва да бъде незабавно и автоматично потвърдено в рамките на една секунда от системата GLT само към членовете на съдийския екип (чрез часовника на съдията, чрез вибрация и визуален сигнал); може да бъде изпратен и до стаята за видео обработка (VOR).

Обяснение

Когато се използва VAR, GLT сигналът може да бъде изпратен и до стаята за видео преглед (VOR).

ПРАВИЛО 6 – ОСТАНАЛИТЕ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКИЯ ЕКИП (стр. 69)

Изменен текст

VAR и AVAR са „видео“ членовете на съдийския екип (VMOs) и подпомагат съдията в съответствие с Правилата на играта и VAR протокола, определен от IFAB.

Обяснение

Вече има списък на FIFA на международните видео асистент съдии (VMOs).

ПРАВИЛО 7 – ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА МАЧА (стр. 77)

3. Добавено време

Изменен текст

Времетраенето на всяко едно от полувремената се удължава от съдията поради загуба на игрово време през въпросното полувреме (...)

Обяснение

Пояснение, че ако например има спиране към края на редовното време, което е по-дълго от оставащото време за игра, то „добавено време“ за изиграване (и показано от четвъртия съдия) е оставащото време за игра, а не времетраенето на спирането.

ПРАВИЛО 11 – ЗАСАДА (стр. 93)

1. Позиция на засада

Добавен текст

Ръцете на всички състезатели, включително тези на вратарите, не се вземат под внимание. За целите на определяне на засадата за горна граница на ръката се счита най-вдлъбнатата част на подмишницата.

Обяснение

Рамото не е част от ръката относно наказуемостта за игра с ръка. Следователно то е част от тялото, с която може да бъде отбелязан редовен гол и това трябва да се има предвид, когато се преценява позицията на засада.

ПРАВИЛО 12 – НЕПОЗВОЛЕНА ИГРА И НЕКОРЕКТНО ПОВЕДЕНИЕ (стр. 98)

1. Пряк свободен удар

Добавен текст

Пряк свободен удар се отсъжда и ако играч извърши някое от следните нарушения:

- (...)
- ухапе или наплюе някой от тимовите листи или член на съдийския екип

Обяснение

Свободен удар/наказателен удар може да бъде отсъден само за извършено нарушение срещу някой от тимовите листи на отборите (играчи, резервни играчи, сменени играчи, отстранени играчи и официални лица на отбор) или член на съдийския екип.

ПРАВИЛО 12 – НЕПОЗВОЛЕНА ИГРА И НЕКОРЕКТНО ПОВЕДЕНИЕ (стр. 98)

1. Пряк свободен удар – Докосване или хващане на топката с ръце

Стар текст (показващ изтряванията)

(...)

Нарушение е, ако състезател:

- умишлено докосне топката с ръката си, ~~включващо~~ движение на ръката към топката
- отбележи гол в противниковата врата директно след докосване на топката в ръката му, дори това да е станало случайно, включително ако е вратар
- след като топката докосне ръката му, ~~или ръката на негов съотборник~~ дори и случайно, и веднага след това:
  - отбележи гол в противниковата врата
  - ~~организира глава възможност~~
- докосне топката с ръка, когато:
  - ~~ръката е увеличила неестествено обема на тялото~~
  - ~~ръката е над нивото на раменете (освен ако играчът не е отиграл умишлено топката, която тогава е срещнала ръката му)~~

~~Форните точки са в сила дори и ако топката докосне ръката на състезателя – директно след контакт с тялото на друг състезател в близост.~~

Освен в гореописаните случаи, обикновено не е нарушение, ако топката докосне ръката на играч.

- директно след контакт с неговата глава или друга част на тялото му
- директно след контакт с глава или друга част на тялото на друг състезател в близост
- ако ръката е близо до тялото и не увеличава неестествено обема му
- когато играчът пада и ръката е между тялото и земята, за да подпред тялото, но не и встричи, под прав ъгъл към тялото

Нов текст

(...)

Не всяко докосване на топката в ръката на играча е нарушение.

Нарушение е, ако състезател:

- умишлено докосне топката с ръката си, например, движейки ръката си към топката
- докосне топката с ръка, когато тя е увеличила неестествено обема на тялото. Счита се, че играч е увеличил неестествено обема на тялото си, когато положението на ръката му не е следствие от или не може да се оправдае с движението на тялото на играча в конкретната ситуация. Поставяйки ръката си в такава позиция, играчът рискува ръката му да бъде ударена от топката и той да бъде наказан с нарушение за игра с ръка.
- отбележи гол в противниковата врата:
  - директно след докосване на топката в ръката му, дори това да е станало случайно, включително ако е вратар
  - веднага след като топката е докоснала ръката му, дори това да е станало случайно

Обяснение

- Не всяко докосване на топката в ръката на играча е нарушение.
- Съдиите трябва да преценят „валидността“ на позицията на ръката, отчитайки какво прави играчът в конкретната ситуация.
- Инцидентно докосване на топката в ръката на сътборник преди отбелязване на гол и инцидентно докосване на топката в ръката на състезател, който след това създава възможност за отбелязване на гол, са премахнати от нарушенията.

ПРАВИЛО 12 – НЕПОЗВОЛЕНА ИГРА И НЕКОРЕКТНО ПОВЕДЕНИЕ (стр. 100 и 104)

2. Непряк свободен удар

Добавен текст

Непряк свободен удар в полза на противниковия отбор се отсъжда, ако състезател:

- (...)
  - инициира умишлен трик за подаване на топката (включително от свободен удар или удар от вратата) към вратаря с глава, гърди, коляно и т.н., за да се заобиколи Правилото, независимо дали вратарят докосва топката с ръце или не; вратарят се наказва, ако е отговорен за инициирането на умишленния трик
  - извърши друго нарушение (...)
- (...)

3. Дисциплинарни действия – Предупреждения за неспортивно поведение

Изменен текст

Съществуват различни обстоятелства, когато състезателите могат да бъдат предупредени за неспортивско поведение, включително ако даден състезател:

- (...)
- използва инициира умишлен трик, за да подаде топката (включително от свободен удар или удар от вратата) на своя вратар с глава, гърди, коляно и др., за да заобиколи Правилото, независимо от това дали вратарят докосва топката с ръцете си или не; вратарят трябва да бъде предупреден, ако е виновен за инициирането на умишленния трик.

Обяснение

Нарушението да се използва „трик“ за заобикаляне на Правилото, което не позволява на вратаря да докосва топката с ръка след умишленото ѝ ритане към него от сътборник, сега ще се прилага и при удари от вратата. Вратарят ще бъде предупреден, ако е отговорен за инициирането на „трика“.

ПРАВИЛО 12 – НЕПОЗВОЛЕНА ИГРА И НЕКОРЕКТНО ПОВЕДЕНИЕ (стр. 109 и 110)

4. Подновяване на играта след непозволена игра и некоректно поведение

Изменен текст

Ако топката е в игра и играч извърши физическо нарушение на игралното поле срещу:

- противник – непряк или пряк свободен удар или наказателен удар;
- сътборник, резервен играч, сменен играч или отстранен играч, официално лице на отбор или член на съдийския екип – пряк свободен удар или наказателен удар
- ~~всяко друго лице – съдийска топка~~

Всички вербални нарушения се наказват с непряк свободен удар.

Ако съдията спре играта за нарушение, извършено от играч на игралното поле или извън него срещу външно лице, играта се подновява със съдийска топка, освен ако не е отсъден свободен удар за напускане на игралното поле без разрешение на съдията.

Обяснение

Свободен удар/наказателен удар може да бъде отсъден само за нарушение, извършено срещу някой, вписан в тимовия лист (играчи, резервни играчи, сменени играчи, отстранени играчи и официални лица на отборите) или член на съдийския екип. Ако играта е спряна поради инцидент с друго лице, животно, предмет и т.н. (външно лице), играта се подновява със съдийска топка, освен когато е отсъден свободен удар за напускане на игралното поле без разрешение на съдията.

Видео асистент съдия (VAR) Протокол (стр. 135)

Изменен текст

Използването на видео асистент съдии (VARs) е разрешено само където организаторът на мача/състезанието е изпълнил всички изисквания на Програмата за помощ при прилагане и одобрение (IAAP) VAR протокола за прилагането му (както е посочено в VAR-напътчника IAAP документите на FIFA) и е получил писмено разрешение от IFAB и FIFA.

Обяснение

Писмено разрешение за използване на VAR се дава само от FIFA.

Видео асистент съдия (VAR) протокол (стр. 142)

4. Процедури

Допълнителен текст

Нефункциониращ VAR, AVAR или оператор на видео повторенията

Правило 6 – Останалите членове на съдийския екип указва: „Правилата на състезанието трябва да посочват ясно кой замества член на съдийския екип, който не е в състояние да започне или да продължи участието си в мача, както и всякакви свързани с това промени.“ В мачове, използвани VAR, това се отнася и за операторите на видео повторенията.

Тъй като е необходимо специално обучение и квалификация, за да бъде някой видео асистент съдия (VMO)/оператор на видео повторенията, следните принципи трябва да бъдат включени в правилата на състезанието:

- VAR, AVAR или оператор на видео повторенията, който не е в състояние да започне или продължи мача, може да бъде заменен само от квалифицирано за тази роля лице
- Ако не може да бъде намерено квалифицирано лице за смяна на VAR или на оператора на видео повторенията*, мачът трябва да се проведе/продължи без използването на VAR
- Ако не може да бъде намерено квалифицирано лице за смяна на AVAR*, мачът трябва да се проведе/продължи без използване на VAR, освен ако при извънредни обстоятелства и двата отбора се съгласят писмено, че мачът може да се проведе/да продължи само с VAR и оператор на видео повторенията

* Това не се прилага, когато има повече от един AVAR/оператор на видео повторенията

Обяснение

Състезанията трябва да включват в своите правила принципите, които трябва да се спазват, ако видео асистент съдия (VMO) или оператор на видео повторенията (RO) не е в състояние да започне или продължи даден мач.

Речник – Футболни термини (стр. 173)

Offensive, insulting or abusive language/action(s) – Нападателен, обиден и осъкърбителен език/действие (я)

Вербално или физическо поведение, което е грубо, нараняващо, неуважително; наказва се с отстраняване (червен картон)

Речник – Съдийски термини (стр. 179)

„Видео“ членове на съдийския екип (VMOs)

Това са VAR и AVAR, които помагат на съдията в съответствие с Правилата на играта и VAR протокола

IFAB

Речник

Речникът съдържа думи/фрази, които се нуждаят от изясняване или обяснение извън подробните в Правилата на играта и/или които невинаги са лесни за превод на други езици.

Футболни структури

The IFAB – Борд на Международната футболна асоциация

Орган, състоящ се от четири футболни асоциации на Великобритания и FIFA, който е отговорен за правилата на играта по целия свят. По принцип промени в правилата могат да бъдат одобрени на Годишното общо събрание, което обикновено се провежда през м. февруари или м. март.

FIFA – Fédération Internationale de Football Association/Международна федерация на футболните асоциации (ФИФА)

Ръководният орган, който отговаря за футбола в целия свят.

Конфедерация

Органът, който отговаря за футбола на даден континент. Шестте конфедерации са: AFC (Азия), CAF (Африка), CONCACAF (Северна, Централна Америка и Карибския басейн), CONMEBOL (Южна Америка), OFC (Океания) и UEFA (Европа)

Национална футболна асоциация

Органът, който отговаря за футбола в дадена страна.

Футболни термини

A

Abandon – Прекратявам

Мачът да завърши/да се прекрати преди определеното време

Additional time – Допълнително време

Предоставено време в края на всяко полувреме за „загубеното“ време поради извършването на смени, контузии, дисциплинарно действие, празнуване на гол и др.

Advantage – Предимство (авантаж)

Съдията позволява играта да продължи, когато има извършено нарушение, ако от това се възползва отборът, който не е извършил нарушението

Assessment of injured player – Оценка на контузен играч

Бърз преглед на контузия, обикновено от медицинско лице, за да види дали играчът се нуждае от медицинска помощ

Away goals rule – Правило за голове при гостуване

Метод за определяне на резултата от мача/крайния изход от двата мача, когато двата отбора са отбелязали еднакъв брой голове; отбеляните голове при гостуванията на всеки отбор се удвояват

B

Brutality – Бруталност

Действие, което е грубо, безмилостно или преднамерено насилие

C

Caution – Предупреждение

Дисциплинарна санкция, която води до доклад към дисциплинарния орган; изразява се чрез показване на жълт картон; две предупреждения в даден мач водят до отстраняването на играч или официално лице на отбор (изгонване)

Challenge – Единоборство

Действие, когато играч се бори с противник за топката

Charge (an opponent) – Атакуване с тяло (на противник)

Физическа атака срещу противника, като обикновено се използва рамото и горната част на ръката (придържана близко до тялото)

„Cooling“ break – Пауза за „охлажддане на тялото“

В интерес на здравето и безопасността на играчите правилата на състезанието могат да позволяват, при определени метеорологични условия (висока влажност и температури), паузи за „охлажддане на тялото“ (обикновено от 90 секунди до три минути), за да се даде възможност температурата на тялото да спадне; те се различават от паузите за „пие на течности“

D

Deceive – Заблуждаване

Действие за заблуждаване/подвеждане на съдията за отсъждане на неправилно решение/дисциплинарна санкция, от което се възползва заблуждаващият играч и/или неговият отбор

Deliberate – Преднамерен

Действие, което играчът възнамерява да направи; не е „рефлекс“ или случайна реакция

Direct free kick – Пряк свободен удар

Свободен удар, от който може да бъде отбелязан гол чрез ритане на топката директно във вратата на противника, без да се налага тя да докосне друг сътезател

Discretion – Лична преценка

Проценка на съдията или друг член на съдийския екип при вземането на решение

Dissent – Несъгласие

Публичен протест или несъгласие (устно и/или физическо) с решението на член от съдийския екип; наказва се с предупреждение (жъlt картон)

Distract – Разсейване

Безпокоење, объркване или привличане на внимание (обикновено нечестно)

„Drinks“ break – Пауза за „прием на течности“

Правилата на сътезанието може да разрешават паузи за „прием на течности“ (от не повече от една минута) за рехидратиране на сътезателите; те се различават от паузите за „охлажддане на тялото“

Dropped ball – Съдийска топка

Метод за подновяване на играта – съдията пуска топката на един играч от отбора, който последен е докоснал топката (освен в наказателното поле, където топката се пуска на вратаря); топката е в игра, когато докосне земята

E

Electronic performance and tracking system (EPTS) – Електронна система за проследяване

Система, която записва и анализира данните за физическото и физиологичното състояние на състезателя

Endanger the safety of an opponent – Застрашаване безопасността на противника

Поставяне на противников играч в опасност или рисък (от контузия)

Excessive force – Прекомерна сила

Използване на повече сила/енергия, отколкото е необходимо

Extra time – Продължения

Метод за определяне изхода на дадена среща, включващ два еднакви допълнителни периода за игра, непревишаващи 15 мин. всеки

F

Feinting – Финтиране

Действие, с което се прави опит да се обърка противникът. Правилата определят кое е разрешено и кое е „непозволено“ финтиране

Field of play (Pitch) – Игравно поле (Игрище)

Зона за игра, ограничена от странични линии, линии на вратата и мрежи на вратите, където има

G

Goal line technology (GLT) – Технология на голлиннията (GLT)

Електронна система, която незабавно информира съдията, когато е отбелязан гол, т.е. когато топката изцяло е преминала линията на вратата и е във вратата (за подробности вж. Правило 1)

H

Holding offence – Нарушение за задържане

Нарушение за задържане има само когато контактът на играла с тялото или екипировката на противника възпрепятства неговото движение.

Hybrid system – Хибридна система

Комбинация от изкуствени и естествени материали за създаването на игрална повърхност, която изиска слънчева светлина, вода, циркулация на въздуха и косене

I

Impede – Възпрепятстване

Да се забави, блокира или предотврати действие или движение на противника

Indirect free kick – Непряк свободен удар

Свободен удар, от който може да се отбележи гол само ако друг играч (без значение от кой отбор) докосне топката, след като тя е била изритана

Intercept – Пресичане

Да се предотврати стигането на топката до желаното място

K

Kick – Ритане

Топката се рита, когато играчът направи контакт с нея с крака и/или глезена си

Kicks from the penalty mark – Удари от точката за изпълнение на наказателен удар

Метод за определяне на резултата от мача, при който играчите от всеки отбор се редуват да изпълняват удари, докато единият от отборите отбележи един гол повече, при положение че двата отбора са изпълнили еднакъв брой удари (освен ако по време на изпълнението на първите 5 удара за всеки отбор единият отбор води в резултата на другия отбор с брой голове, който не може да бъде изравнен, дори ако другият отбор изпълни и вкара всички свои останали удари)

N

Negligible – Пренебрежимо малко

Незначително, минимално

O

Offence – Нарушение

Действие, което е против/нарушава/не спазва правилата на играта;

Offensive, insulting or abusive language/action(s) – Нападателен, обиден и осъкърбителен език/действие(я)

Вербално или физическо поведение, което е грубо, нараняващо, неуважително; наказва се с отстраняване (червен картон)

Outside agent – Външно лице

Всяко животно, предмет или структура, както и всяко лице, което не е член на съдийския екип или не е вписано в тимовия лист на отбора (играчи, резервни играчи и официални лица на отбора)

P

Penalise – Налагане на наказание

Да се накаже, обикновено чрез спиране на играта и отсъждане на свободен удар или наказателен удар в полза на противниковия отбор (вж. също Авантаж)

Play – Играя

Действие на играч, който осъществява контакт с топката

Playing distance – Игрално разстояние

Разстояние до топката, което позволява на играча да докосне топката чрез протягане на крак или скочане, или при вратарите – скочане с протегнати ръце. Разстоянието зависи от ръста на играча

Q

Quick free kick – Бърз свободен удар

Свободен удар, изпълнен (с разрешението на съдията) много бързо, след като играта е била спряна

R

Reckless – Безразсъден

Всяко действие (обикновено влизане в единоборство с крак или друга част на тялото) от играч, който не зачита (игнорира) опасността или последствията за противника

Restart – Подновяване

Всеки метод за подновяване на играта, след като е била спряна

Restart position

Позицията на играч при подновяване на играта се определя от позицията на краката или коя да е част от тялото му, която докосва земята, с изключение на случаите, описани в Правило 11 – Засада

S

Sanction – Санкция

Дисциплинарно действие, предприето от съдията

Save – Спасяване

Действие на играч, за да спре топката, когато тя отива във вратата или много близо до нея, като използва коя да е част от тялото си, с изключение на ръцете (освен вратаря в неговото наказателно поле)

Sending-off – Отстраняване (изгонване)

Дисциплинарно действие, когато от играча се изисква да напусне игралното поле за оставащата част от мача, след като е извършил нарушение за отстраняване (обозначено чрез показване на червен картон); ако мачът е започнал, играчът не може да бъде заменен. Официално лице на отбор също може да бъде отстранено

Serious foul play – Сериозна груба игра

Атакуване с крак или друга част на тялото в борба за топката, което застрашава безопасността на всеки противник или при което е използвана прекомерна сила или бруталност; наказва се с отстраняване (червен картон)

Signal – Сигнал

Физическа индикация от съдията или друг член на съдийския екип; обикновено включва движение на ръката или флага, или използването на свирка (само от съдията)

Simulation – Симулация

Действие, което създава грешно/фалшиво впечатление, че нещо се е случило, докато всъщност не е (вж. също Заблуждане); извършено от играч, за да спечели нечестно предимство

Spirit of the game – Духът на играта

Основата/основните принципи/духът на играта футбол като спорт, но и в рамките на определен мач (вж. Правило 5)

Suspend – Прекъсване

Спиране на мача за период от време с намерението за евентуално подновяване на играта, напр. поради мъгла, силен дъжд, буря, сериозна контузия

T

Tackle – Атакуване с крак

Атакуване на противник в борба за топката с крак (на земята или във въздуха)

Team list – Тимов лист

Официален документ на отбора, в който обикновено са написани имената на играчите, резервните състезатели и официалните лица на отбора

Team official – Официално лице на отбора

Включено в тимовия лист лице, което не е състезател, напр. треньор, физиотерапевт, лекар (вж. Технически персонал)

Technical area – Техническа зона

Определена зона (на стадионите) за официалните лица на отбора, с включени места за сядане (за подробности вж. Правило 1)

Technical staff – Технически персонал

Официални членове на отбора, които не участват в играта, включени в тимовия лист на отбора, напр. треньор, физиотерапевт, лекар (вж. Официално лице)

Temporary dismissal – Временно отстраняване

Временно спиране от участие в някаква част от мача на играч, виновен за (някои) нарушения, изискващи предупреждение (в зависимост от правилата на състезанието)

U

Undue interference – Неоправдана намеса

Действие/въздействие, което не е необходимо

Unsporting behaviour – Неспортсменско поведение

Нечестно действие/поведение; наказва се с предупреждение

V

Violent conduct – Проява на насилие

Действие, което не е в борба за топката, при което се използва или се прави опит да се използва прекомерна сила или бруталност срещу противник или когато играч умишлено удари някого по главата или лицето, освен ако използваната сила е пренебрежимо малка

Съдийски термини

Член/членове на съдийския екип

Общ термин за лице или лица, отговорни за контрола на футболен мач от името на футболна асоциация и/или състезание, под чиято юрисдикция се провежда мачът

Съдия

Основният член на съдийския екип за даден мач, който действа на игралното поле. Другите членове на съдийския екип действат под контрола и указанията на съдията. Съдията е лицето, което взема крайното решение

Други членове на съдийския екип

Членове на съдийския екип „на терена“

За футболните срещи може да се назначат и други членове на съдийския екип за подпомагане на съдията:

- **Асистент съдия**

Член на съдийския екип с флагче, разположен в едната половина на игралното поле на всяка странична линия, за да помага на съдията, особено при положения на засада и решения за удар от вратата/ъглов удар/странично хвърляне

- **Четвърти съдия**

Член на съдийския екип, отговарящ за подпомагането на съдията както при ситуации на игралното поле, така и извън него, включително наблюдаване на техническата зона, контролиране правилното извършване на смените и др.

- **Допълнителен асистент съдия (ДАС)**

Член на съдийския екип, разположен на линията на вратата, за да помага на съдията, особено при ситуации във/около наказателното поле и за решенията относно има гол/няма гол

- **Резервен асистент съдия (PAC)**

Помощник-съдия, който ще замести определен асистент (и ако правилата на състезанието позволяват, четвъртия съдия и/или допълнителния асистент съдия), ако той не е в състояние да продължи да изпълнява функциите си

„Видео“ членове на съдийския екип (VMOs)

Това са VAR и AVAR, които подпомагат съдията в съответствие с правилата на играта и VAR протокола

- **Видео асистент съдия (VAR)**

Действащ или бивш съдия, назначен да съдейства на съдията, като му съобщава информация от повторения на кадри от мача само във връзка с „явна и очевидна грешка“ или „пропуснат сериозен инцидент“ в една от категориите, подлежащи на преразглеждане

- **Асистент видео асистент съдия (AVAR)**

Действащ или бивш съдия/асистент съдия, назначен да съдейства на видео асистент съдията (VAR)

Практически
указания
за съдите

Въведение

Тези указания съдържат практически съвети за членовете на съдийския екип, които допълват информацията в Правилата на играта.

Направено е позоваване в Правило 5, отнасящо се до съдиите, които да действат в рамките и в съответствие с правилата на играта и с „духа на играта“. От съдиите се очаква да проявяват здрав разум и да прилагат „духа на играта“ при прилагането на правилата на играта, особено при вземането на решения, отнасящи се до това дали даден мач да се проведе и/или продължи.

Това е особено вярно за по-ниските нива във футбола, където невинаги е възможно правилата на играта да бъдат приложени стриктно. Например, освен ако са налице проблеми, свързани с безопасността, съдията трябва да позволи мачът да започне/продължи, ако:

- едно или повече от ъгловите флагчета липсват
- съществуват малки неточности, свързани с маркировката на терена, като например в зоната на ъгловия удар, централния кръг и т.н.
- гредите на вратата/напречната греда не са в бяло

В такива случаи съдията трябва със съгласието на отборите да започне/продължи мача и трябва да представи доклад пред съответните органи.

Ключ:

- АС – асистент съдия
- ДАС – допълнителен асистент съдия

ПОЗИЦИОНИРАНЕ, ПРИДВИЖВАНЕ И РАБОТА В ЕКИП

1. Общи положения при позициониране и придвижване

Най-добрата позиция е тази, от която съдията може да вземе правилното решение. Всички препоръки относно позиционирането трябва да бъдат адаптираны, като бъде използвана специфична информация за отборите, играчите и събитията в мача.

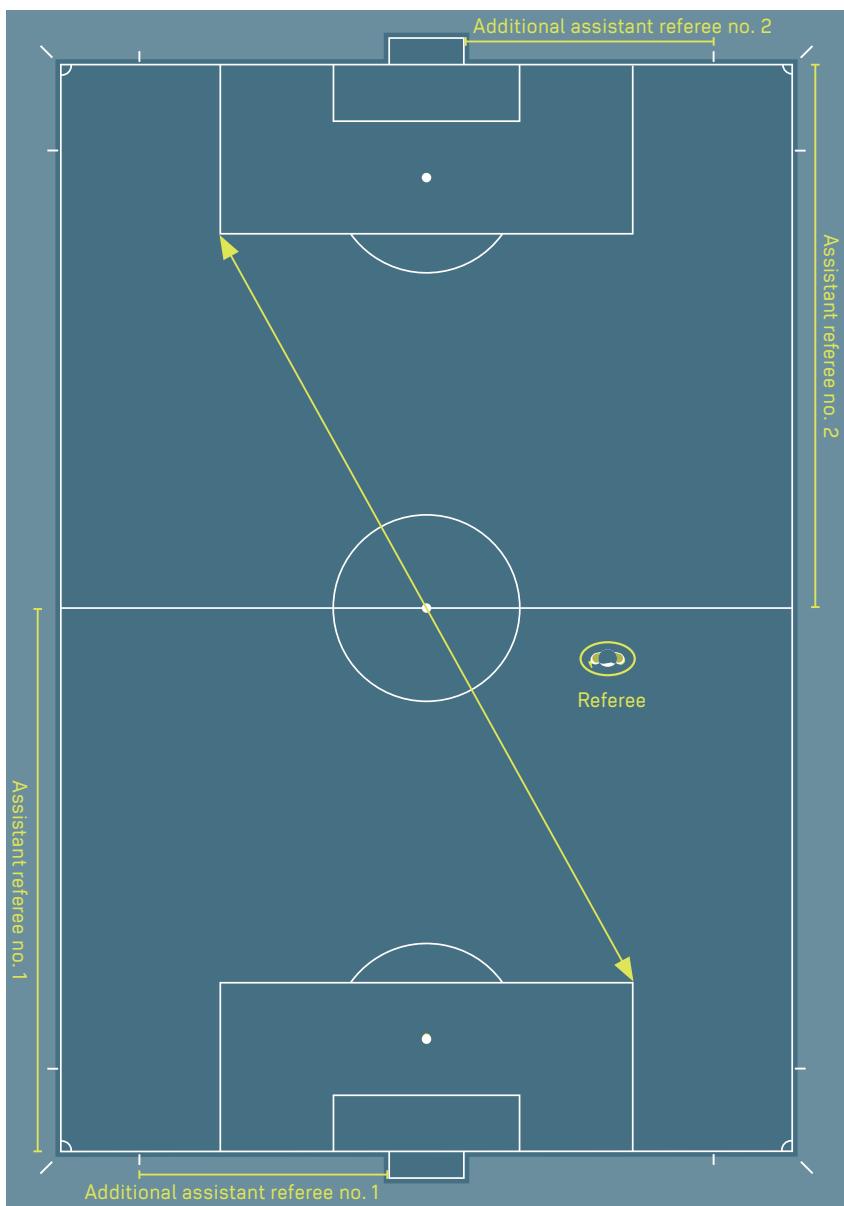
Препоръчаните в графиките позиции са основни насоки. Позоваването на „зона“ подчертава, че препоръканата позиция е в област, в която е вероятно съдията да бъде най-ефективен. Зоната може да бъде по-голяма, по-малка или оформена по различен начин, в зависимост от конкретните обстоятелства в мача.

Препоръки:

- Игратата трябва да бъде между съдията и съответния АС
- Съответният АС трябва да бъде в зрителното поле на съдията, така че съдията обикновено трябва да използва системата на широкия диагонал.
- Заставането от външната страна на играта прави по-лесно оставането на играта и на съответния АС в зрителното поле на съдията.
- Съдията трябва да бъде достатъчно близо, за да наблюдава играта, но без да ѝ пречи.
- „Това, което трябва да бъде видяно“ невинаги е в близост до топката.

Съдията също така трябва да следи за:

- конфронтация на играчи извън зоната, в която е топката
- възможни нарушения в зоната, към която се насочва играта
- нарушения, възникващи, след като топката е отиграна далече

Позициониране на асистент съдии и на допълнителни асистент съдии

АС трябва да бъде на една линия с предпоследния сътезател на защитаващия се отбор или с топката, ако тя е по-близо до линията на вратата, отколкото предпоследният сътезател на защитаващия се отбор. АС винаги трябва да е с лице към игралното поле, дори когато тича. Страницното движение трябва да бъде използвано за къси разстояния. Това е от особено значение, когато се преценява позицията на засада, тъй като дава на АС по-добра линия на видимост.

Позиционирането на ДАС е зад линията на вратата, освен когато е необходимо да се придвижи по линията на вратата, за да бъде преценена ситуация „има/няма гол“. ДАС няма право да навлиза в игралното поле, освен ако не са налице извънредни обстоятелства.

Вратар

Заштитник

Нападател

Съдия

Помощник
Съдия

Допълнителен
асистент Съдия

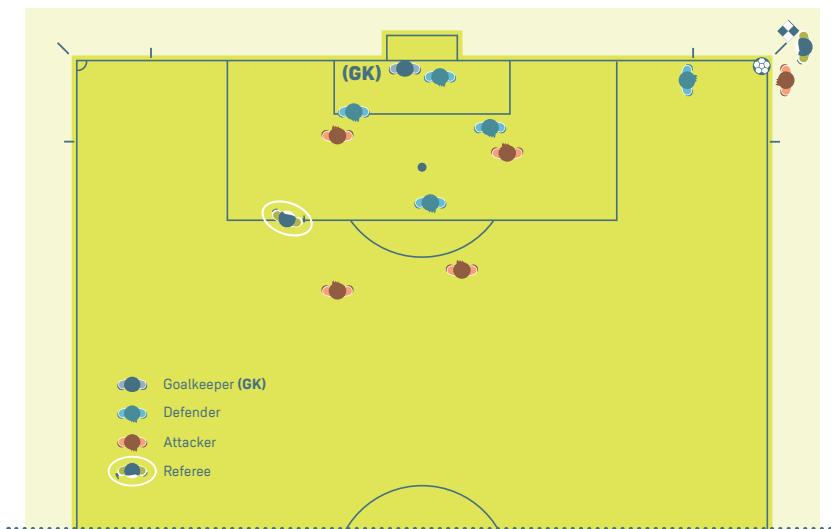
2. Позициониране е работа в екип

Консултация

При разрешаването на дисциплинарни въпроси зрителният контакт и дискретният сигнал с ръка от АС към съдията, могат да са достатъчни. Когато се изисква директна консултация, АС може да се придвижи 2–3 метра вътре в терена, ако е необходимо. Когато разговарят, съдията и АС трябва да са с лице към игралното поле, за да бъде избегната ситуация, при която те да бъдат чути от други, а и за да наблюдават играчите и терена.

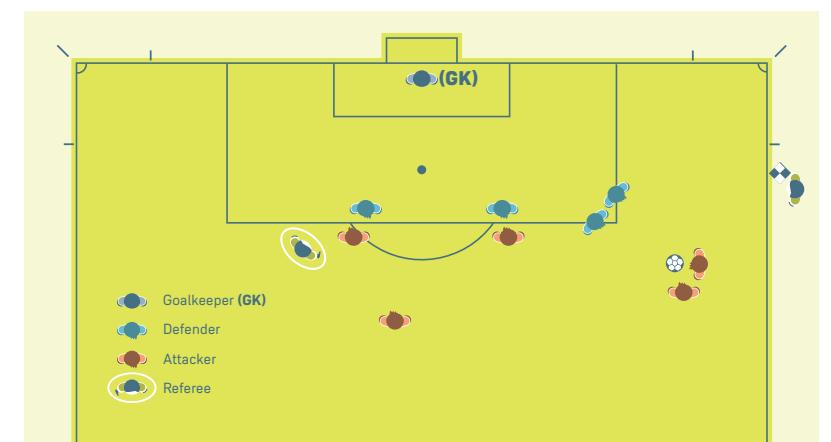
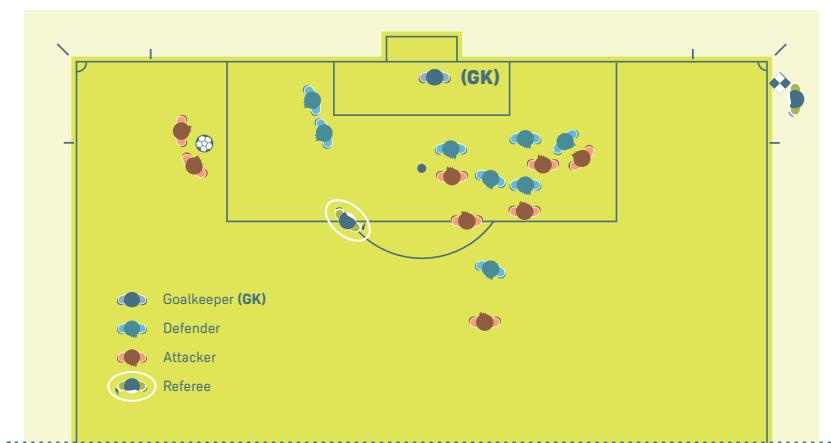
Ъглов удар

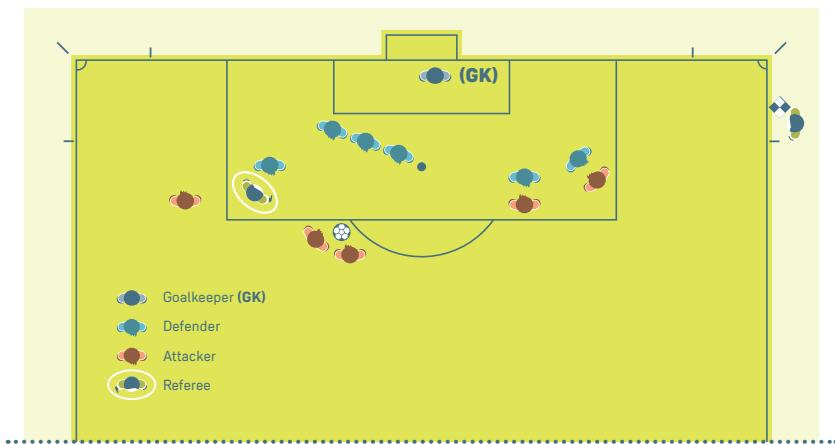
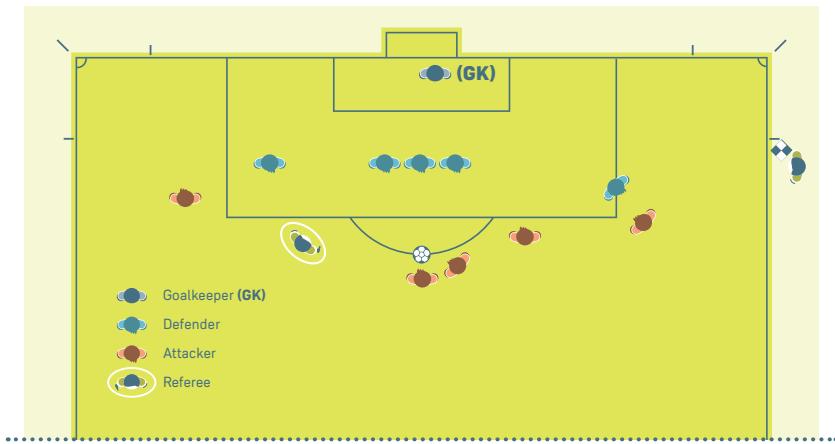
Позицията на АС при ъглов удар е зад флагчето за ъглов удар, на линията на вратата, като АС не трябва да пречи на игрacha да изпълни ъгловия удар, но трябва да провери дали топката е поставена на правилното място в зоната за изпълнение на ъглов удар.

Свободен удар

Позицията на АС при свободен удар трябва да бъде на една линия с предпоследния състезател на защитаващия се отбор, за да бъде на линията на засадата. Въпреки това АС трябва да бъде в готовност да последва топката, като се придвижжи надолу по страничната линия към флагчето за ъглов удар, ако е налице директен изстрел към вратата.

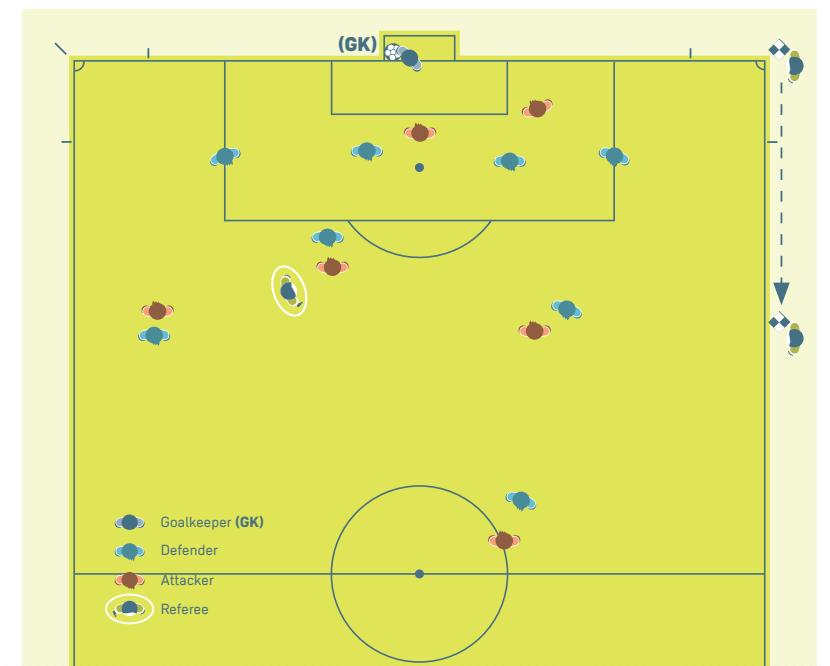

Има гол/няма гол

Когато е бил отбелязан гол и няма съмнение относно решението, съдията и асистент съдията трябва да установят зрителен контакт и тогава асистент съдията трябва бързо да се придвижи 25–30 метра по протежение на страничната линия към централната линия, без да вдига флага.

Когато е отбелязан гол, но топката все още е в игра, асистент съдията първо трябва да вдигне флага, за да привлече вниманието на съдията, и тогава трябва да продължи с обичайната процедура при гол, като изтича бързо 25–30 метра по протежение на страничната линия към централната линия.

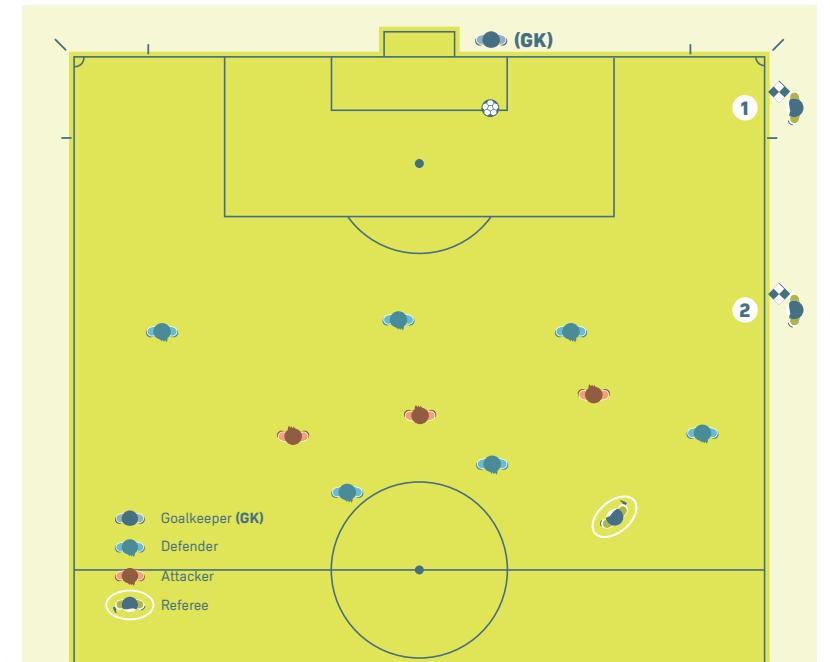
В случаи, при които цялата топка не е преминала линията на вратата и играта продължава както обикновено, понеже не е бил отбелязан гол, съдията трябва да установи зрителен контакт с асистент съдията и ако е необходимо, да направи дискретен сигнал с ръка.

Удар от вратата

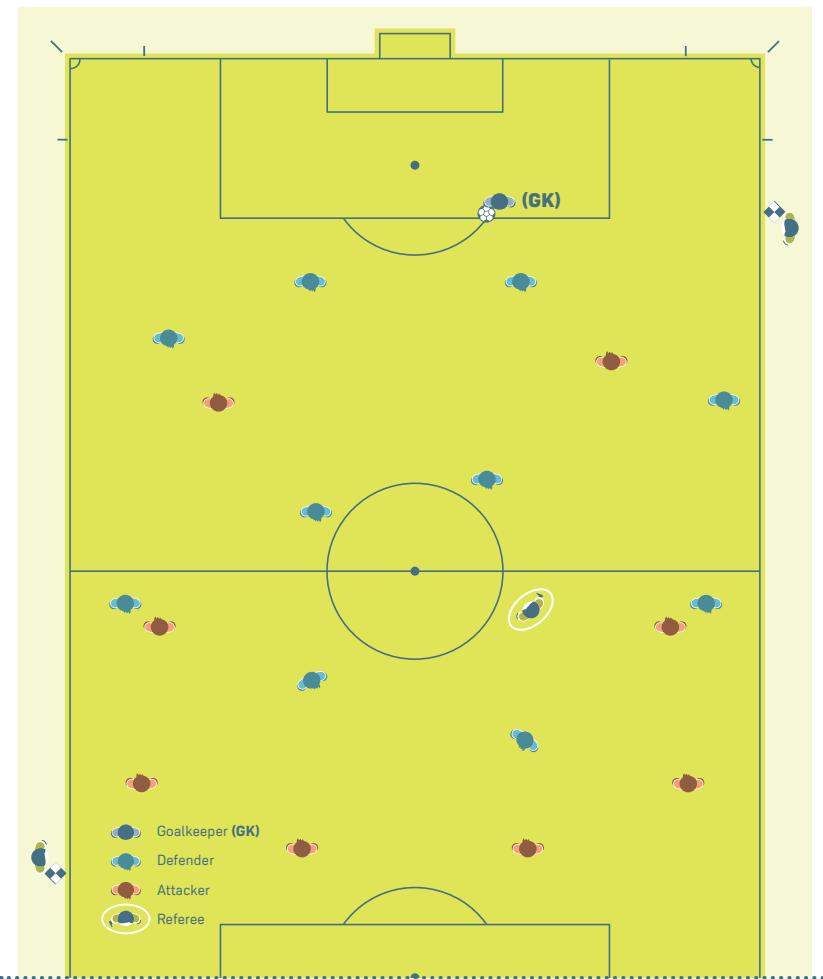
АС първо трябва да провери дали топката е във вратарското поле. Ако топката не е поставена правилно, АС не трябва да се премества от позицията, трябва да установи зрителен контакт със съдията и да вдигне флага. След като топката бъде поставена правилно във вратарското поле, АС трябва да заеме позиция на линията на засадата.

Обаче, ако има ДАС, то АС трябва да заеме позиция на линията на засадата, а ДАС трябва да бъде позициониран зад пресечната точка на линията на вратата и вратарското поле и да провери дали топката е поставена вътре във вратарското поле. Ако топката не е поставена правилно, ДАС трябва да съобщи това на съдията.

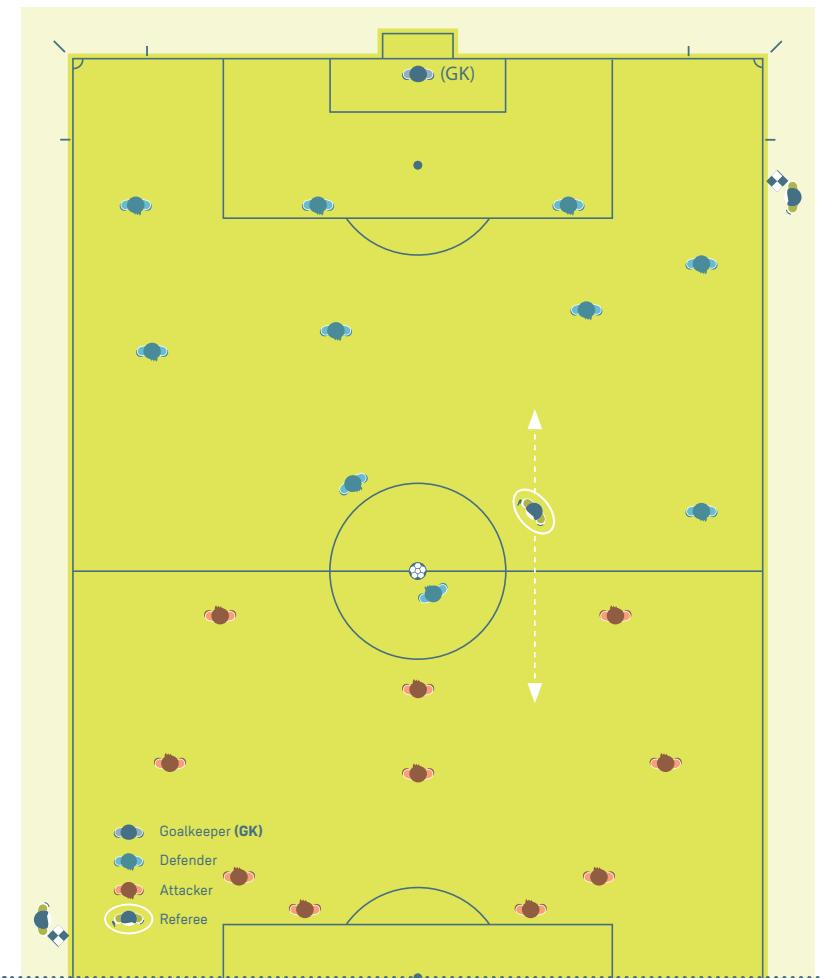
Вратар, който се освобождава от топката

AC трябва да заеме позиция на линията на наказателното поле и да провери дали вратарят не държи топката извън наказателното поле. След като вратарят е отиграл топката, AC трябва да заеме позиция на линията на засадата.

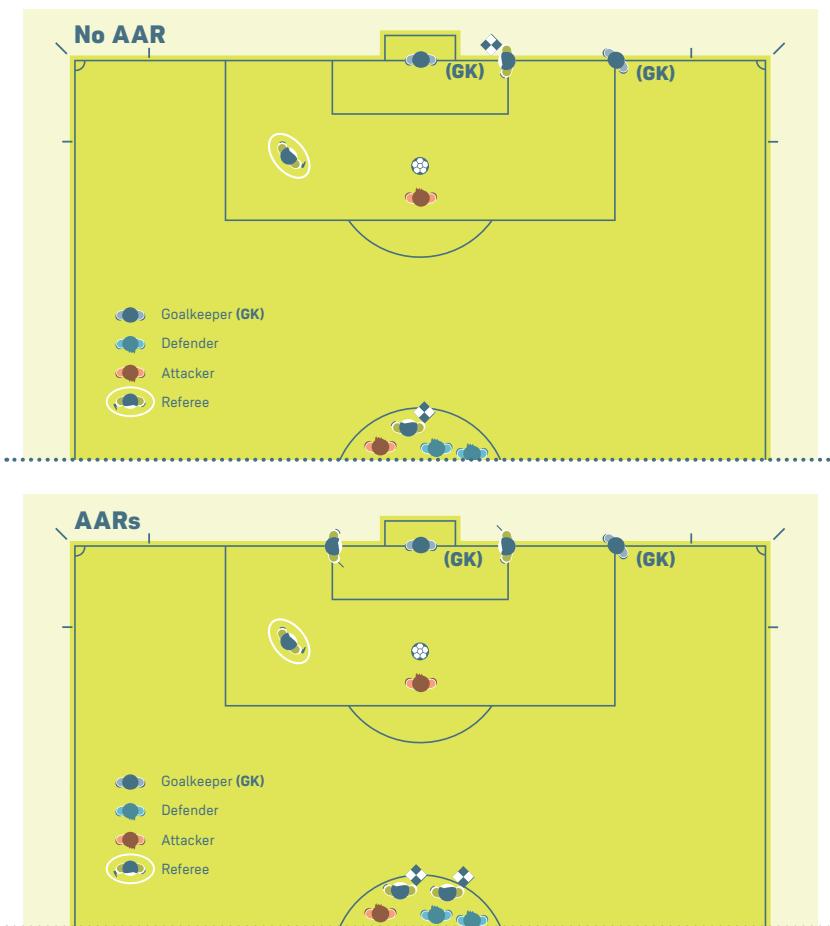
Начален удар

Аистентите трябва да са на една линия с предпоследния състезател на защитаващия се отбор.

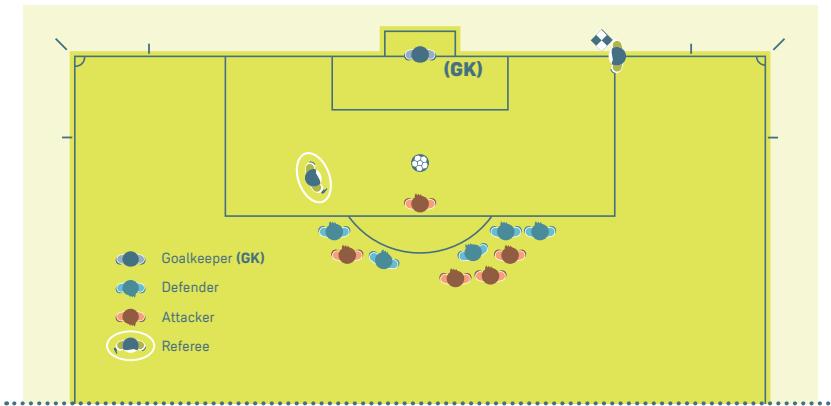
Удари от точката за изпълнение на наказателен удар

Единият АС трябва да бъде позициониран в пресечната точка между линията на вратата и вратарското поле. Другият АС трябва да се намира в централния кръг, за да осъществява контрол над играчите. Ако има ДАС, те трябва да са позиционирани на всяка пресечна точка на линията на вратата и вратарското поле, съответно вдясно и вляво от вратата; освен когато се използва GLT, когато там застава само един ДАС. В този случай ДАС2 и АС1 трябва да наблюдават играчите в централния кръг, а АС2 и четвъртият съдия следва да контролират техническите зони.

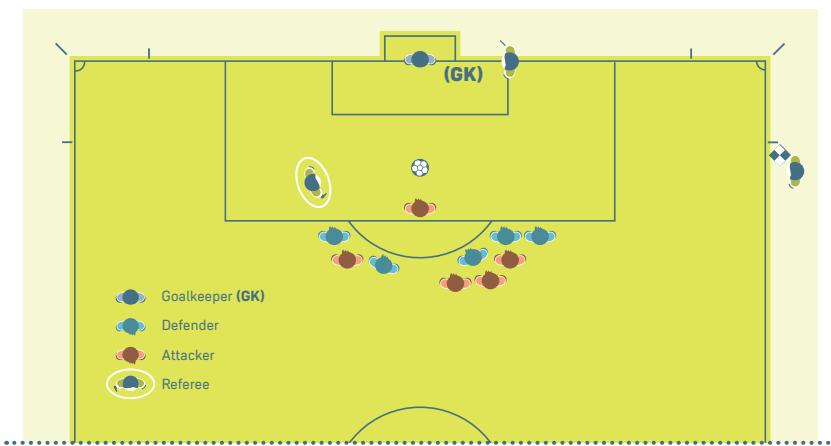

Наказателен удар

AC трябва да бъде позициониран на пресечната точка на линията на вратата и наказателното поле.

Когато има ДАС, той трябва да бъде разположен в пресечната точка на линията на вратата и вратарското поле, а АС трябва да е позициониран на една линия с точката за изпълнение на наказателен удар (която е линията на засада).

Масова конфронтация

При ситуации на масова конфронтация АС, който се намира в близост, може да навлезе в игралното поле, за да окаже съдействие на съдията. Другият АС трябва да наблюдава и да записва подробностите за инцидента. Четвъртият съдия трябва да остане в близост до техническите зони.

Задължително разстояние

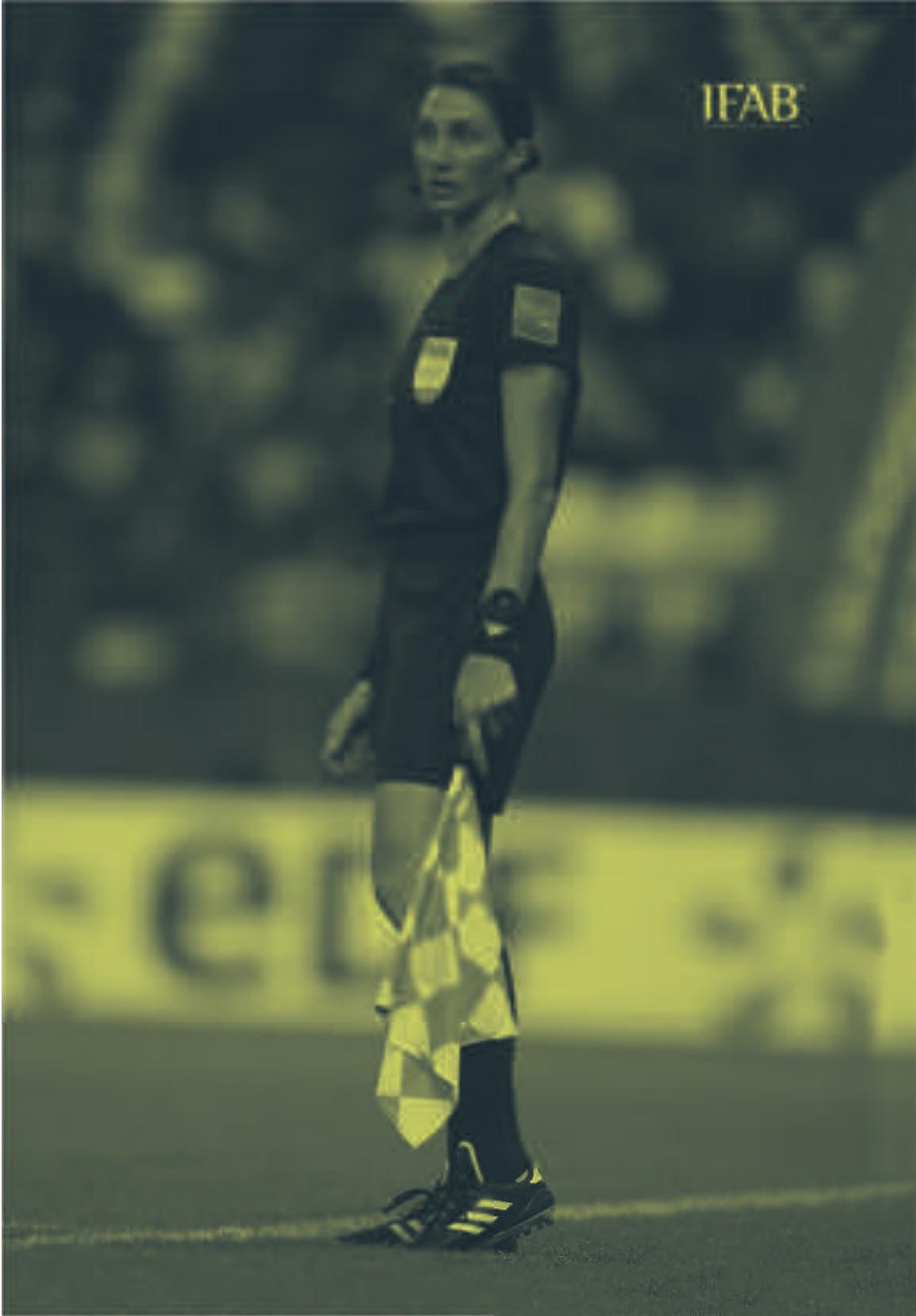
Когато е отсъден свободен удар много близко до АС, АС може да навлезе на терена (обикновено по искане на съдията), за да съдейства и да се гарантира, че играчите са позиционирани на 9.15 м (10 ярда) от топката. В този случай съдията трябва да изчака, докато АС се върне обратно на своята позиция, преди да поднови играта.

Смяна

Ако няма четвърти съдия, то АС трябва да се придвижи към централната линия, за да съдейства при процедурата по смяната; съдията трябва да изчака, докато АС се върне обратно на своята позиция, преди да поднови играта.

Ако има четвърти съдия, АС не е необходимо да се придвижи към централната линия, тъй като четвъртият съдия съблудава процедурата по смяната, освен ако не са налице няколко смени по едно и също време, в който случай АС трябва да се придвижи към централната линия, за да съдейства на четвъртия съдия.

IFAB

ЕЗИК НА ТЯЛОТО, КОМУНИКАЦИЯ И СВИРКОВ СИГНАЛ

1. Съдии

Език на тялото

Езикът на тялото е инструмент, който съдията използва, за да:

- контролира сътезателите по време на мача
- покаже авторитет и самоконтрол.

Езикът на тялото не е обяснение за решение.

Сигнали

Вижте Правило 5 за диаграми на сигналите.

Свирков сигнал

Свирковият сигнал е необходим за:

- Начало на играта (на първото и второто полувреме и на продълженията) и след гол
- Спиране на играта:
  - за свободен удар или наказателен удар
  - ако мачът е временно спрян или прекратен
  - в края на всяко полувреме
- Подновяване на играта при:
  - свободни удари, когато е нужно да се осигури съответното разстояние
  - наказателни удари
- Подновяване на играта, след като е била спряна поради:
  - отправяне на предупреждение или отстраняване
  - контузия
  - смяна.

Свирковия сигнал НЕ Е необходим за:

- спиране на играта при явен:
  - удар от вратата, ъглов удар, странично хвърляне или гол
- подновяване на играта след:
  - повечето свободни удари, удар от вратата, ъглов удар, странично хвърляне или съдийска топка.

Свирковият сигнал, който се практикува твърде често/ненужно, ще има по-малко влияние върху играчите в случаите, когато е необходим.

Ако съдията желае играчът/играчите да изчакат съдийския сигнал преди подновяване на играта (например при осигуряването защитниците да са позиционирани на 9,15 м (10 yd) от топката при свободен удар), съдията трябва да информира ясно атакуващия играч/играчи, че трябва да изчакат свирковия сигнал.

Ако съдията изсвири по погрешка и играта спре, тя се подновява със съдийска топка.

2. Асистент съдии

Звуков сигнал

Системата за звуков сигнал представлява допълнителен сигнал, който се използва единствено за да се привлече вниманието на съдията. Ситуации, при които този звуков сигнал би бил полезен, включват:

- Засада
- Нарушения (които не са забелязани от съдията)
- Страницно хвърляне, ъглов удар, удар от вратата или гол (трудни решения).

Електронна система за комуникация

Когато се използва електронна система за комуникация, съдията трябва да инструктира АС относно това кога е подходящо да се използва комуникационната система едновременно с физически сигнал или вместо него.

Техника с флага

Флагът на АС трябва винаги да е развит и видим за съдията. Това обикновено означава, че флагът трябва да се носи в ръката, която е по-близо до съдията. Когато се дава сигнал, АС спира да тича, обръща се с лице към терена, установява зрителен контакт със съдията и вдига флага със стегнато (не с прибръзано или преекспонирано) движение. Флагът трябва да бъде като продължение на ръката. АС трябва да вдига флага с ръката, която ще използва за показването на следващия сигнал. Ако обстоятелствата се променят и се налага да бъде използвана другата ръка за това, АС трябва да премести флага в другата ръка, като преместването се прави под кръста. Ако АС даде сигнал, че топката е извън игра, флагът трябва да се задържи, докато бъде видян от съдията.

Ако АС даде сигнал за нарушение, което изисква показването на червен картон, и сигналът не е забелязан от съдията навреме:

- ако играта е била спряна, подновяването може да бъде променено в съответствие с правилата (свободен удар, наказателен удар и т.н.)
- ако играта е възстановена, съдията все още може да предприеме дисциплинарни мерки, но не може да санкционира нарушението със свободен удар или наказателен удар

Жестове

По принцип АС не трябва да използва явни сигнали с ръка. Въпреки това в определени случаи с дискретен сигнал с ръка може да окаже съдействие на съдията. Сигналът с ръка трябва да е ясно значение и той трябва да е бил договорен в инструктажа, проведен преди мача.

Сигнали

Вж. Правило 6 относно диаграми на сигналите.

Ъглов удар/удар от вратата

Когато топката изцяло премине през линията на вратата, АС трябва да вдигне флага с дясната ръка (поради по-добра видимост), за да информира съдията, че топката е извън игра, и след това, ако тя е:

- близо до АС – показва дали е удар от вратата, или ъглов удар
- далече от АС – установява зрителен контакт и следва решението на съдията.

Когато топката явно премине линията на вратата, не е необходимо АС да вдига флага, за да покаже, че топката е напуснала игралното поле. Ако решението за удар от вратата или ъглов удар е очевидно, не е необходимо да дава сигнал, особено ако съдията вече го е направил.

Нарушения

АС трябва да вдигне флага, когато има фаул или извършено нарушение в непосредствена близост до него или извън зрителния обсег на съдията. Във всички останали случаи АС трябва да изчака и да предложи становище, ако е необходимо, и тогава да информира съдията относно това какво е било видяно и чуто и кои играчи са замесени.

Преди да сигнализира за нарушение, АС трябва да определи:

- дали нарушението е било извън зрителното поле на съдията, или му е попречено да види ситуацията
- дали съдията би могъл да приложи авантаж.

Когато има извършено нарушение и това изисква сигнал от АС, то той трябва да:

- вдигне флага със същата ръка, която ще бъде използвана за останалата част от сигнала – това дава ясен знак на съдията за кого ще бъде отсъден свободният удар
- да осъществи зрителен контакт със съдията
- да разклати леко флага (като избягва прекалено силно или агресивно движение).

АС трябва да използва техниката „изчакай и виж“, за да позволи играта да продължи, и не трябва да вдига флага, когато отборът, срещу който има извършено нарушение, ще има полза от прилагане на авантаж; следователно е изключително важно АС да установява зрителен контакт със съдията.

Нарушения в наказателното поле

Когато е извършено нарушение от защитник вътре в наказателното поле, извън полезрението на съдията, особено ако това е в близост до позицията на АС, то АС първо трябва да установи зрителен контакт със съдията, за да види къде е позицията на съдията и какво действие е било предприето. Ако съдията не е предприел никакво действие, АС трябва да даде знак с флага, да използва електронния звуков сигнал и тогава явно да се придвижи по страничната линия в посока на ъгловия флаг.

Нарушения извън наказателното поле

Когато е извършено нарушение от защитник (близо до границата на наказателното поле), АС трябва да установи зрителен контакт със съдията, за да види позицията му и какво действие е било предприето, като може да даде сигнал с флага, ако това е необходимо. При ситуации на контраатака АС трябва да е в състояние да даде информация, като например дали е бил извършен фаул и дали фаулът е бил извършен във или извън наказателното поле и какво дисциплинарно действие трябва да бъде предприето. Когато нарушението е извън наказателното поле, АС трябва да се придвижи явно по страничната линия към централната линия, за да покаже, че нарушението е извършено извън наказателното поле.

Има гол/няма гол

Когато е ясно, че топката изцяло е преминала линията на вратата и има гол, АС трябва да установи зрителен контакт със съдията, без да дава някакъв допълнителен сигнал.

Когато е бил отбелязан гол, но не е ясно дали топката е преминала линията, АС трябва да вдигне флага, за да привлече вниманието на съдията, и тогава да потвърди гола.

Засада

Първото действие на АС при вземане на решение за наличие на засада е вдигането на флага (като използва за това дясната ръка поради по-добрата линия на видимост със съдията) и след това, ако съдията спре играта, да покаже с флага зоната от игрището, в която е извършено нарушението. Ако флагът не бъде забелязан веднага от съдията, АС трябва да задържи сигнала, докато бъде видян от него или докато топката явно премине под контрола на защитаващия се отбор.

Наказателен удар

Ако вратарят съвсем очевидно се придвижи на разстояние от линията на вратата, преди топката да бъде ритната, и с това си действие предотврати отбеляването на гол, АС трябва да отбележи (маркира) нарушението съгласно инструкциите, получени от съдията по време на дискусията преди мача.

Смяна

След като АС е бил уведомен (от четвъртия съдия или от официално лице на отбор), че е поискана смяна, АС трябва да сигнализира за това при следващото спиране на играта.

Страницично хвърляне

Когато топката изцяло премине през страничната линия:

- близо до АС – трябва да бъде даден директен сигнал, показващ посоката на страницното хвърляне
- далече от АС и решението за страницично хвърляне е очевидно – АС трябва да покаже директно посоката на страницното хвърляне
- далече от АС и АС има съмнение относно посоката на страницното хвърляне – АС трябва да вдигне флага, за да уведоми съдията, че топката е извън игра, да установи зрителен контакт със съдията и да следва неговия сигнал.

3. Допълнителни аистент съдии

ДАС използват радиокомуникационна система (не флагове), за да комуникират със съдията. Ако радиокомуникационната система не сработи, ДАС трябва да използват стик с електронен бип-сигнал. ДАС не използват очевидни сигнали с ръка, но в някои случаи дискретен сигнал с ръка може да бъде от изключителна помощ за съдията. Сигналът с ръка трябва да има ясно значение, като такива сигнали трябва да са договорени в дискусията, която се провежда преди мача.

Ако е преценил, че топката изцяло е преминала през линията на вратата в рамките на вратата, ДАС трябва:

- незабавно да уведоми съдията посредством комуникационната система, че голът трябва да бъде зачетен
- да даде ясен сигнал с лявата си ръка, перпендикулярно на линията на вратата, сочейки центъра на терена (стикът в лявата ръка също е необходим). Този сигнал не е необходим, когато е съвсем ясно, че топката е преминала линията на вратата.

Съдията взема окончателното решение.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ УКАЗАНИЯ

1. Авантаж

Съдията може да приложи авантаж, когато е извършено нарушение, но трябва да вземе предвид следното при вземането на решение дали да го направи, или да спре играта:

- тежестта на нарушението – ако нарушението изиска отстраняване от игра, съдията трябва да спре играта и да отстрани играта, освен ако не е налице очевидна възможност за отбелоязване на гол
- позицията, където е извършено нарушението – колкото по-близо до вратата на противника, толкова по-ефективно може да бъде предимството
- шансовете за незабавна, обещаваща атака
- атмосферата на мача.

2. Продължение поради загуба на време

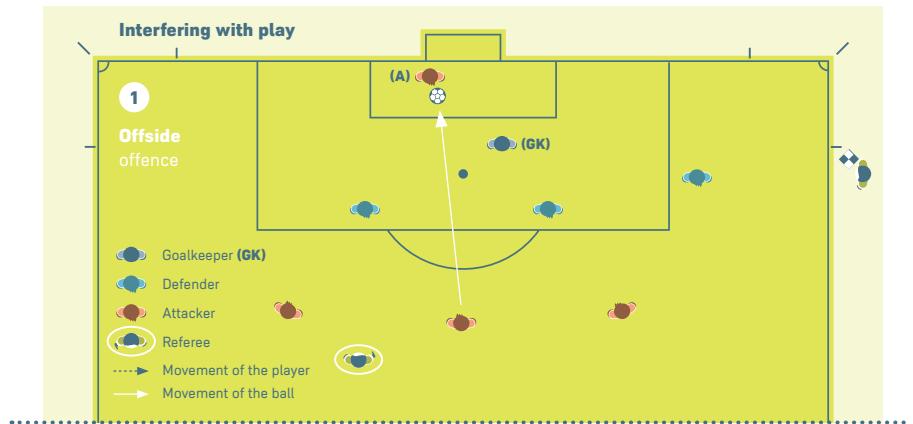
Много спирания в процеса на играта са напълно нормални (например тъчове, удари от вратата). За даване на продължение се вземат под внимание ситуацията, при които забавянията са прекомерни.

3. Непозволено задържане на противник

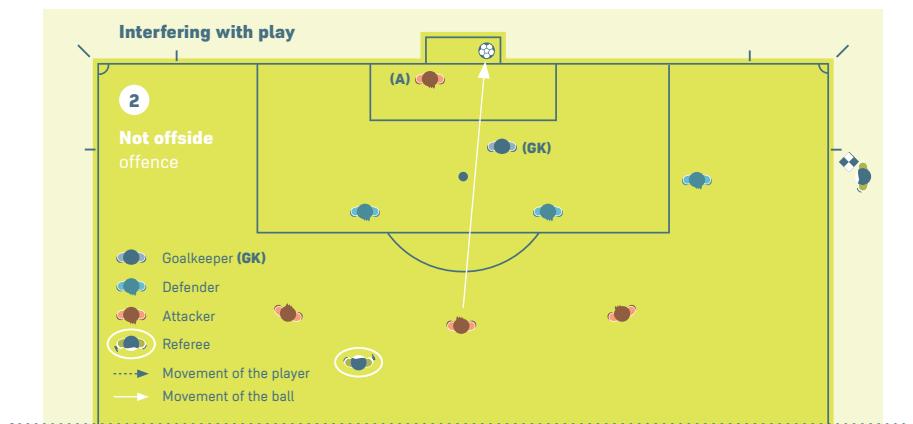
Напомня се на съдиите да правят превенции и да се справят решително със задържанията, особено с тези в наказателното поле при ъглови удари и свободни удари. За да се справят с такива ситуации, съдиите трябва:

- да предупредят устно всеки играч, който задържа противник, преди топката да е в игра
- да предупредят (ЖК) играта, ако задържането продължава, преди топката да е в игра
- да отсъдят пряк свободен удар или наказателен удар и да предупредят играта, ако това се случи, след като топката е в игра.

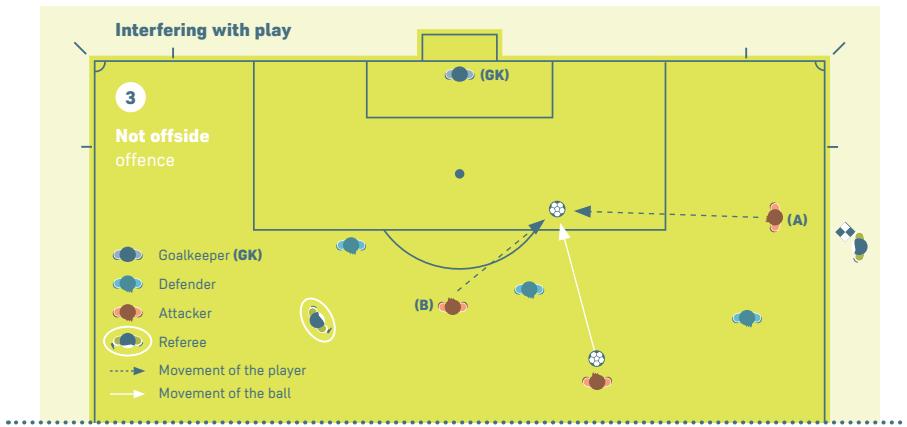
4. Засада

Нападател (A) е в позиция на засада, не влияе на противника, но докосва топката. Помощник-съдията трябва да вдигне флага, когато играчът докосне топката.

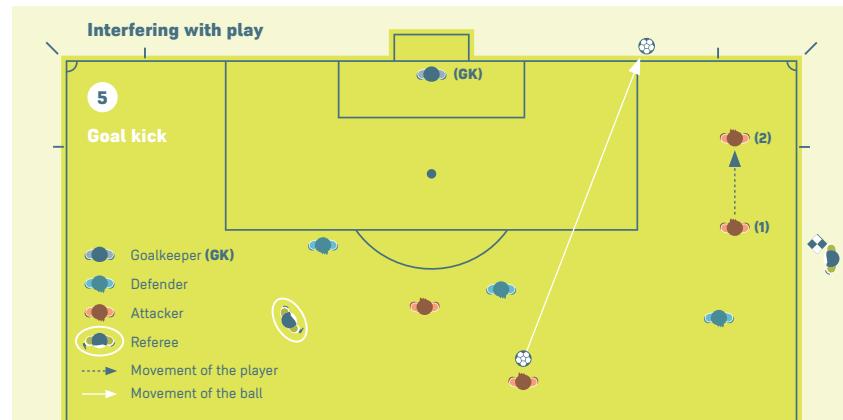
Нападател (A) е в позиция на засада, не влияе на противника и не докосва топката. Играчът не е докоснал топката, така че не може да бъде санкциониран.

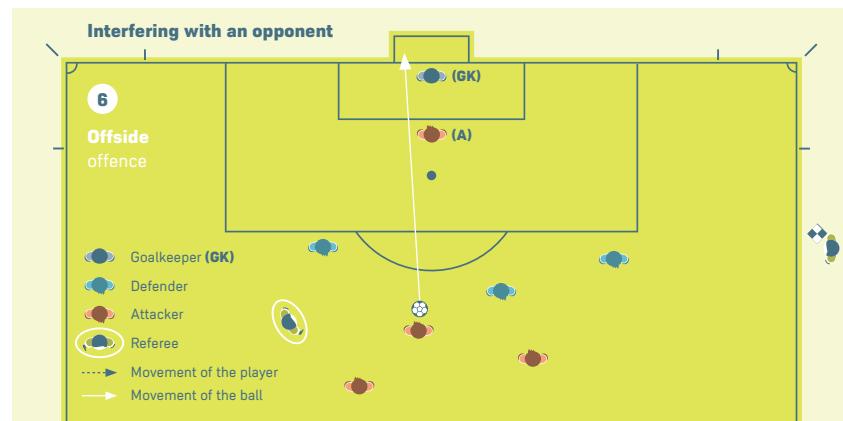
Нападател (A) **в позиция на засада** тича в посока на топката и негов сътборник, който **не е в позиция на засада** (B), също така тича към топката и я отиграва. (A) не докосва топката, така че не може да бъде санкциониран.

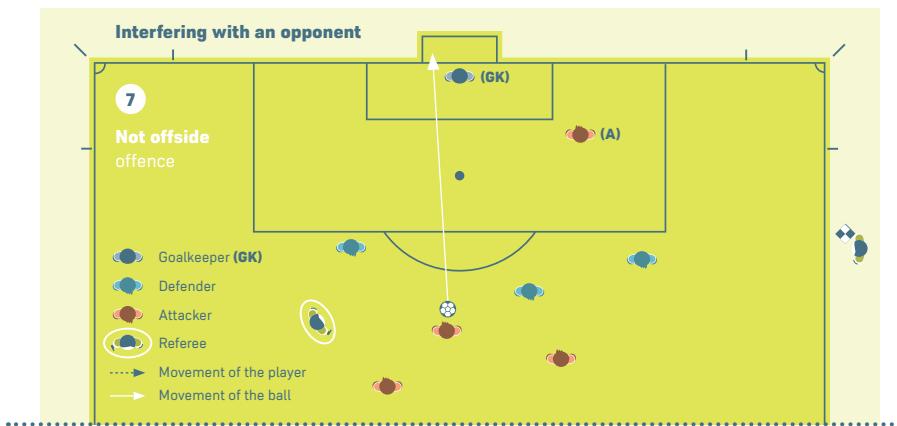
Играч (A) **в позиция на засада** може да бъде санкциониран, преди да играе или да докосне топката, ако по преценка на съдията никой от неговите сътборници, който не е в позиция на засада, няма възможност да играе с топката.

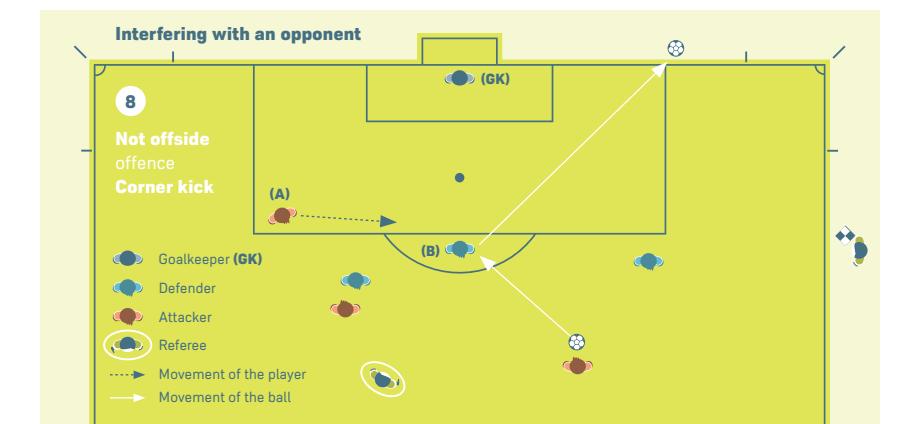
Нападател **в позиция на засада** (1) тича по посока на топката и **не докосва топката**. Асистент съдията трябва да отсъди „**удар от вратата**“.

Нападател **в позиция на засада** (A) съвсем очевидно препречва визуалната линия на вратаря. Играчът трябва да бъде санкциониран за възпрепятстване на противника да играе или да има възможност да играе с топката.

Нападател **в позиция на засада** (A) съвсем очевидно не е застанал на визуалната линия на вратаря и не атакува противник за топката.

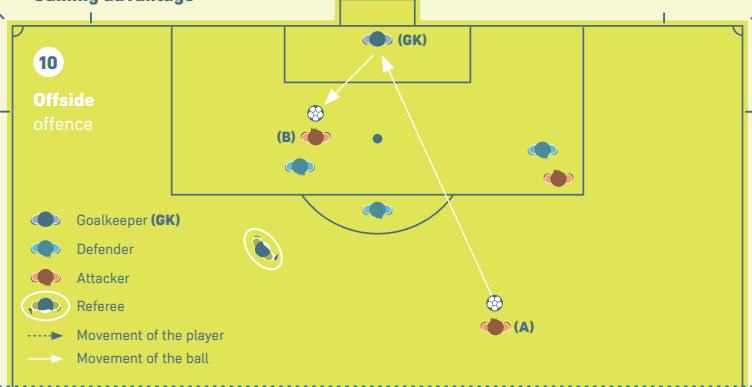
Нападател **в позиция на засада** (A) тича към топката, но не възпрепятства противника да играе или да бъде в състояние да играе с топката. (A) **не** атакува противника (B) за топката.

Interfering with an opponent

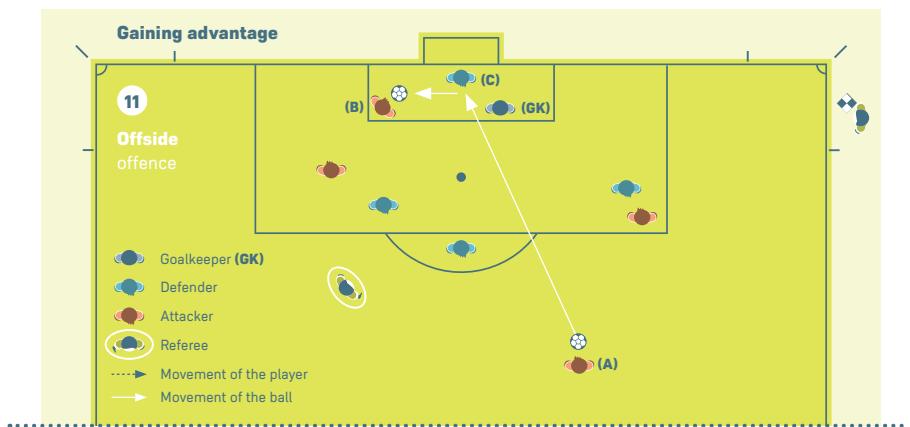

Нападател **в позиция на засада** (A) тича към топката, възпрепятства противника (B) да играе или да бъде в състояние да играе с топката, като атакува противника (B) за топката.

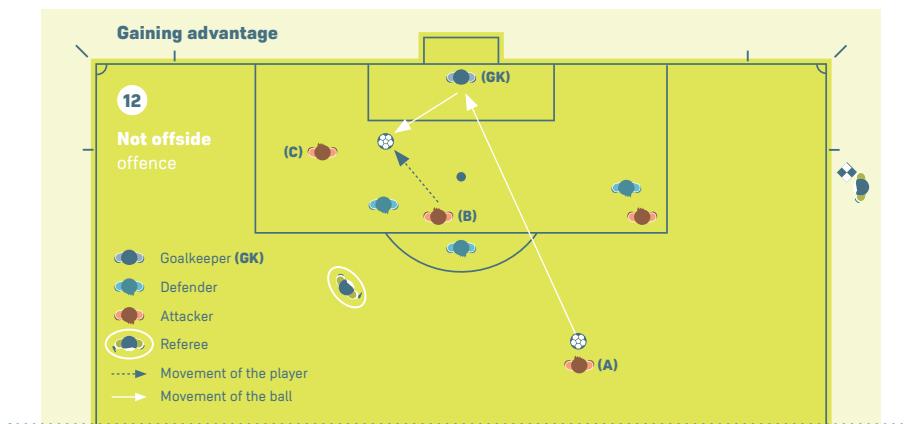
Gaining advantage

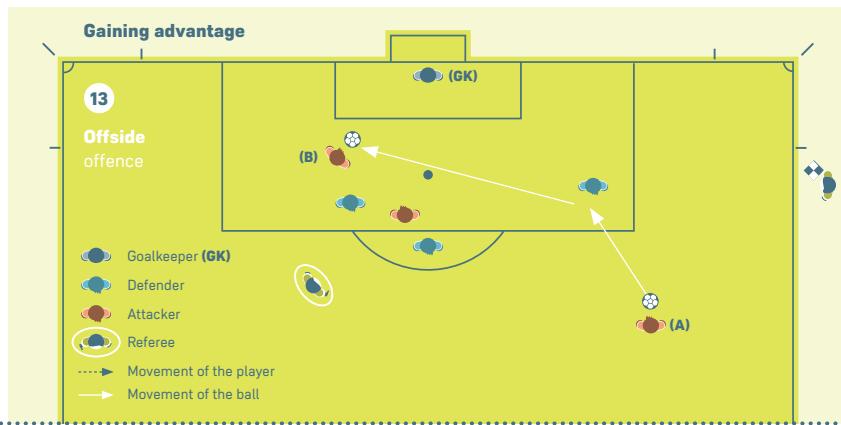
Нападател **в позиция на засада** (B) е санкциониран **за игра със или за докосване на топката**, която отскоча, е отклонена или е явно спасена от вратаря, тъй като е **бил в положение на засада**, когато топката е била последно докосната или отиграна от негов сътборник.

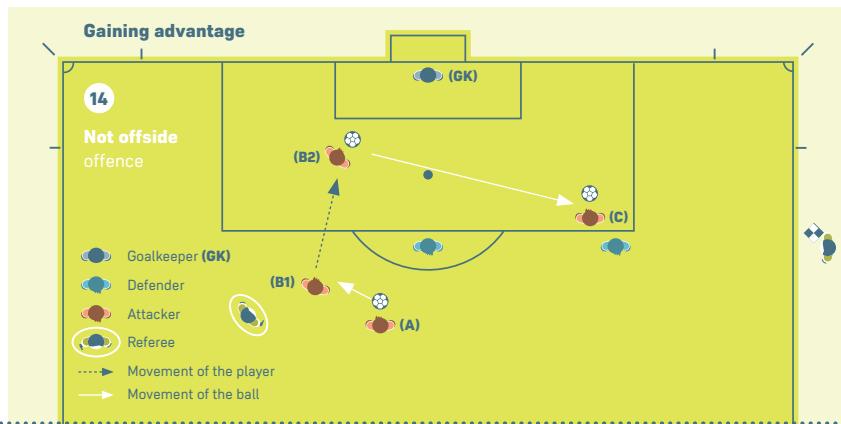
Нападател **в позиция на засада** (B) е санкциониран **за игра със или за докосване на топката**, която отскочи или е отклонена след умишлено спасяване от играч от защитаващия се отбор (C), тъй като е бил в **позиция на засада**, когато топката е била последно докосната или отиграна от сътборник.

Изстрелът от сътборник (A) е отклонен от вратаря. (B) не е в положение на засада и играе с топката, (C) е в **позиция на засада**, но не е санкциониран, тъй като играчът не се възползва от позицията си и не докосва топката.

Изстрел от сътборник (А) отскача или е отклонен от противник към нападател (В), който е санкциониран за **игра със или за докосване на топката**, тъй като преди това е бил в **позиция на засада**.

Нападателят (С) е в **позиция на засада**, не влияе на противник, когато негов сътборник (А) подава топката на играл (B1), който не е в засада, после тича към противниковата врата и подава топката от позиция (B2) към сътборника (С). Нападателят (С) **не е бил в позиция на засада**, когато топката е била подадена, така че не може да бъде санкциониран.

5. Контузии

Безопасността на играчите е от първостепенно значение и съдията трябва да улесни работата на медицинския персонал, особено в случай на сериозно нараняване и/или оценка на нараняване в главата. Това ще включва уважение и подпомагане с договорени протоколи за оценка/лечenie.

6. Медицинска помощ/преценка след показване на жълт/червен картон

По-рано контузен играч, който е получил медицинска помощ на терена, трябва да напусне преди подновяването на играта. Това може да бъде несправедливо, ако противник е причинил нараняването, тъй като отборът нарушител има числено предимство, когато играта започне отново.

Това изискване обаче беше въведено, тъй като играчите често неспортивски използват контузията, за да забавят подновяването поради тактически съображения.

Като баланс между тези две несправедливи ситуации Бордът на Международната футболна асоциация взе решение, че само при нарушение, свързано с физическо нараняване, при което противникът е предупреден или отстранен, контузеният играч може бързо да бъде излекуван и след това да остане на терена.

По принцип забавянето не трябва да бъде по-дълго като времетраене от това, което се изиска, за да дойде медицинско лице(а) на терена и да преценят контузията. Разликата е в това, че преди съдията е изискал при намеса на медицинско лице да следва напускане от страна на играта, а сега медицинският персонал напуска, но играчът може да остане.

За да се гарантира, че контузеният играч не удължава забавянето по некоректен начин, на съдиите се препоръчва:

- да бъдат наясно със ситуацията в мача и с всяка потенциална тактическа причина за забавяне на подновяването на играта
- да уведомят контузения играч, че ако се налага медицинска помощ, то това трябва да стане бързо
- да сигнализират за медицинско лице(а) (не за носилките) и ако е възможно, да им напомнят да бъдат бързи.

Когато съдията вземе решение играта да продължи, са налице следните варианти:

- медицинското лице(а) напуска и играчът остава или
- играчът напуска за по-нататъшна преценка/медицинска помощ (може да бъде необходимо подаване на сигнал за носилка).

Като основна насока, подновяването на играта не трябва да бъде забавяно за повече от 20–25 секунди до момента, когато всички са готови да продължат играта, освен в случай на сериозна контузия и/или преценка на нараняване на главата.

Съдията трябва да даде продължение, което да компенсира времето за спирането.

Бележки

IFAB®

THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD

FIFA®

IFAB

